

Sapta 1	Sapta 1
<p>1 <i>Dispela em</i> i stat bilong gutnius bilong Jisas Kraist, Pikinini Man bilong God.</p>	<p>1 Tanga Jisas Kraisi'oi'ya qhoä qe'ata qanangati, Nkoto'oi'ya Ime'a Qoka Ä'oti.</p>
<p>2 Olsem ol profet i bin raitim, Harim, Mi salim mausman bilong Mi i go pas long pes bilong Yu, <i>na em</i> bai i go paslain long Yu bilong redim rot bilong Yu.</p>	<p>2 Profeta e tuwämnga qä'iyauingwapa, Qata hi, Ni mäqamtiya ämä'a Nqa qhoä qatamanqa'o qana wananqa'ma Nta himapmängawai. Inä ä'o qana Ntina fa'na änga wananqati Ntina.</p>
<p>3 Maus bilong wampela <i>man</i> i singaut long ples i no gat man na <i>tok</i>, Yupela redim rot bilong Bikpela, <i>na</i> mekim ol liklik rot bilong En i kamap stretpela.</p>	<p>3 Ämä'a fanqoi'ya mänga fi qoäwa ämä'a mäpmänqunta mä'a taqati, Hainga Na'a Ä'oi'ya fa'na änga fi, inä Ä'oi'ya fa'na wanqa apiyänga häutinanga yamaki.</p>
<p>4 Jon i bin givim baptais <i>long ol man</i> long ples i no gat man, na <i>em i bin</i> autim tok long baptais bilong tanim bel bilong rausim ol sin.</p>	<p>4 Jono'o ämä'a'i bäptäisi qumenqati qoäwa ämä'a mapmanqau, inä ä'o qhoä awa qatanqati bäptäisi nameu ä'u'wa namatamknau fanafa'na ym ma'una.</p>
<p>5 Na <i>ol manmeri</i> long olgeta hap bilong Judia, na ol lain bilong Jerusalem, ol i bin i go aut long <i>Jon</i>, na olgeta i bin kisim baptais long han bilong em long wara Jordan, <i>na</i> autim ol sin bilong ol.</p>	<p>5 Ämä'a okänama Judiaunga e inä Jerusalemaunga e ä'oina nuwau inä okänama bäptäisi qamämanga ä'ointa e'a Jordenau, inä e qu'ya fanafa'na awa qatamanga.</p>
<p>6 Na Jon i pasim klos ol i bin wokim long gras bilong kamel, na em i pasim bel bilong en wantaim wampela let ol i bin wokim long skin bilong animal. Na em i bin kaikai ol grasopa na hani bilong bus.</p>	<p>6 Inä Jono'onga qakanga sa'a kamelauwa ä qiyamakaunga qiyama, inä qai'ya hiyainkau uka qamitanama itukanga sa'a fewaunta qiyamakaunga. Inä ä'onga awekafa inä qmta qawaungafa qanamanqati.</p>
<p>7 Na <i>em</i> i bin autim tok olsem, Wampela bai i kam bihain long mi, <i>na</i> strong bilong En i winim <i>strong bilong</i> mi. <i>Na</i> mi no gutpela inap long lindaun na lusim rop i pasim su bilong En.</p>	<p>7 Inä ä'o qhoä awa taqatama, Nqa tuwa intänga ämä'a fanqo pana, inä Ä'oi'ya yangaqanqanga quwato nqa yangaqanqanga. Inä ninga awamangon mhe'a qiyanga qa'na qomtiya napmam inä Ä'oi'ya tamaka uka uyatämqanga.</p>
<p>8 Tru tumas, mi bin baptaisim yupela long wara, tasol Em bai i baptaisim yupela long Holi Spirit.</p>	<p>8 Tawatati, ni hai e'aunta bäptäisi qeme'a, hanenqaqi Ä'o Hikoäpa Pmäunta bäptäisi hemenanqati.</p>
<p>9 Na em i kamap olsem long dispela taim, Jisas i lusim Nasaret bilong Galili, na <i>Em</i> i kisim baptais long han bilong Jon long wara Jordan.</p>	<p>9 Inä taqatemana mapa aungwa, Jisasi'o Nasareta Galiliunga nuyä'ta'ma napa inä bäptäisi qamäma Jon'ointa e'a Jordenau.</p>
<p>10 Na taim em i lusim wara na i kam antap, wantu tasol em i lukim ol heven i op, na Spirit i lusim <i>heven</i> na i kam daun long Em olsem wampela pisin ol i kolim balus.</p>	<p>10 Inä Ä'o e'a nuyä'tama inä niyapanqa inäntanga, tutuwafa hingo quwanama hevena faqanga nafana, inä Hikoäpa hevena nuyätama inä Ä'oina qoepma inga qämfe'a qhenqapa.</p>
<p>11 Na wampela maus i kam long heven <i>na i tok</i>, Yu Pikinini Man bilong Mi, Mi laikim Yu tumas, <i>na</i> Mi amamas tru long Yu.</p>	<p>11 Inä mänga fati hevenaunta napata taqatama, Ntinga Nqa Ime'a Qoka Nqa ä'u'wau quwa'i qapmeng, inä Ni Ntina se'a tawata qiya.</p>
<p>12 Na wantu tasol Spirit i strong long salim Em i go long ples i no gat man.</p>	<p>12 Inä tutuwafa Hikoäpa yanga na'ana Ä'oi qumtoä'ta'ma qoäwa ämä'a mapmanqauna.</p>
<p>13 Na Em i stap i go inap long 40-pela de long ples i no gat man, bilong kisim traim long <i>han bilong</i> Seten. Na Em i stap wantaim ol wel animal, na ol ensel i kam na givim helpim long Em.</p>	<p>13 Inä Ä'o mapa 40 ha'ama qapmäma qoäwa ämä'a mapmanqau yäinka menai Phenqo'oi'ya feunta, inä Ä'onga qauwaungwa sa'afa qapmäma. Inä ensela e napu ätitäiya quwimanga.</p>
<p>14 Na bihain long <i>ol</i> i putim Jon long kalabus, Jisas i kam insait long Galili, <i>na</i> autim gutnius bilong kingdom bilong God.</p>	<p>14 Inä tuwa inta e Jono'oi uka ängau upmate'ana, Jisasi'o Galilina napa inä Nkoto'oi'ya kingdoma'ma qhoä qe'atamanga awa qatama.</p>
<p>15 Na <i>Em</i> i tok, Taim i kamap pinis, na kingdom bilong God i stap klostu. <i>Yupela i mas</i> tanim bel na bilipim gutnius.</p>	<p>15 Inä Ä'o taqati, Mapa ya qatemavi, inä Nkoto'oi'ya kingdoma yä quwa'i qapi. Hainga ä'u'wa namatamknau inä qhoä qe'atamanga'ma bilipa hi.</p>
<p>16 Na taim Em i wokabaut arere long raunwara Galili, Em i lukim Saimon wantaim brata bilong en Andru. <i>Tupela</i> i tromoi umben long raunwara, bikos tupela em ol man bilong kisim pis.</p>	<p>16 Inä Ä'o e'a pnga Galiliu yuwa ätava qänga nuwatanqa inäntanga, Ä'o hingo quwanama Saimono'oita inä qainkoä'o Andru'oita. Awä'u e'a pngau qä mavatäni, mapiyama, awä'unga ämä'a pa qäiyamainga awä'uti.</p>
<p>17 Na Jisas i tokim tupela, Yutupela kam bihainim Mi, na Mi bai mekim yutupela i kamap ol man bilong kisim ol man.</p>	<p>17 Inä Jisasi'o awä'ui taqutama, Qi napi Ni hänmtamai, inä Ni qi ta heyämakmna ämä'ai mäinaingama.</p>
<p>18 Na kwiktaim tupela i lusim ol umben bilong ol, na bihainim Em.</p>	<p>18 Inä tutuwafa awä'u qiya qä a'm nahima inä Ä'o qamtamaimangi.</p>
<p>19 Na taim Em i wokabaut i go liklik moa long dispela hap, Em i lukim Jems, pikinini man bilong Sebedi, na brata bilong en, Jon. Ol tu i stap insait long wampela sip na stretim ol umben bilong ol.</p>	<p>19 Inä qänga hä'wi famputa nuwanqa inäntanga, Ä'o Jemsi'oi hingo quwanama, Sebedi'oi'ya ime'a qoka'oi inä qainkoä'o Jono'oti. Awä'unga fo'o sipa fatiu napmäi inä qu'ya qä änga yatäni.</p>
<p>20 Na kwiktaim Em i singautim tupela, na tupela i lusim Sebedi, papa bilong ol, insait long sip wantaim ol wokboi i wok long pe, na tupela i go bihainim Em.</p>	<p>20 Inä tutuwafa Ä'o awä'ui mä'a utäni, awä'u qunmqo'i quy'ä'atmangi, Sebedi'oi, sipaunga wamnga ämä'a mpa wamnga qimaunga äwäita aväna, inä awä'u nuwi Ä'oi qamtamaimangi.</p>
<p>21 Na ol i go long Kaperneam, na kwiktaim long de sabat Em i go insait long sinagog na skulim ol manmeri.</p>	<p>21 Inä e Kaperneamauna nu, inä tutuwafa mapa sabataunga Ä'o Ju ei'ya äpa änga yä'm nä'u'ya inä ämä'äei na'anqa quwima.</p>
<p>22 Na ol i kirap nogut long skul bilong Em, bikos Em i</p>	<p>22 Inä e ppa qimanga Ä'oi'ya na'anqa'ma, mapiyama, Ä'onga einga</p>

<p>skulim ol olsem man i gat namba, na i no olsem ol saveman bilong lo.</p> <p>23 Na i gat wanpela man i stap insait long sinagog²¹ bilong ol, na em i gat wanpela spirit i no klin. Na em i singaut,</p> <p>24 Na i tok, Lusim mipela! Mipela i mekim wanem samting wantaim Yu, Jisas bilong Nasaret? Ating Yu kam bilong bagarapim mipela? Mi save long Yu husat. Yu Man Holi bilong God.</p> <p>25 Na Jisas i hatim em na i tok, Pasim maus bilong yu, na lusim em.</p> <p>26 Na taim dispela spirit i no klin i sakim em nogut na singaut bikmaus, em i kam ausait long <i>dispela man</i>.</p> <p>27 Na ol i tingting planti, inap long ol i askim namel long ol yet olsem, Dispela em i wanem samting? Dispela em i wanem kain nupela skul? Long wanem, wantaim bikpela namba Em i givim strongpela tok tu long ol spirit i no klin, na ol i bihainim tok bilong En.</p> <p>28 Na kwiktaim tasol biknem bilong Em i go nabaut long olgeta hap bilong Galili.</p> <p>29 Na wantu, taim ol i lusim sinagog, ol i go insait long haus bilong Saimon na Andru, wantaim Jems na Jon.</p> <p>30 Tasol mama bilong meri bilong Saimon i slip long bet wantaim skin hat, na hariap ol i tokim <i>Jisas</i> long em.</p> <p>31 Na Em i kam na holim han bilong <i>meri</i> na litimapim em. Na wantu tasol dispela skin hat i lusim em, na <i>meri</i> i kirap na mekim wok long helpim ol.</p> <p>32 Na long apinun tru, taim san i go daun pinis, ol i bringim i kam long Em olgeta manmeri i gat sik nogut, wantaim ol manmeri i gat ol spirit nogut i holimpas ol.</p> <p>33 Na olgeta <i>manmeri bilong</i> siti i bung wantaim long dua.</p> <p>34 Na Em i oraitim planti manmeri i gat kain kain sik nogut, na rausim planti spirit nogut. Tasol Em i no larim ol spirit nogut i toktok, bikos ol i save long Em.</p> <p>35 Na long moningtaim tru, Em i kirap longtaim bipo long san i kam antap, na Em i lusim <i>dispela hap</i> na i go long wanpela ples i no gat man. Na Em i beten long hap.</p> <p>36 Na Saimon na ol lain i stap wantaim em, ol i bihainim Em.</p> <p>37 Na taim ol i painim Jisas pinis, ol i tokim Em, Olgeta <i>man</i> i painim Yu.</p> <p>38 Na Em i tokim ol, Yumi go long ol taun i stap klostu, bai Mi ken autim tok long ol dispela hap tu. Long wanem, em long dispela wok tasol Mi bin i kam.</p> <p>39 Na Em i autim tok long ol sinagog bilong ol i stap long olgeta hap bilong Galili, na <i>Em</i> i rausim ol spirit nogut.</p> <p>40 Na wanpela lepraman i kam long Em, na askim Em plis, na brukim skru long Em, na tokim Em <i>olsem</i>, Sapos Yu laik, Yu ken mekim mi kamap klin.</p> <p>41 Na Jisas i sori tru long em, <i>olsem na Em</i> i putim han <i>bilong Em</i> long em na holim em, na tokim em, Mi laik. Yu kamap klin.</p> <p>42 Na taim Em i toktok pinis, wantu tasol dispela sik lepra i lusim em, na em i kamap klin olgeta.</p> <p>43 Na Em i strong long em, na wantu <i>Em</i> i salim em i go,</p> <p>44 Na <i>Em</i> i tokim em, Yu no ken tokim wanpela man. Tasol yu go <i>nau</i>, na soim yu yet long pris, na givim ofa bilong soim yu kamap klin olgeta, olsem Moses i bin givim lo long bihainim. Dispela bai i kamap witnes long ol, <i>olsem sik bilong yu i pinis</i>.</p> <p>45 Tasol em i go nabaut na stat long tokaut long <i>sik bilong em i pinis</i>, na long olgeta ples, em i tokim olgeta</p>	<p>na'anqa ta quwima ämä'a na'anqa fangona, inä ämä'a qukngo'ma na'anqa awa qheungapa ha'a mhe'a qiya.</p> <p>23 Inä qu'ya äpa ängaunga, ämä'a fanqo qapme, inä ä'onga hikoäpa qiya fangoti. Inä ä'o o'o qatama,</p> <p>24 Inä taqati, Nai hanawiyäti! Nainga nime piya yäno Ntinanga, Nasaretaunga Jisasi'ota? Ntinga nai qwi'i nämaina qäpnga tä? Ninga Nti'na na'anqati Ntinga to'oiti, Ntinga Ämä'a Pma Nkoto'oi'ya Ä'oi'ti.</p> <p>25 Inä Jisasi'o ä'oi himava nutata inä taqutama, Nti qhoä na'anau, inä ämä'a ä'oi wiyati.</p> <p>26 Inä au tuwa ataväntänga hikoäpa qiya fanga ä'oi namunkata inä o'o hänkainta natata ä'ointa natema'ma qäuyäpma.</p> <p>27 Inä e qunu häva namtnau qwiva äwa'i yätanga ninau taqatiya, Tanga nime piyati? Tanga nime piya na'anqa hngangati? Mapiyama, namba na'aunta Ä'o qhoä yangaqanqa hikoäpa qiya fangau utäna, inä e Ä'oi'ya qhoä qämtamaiwa.</p> <p>28 Inä tutuwafa Ä'oi'ya taka na'anga Galili okänama au qwi a'm quma.</p> <p>29 Inä tutuwafa, e Ju ei'ya äpängaunta qoäwa ta'm näuyäpunga, e Saimono'oi'ya änga yä'm qä'umanga inä Andruwa Jems'o inä Jono'ota aväna.</p> <p>30 Hanenqaqi Saimon'oi'ya qanäinkwinga fewa ta naveta wiyäni inä saqä'a qoma. Inä tutuwafa e Jisasi'oi täipa qutamanga ä'ina.</p> <p>31 Inä Ä'o napa inä ä'i'ya feunta ä na'ata inä namä qäuyäma. Inä tutuwafa fewa ta qavenga qana he'äni inä ä'i ei ätitäiya quwima.</p> <p>32 Inä qa'afäina, mapa nutawiyana inänta, e namä qapmanga Ä'oina okänama to'oti mame'a fanga inä to'oti hikoäpa qwi'wa ei ä tawe'a qatatänqa eita.</p> <p>33 Inä okänama ämä'äsiti atiunga aväna mqu qamanamanga fevenqau.</p> <p>34 Inä Ä'o anga quyamaka'ma ämä'a hava mame'a qaqäinga qwi'wa fanga ei, inä hikoäpa qwi'wa häva ym mamtamä qima. Hanenqaqi Ä'onga hikoäpa qwi'wa qi awa tani muwanqa qima, mapiyama, enga Ä'oina na'anqa hetangwa'ma.</p> <p>35 Inä äwi hiyawemta, Ä'o qäuyäma mapa hna miyäpa hetäna, inä Ä'o qoäwa ym nä'uya inä a nuyä'ätama inä qoäwa ämä'a mapmänaqa fatiuna quma. Inä Ä'o qoäwa aunta prea qima.</p> <p>36 Inä Saimano'ota inä ämä'a ä'ota aväna qapmeuwa etanga, enga Ä'o wänqau qumanga.</p> <p>37 Inä e Jisasi'oi yä hingo nuwanunga, e Ä'oi taqutamanga, Ämä'a okänama e Nti'na qäu'ya qiya.</p> <p>38 Inä Ä'o ei taqutama, Nai nuwäno tauna quwa'i hetäuta auna, Ni qa'na auntanga fo'o qhoä awa tamna. Qoäuka a'ma Ni qäpati.</p> <p>39 Inä Ä'o Ju ei'ya äpängaunta qhoä awa qatama okänama Galili aungwa, inä Ä'o hikoäpa qwi'wa ei ym mamtama qima.</p> <p>40 Inä ämä'a lepra fanga fanqo Ä'oina napa, inä ä'o Jisasi'oi ntena nuta, inä Ä'oina qomnga navikamaka, inä Ä'oi taqutama, Nti'na awa hetangotanga, Nti qa'na ni awamanga haniyamaki.</p> <p>41 Inä Jisasi'o ä'oina fäu'wa na'aiyanqa hetäni, inä Ä'o fe'a namo inä ä'oi äna'ata inä ä'oi taqutama, Ni taqamtnanga. Nti qe'ata hatemau.</p> <p>42 Inä Ä'o qhoä ipaka natanqa inäntanga, tutuwafa mame'a lepra ä'oi nuya'atäni, inä ä'o qe'ata qatemama.</p> <p>43 Inä Ä'o ä'oina yanga na'anata, inä Ä'o tutuwafa ä'oi maqamtma,</p> <p>44 Inä taqutama, Ntinga ämä'a fanqoi täipa muta ina. Hanenqaqi nta fa'nau nu, nta ntiva prista ä'oi to'ä wi'n, inä ofa niyatan to'ä ta'hi ninga okänama qe'ata qatemava qana, Mosesi'o qukngo häyuta'ma qhenqati. Anga to'ä wi'ina ta'ama nta mame'a ipäka qhe'a qana.</p> <p>45 Hanenqaqi ä'o qwi a'm nuwata inä qhoä häva natata, inä ha qima okänama qwi a'm äuta'i qatemama, Jisasi'o siti au mä'uya</p>
--	--

<p>man, inap long Jisas i no inap i go insait long dispela siti gen long ai bilong ol man. Tasol <i>Em</i> i stap ausait <i>long siti</i> long ol ples i no gat man, na ol man bilong olgeta ples, <i>ol</i> i kam long Em.</p> <p>Sapta 2</p> <p>1 Na bihain <i>sampela</i> de i go pinis, Jisas i go gen long Kaperneam, na stori i go nabaut olsem, Em i stap long haus.</p> <p>2 Na kwiktaim planti <i>manmeri</i> i bung wantaim, inap long haus i no gat spes long kisim <i>ol</i>, na hap arere long dua tu i pulap. Na Em i autim tok bilong God long ol.</p> <p>3 Na ol i kam long Em, <i>na</i> bringim wanpela man i gat sik bilong bun i dai. 4-pela man i karim <i>dispela man</i>.</p> <p>4 Na taim ol i no inap kam klostu long Em bikos planti manmeri i pas klostu, ol i rausim hap rup long hap Em i stap long en. Na bihain long ol i brukim <i>rup</i>, ol i slekim i go daun dispela bet we sikman i gat bun i dai i slip long en.</p> <p>5 Taim Jisas i lukim bilip bilong ol, Em i tokim dispela sikman i gat bun i dai, Pikinini man, Mi pogivim ol sin bilong yu.</p> <p>6 Tasol i gat sampela bilong ol saveman bilong lo i sindaun long dispela hap, na ol i stretim tingting long bel bilong ol olsem,</p> <p>7 Bilong wanem dispela man i mekim ol dispela kain tok bilas olsem? Husat inap long pogivim ol sin? God wanpela tasol <i>Em inap</i>.</p> <p>8 Na taim Jisas i save long spirit bilong En olsem ol i stretim tingting long bel bilong ol, wantu Em i tokim ol, Bilong wanem yupela i stretim tingting long bel bilong yupela long ol dispela samting?</p> <p>9 Wanem tok i isi moa yet long mekim long sikman i gat bun i dai, Mi pogivim ol sin bilong yu, o long tok olsem, Kirap, na kisim bet bilong yu na wokabaut?</p> <p>10 Tasol bai long yupela i ken save olsem Pikinini Man bilong man i gat namba long dispela graun bilong pogivim ol sin, (Em i tokim sikman i gat bun i dai,)</p> <p>11 Mi tokim yu, Kirap, na kisim bet bilong yu, na go long haus bilong yu.</p> <p>12 Na wantu tasol, long ai bilong olgeta, em i kirap na kisim bet, na lusim ol i go, inap long olgeta i tingting planti na givim biknem long God, na tok, Mipela i no bin lukim kain samting olsem long dispela pasin.</p> <p>13 Na Em i wokabaut i go gen arere long raunwara, na olgeta bikipela lain manmeri, ol i go long Em. Na Em i skulim ol.</p> <p>14 Na taim Em i wokabaut i go, Em i lukim Livai, <i>pikinini man</i> bilong Alfias, em i sindaun long wok bilong kisim takis. Na Em i tokim em, Bihainim Mi. Na em i kirap na bihainim Em.</p> <p>15 Na em i kamap olsem, taim Jisas i sindaun long kaikai long haus bilong em, planti man bilong kisim takis na ol sinman, ol tu i sindaun wantaim Jisas na ol disaipel bilong En. Long wanem, planti i stap, na ol i bihainim Em.</p> <p>16 Na taim ol saveman bilong lo na ol Farisi i lukim Em i kaikai wantaim ol man bilong kisim takis na ol sinman, ol i tokim ol disaipel bilong En, Bilong wanem Em i kaikai na dring wantaim ol man bilong kisim takis na ol sinman?</p> <p>17 Taim Jisas i harim <i>dispela</i>, Em i tokim ol, Ol manmeri i no gat sik, ol i no gat as bilong lukim dokta. Tasol ol man i gat sik, <i>ol i save lukim dokta</i>. Mi no bin</p>	<p>yananqa'ma ämä'äi'ya hingo waqnga. Hanenqaqi Ä'onga qoäwa ym qapmäma, qoäwa ämä'ä mapmänqau, inä qoäwa okänamaungwa Ä'oina qapmanga.</p> <p>Sapta 2</p> <p>1 Inä mapa fi yä quwina Jisasi'o änta Kaperneamana nuwäna, inä qhoä qwi a'm taquma Ä'onga änga yä'm qapmena.</p> <p>2 Inä tutuwafa ämä'ä häva aväna mqu namanunga, änga miyenqa qima ei pmäutanga, inä änga fevenkaunga fo'o qamtvnamanga. Inä Ä'o ei Nkoto'oi'ya qhoä awa qutama.</p> <p>3 Inä e qapmanga Ä'oina, inä ämä'ä mame'a suka iyo qhenqa fanqoi namä qapmanga. Ämä'ä 4 hä'ä e ämä'ä ä'oi namä qapmanga.</p> <p>4 Inä e änga quwa'i mäpa qimanga Ä'oinanga, mapiyama, ämä'ä häva qamtvnamanga, änta Ä'o pmetänqa a'intanga änga tuka qäuyaitamanga. Inä änga tuka näuyaitaunga, e ukaunta äväyu qamunkätamanga ikuyänga ämä'ä mame'a suka iyo qhenqa ä'o sä'a wetanqa.</p> <p>5 Jisasi'o ei'ya bilipa tawata hingo nuwananqa inäntanga, ämä'ä mame'a suka iyo qhenqa ä'oi Ä'o taqutama, Ime'a qoka to, Ni nta fanafa'na nakutam inä qamta imnanqati.</p> <p>6 Hanenqaqi ämä'ä qukngo'ma na'anqa fe au napmaunga, inä e qu'ya ä'u'wa'mta qunu änga qimanga,</p> <p>7 Mapiyama ämä'ä ä'o hanga tita ta qati? To'onga qa'na fanafa'na nakuta inä qamta yananqati? Nkoto'o fanqonanga Ä'ona awa qhe.</p> <p>8 Inä Jisasi'o Qai'ya hikoäpaunta na'anqa ta qhema e qu'ya ä'u'wa'mta qunu anga yäni, tutuwafa Ä'o ei taqutama, Mapiyama hainga hai'ya ä'u'wa'mta qunu anga i'ya nime a'ma?</p> <p>9 Qhoä änga aväyungati ämä'ä mame'a suka iyo qhenqa ä'oi utnanga, Ni nta fanafa'na nakutam inä qamta imnanqati, o Ni qa'na täutmna, Näuyäu inä nta ikuyänga namä'ma inä qänga hu?</p> <p>10 Hanenqaqi hainga qa'na na'anqa taheuna ämä'ä ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'onga taka na'a fangoti qoä taunga fanafa'na nakuta inä qamta yananqati, (Ä'o ämä'ä mame'ä fanga yanga iyo qhenqa ä'oi taqutama,)</p> <p>11 Ni nti taqatiya, Näuyäu, inä nta ikuyänga namämanqa inä nta ängau'na hu.</p> <p>12 Inä tutuwafa, ämä'ä okänama ei'ya hingo wäinta ä'o näuyäva inä qai'ya ikuyänga namämanqa inä ei nuyä'ätama quma, qa'na okänama e qunu häva mtnuna inä Nkoto'oi taka na'a nuwiyau inä taqatiya, Nainga iwämanga ta'a fi hingo muwanqa qiyanqoti.</p> <p>13 Inä Jisasi'o änta e'au yuwa ätava qänga watana inä ämä'äokänama qunaminqa atinga, e Ä'oina qumanga. Inä Ä'o ei na'anqa quwima.</p> <p>14 Inä Ä'o qänga nuwanqa inäntanga, Ä'o Livai'yo'i hingo quwanama, Alfiasi'oi'ya ime'a qoka ä'o takisi mena iya pmetäni. Inä Ä'o ä'oi taqutama, Ni hanmtamai. Inä ä'o näuyäva inä Ä'o wänqau quma.</p> <p>15 Inä taqatemanama, inäntanga Jisasi'o itama iya qapmäma ä'oi'ya ängau, ämä'ä häva takisi qämamaunga häva eta inä fanafa'na ämä'ä eta, enga fo'o Jisasi'ota aväna iya qapmämaunga, inä Qai'ya disäipo eta. Mapiyama, häva eta napmau, inä Ä'o wänqau qumanga.</p> <p>16 Inä ämä'ä qukngoma na'anqa eta inä Farasi eta hingo quwanamanga Ä'o ämä'ä takisi qamämaunga eta inä fanafa'na ämä'ä eta aväna ita natana, e Ä'oi'ya disäipo ei taqutamanga, Piyama Ä'onga ämä'ä takisi qamämaunga eta inä fanafa'na ämä'ä eta aväna ita nanata e'a ni?</p> <p>17 Inänta Jisasi'o a qata niya, Ä'o ei taqutama, Ämä'ä mame'a mhe'a enga qoäuka mhe'ati ntota hingo wanqamanga. Ämä'ä mame'a fanga ena qumaungwati. Ninga ämä'ä hä'utinanga ei mä'a</p>
---	--

<p>kam bilong singautim ol stretpela <i>man</i>, tasol bilong singautim ol sinman bilong tanim bel.</p> <p>18 Na ol disaipel bilong Jon na bilong ol Farisi, ol i save tambuim kaikai. Na ol i kam na tokim Em, Bilong wanem ol disaipel bilong Jon na bilong ol Farisi i save tambuim kaikai, tasol ol disaipel bilong Yu i no save tambuim kaikai?</p> <p>19 Na Jisas i tokim ol, Ating ol lain bilong man i laik marit klostu, ol inap tambuim kaikai taim man i laik marit i stap wantaim ol, a? Sapos man i laik marit i stap wantaim ol, ol i no inap tambuim kaikai.</p> <p>20 Tasol ol de bai i kamap bihain, na <i>God</i> bai i tekewe dispela man i laik marit i lusim ol. Olsem na ol bai i tambuim kaikai long ol dispela de.</p> <p>21 Na tu, i no gat wanpela man i save samapim hap bilong nupela laplap long olupela klos. Nogut dispela nupela hap i brukim olupela <i>gen</i>, na bruk bai i kamap bikipela moa yet.</p> <p>22 Na i no gat wanpela man i save pulapim nupela wain insait long ol olupela skin meme. Nogut dispela nupela wain i brukim ol skin meme, na wain i kapsait, na ol skin meme tu i bagarap. Tasol nupela wain i mas i go insait long ol nupela skin meme.</p> <p>23 Na em i kamap olsem, Em i go namel long ol gaden wit samting long de sabat. Na taim ol disaipel bilong En i go, ol i stat long kamautim ol het bilong dispela wit samting.</p> <p>24 Na ol Farisi i tokim Em, Lukim, bilong wanem ol i mekim samting i tambu long de sabat?</p> <p>25 Na Em i tokim ol, Ating yupela i no bin ritim wanem samting Devit i bin mekim, taim em i sot na em i hangre, em na ol man i stap wantaim em, a?</p> <p>26 Olsem long taim Abaiatar i stap hetpris, em i bin i go insait long haus bilong God, na kaikai dispela bret bilong soim? Dispela em i tambu long lo long ol narapela i ken kaikai, ol pris tasol inap long kaikai. Em i bin kisim na givim long ol man i stap wantaim em tu.</p> <p>27 Na Em i tokim ol, <i>God</i> i wokim sabat bilong helpim man, na <i>Em</i> i no wokim man bilong helpim sabat.</p> <p>28 Olsem na Pikinini Man bilong man em i Bikipela bilong sabat tu.</p> <p>Sapta 3</p> <p>1 Na Em i go insait gen long sinagog. Na wanpela man i stap, <i>na em</i> i gat wanpela han i drai pinis.</p> <p>2 Na ol i was long Em, olsem Em bai i oraitim dispela man long de sabat, <i>o nogat</i>, inap long ol i ken sutim tok long Em.</p> <p>3 Na Em i tokim dispela man, han bilong en i drai pinis, Kam sanap namel <i>long mipela</i>.</p> <p>4 Na Em i tokim ol, Em i orait long lo long mekim gutpela pasin long ol de sabat, o long mekim pasin nogut? <i>Em i orait</i> long kisim bek laip, o long kilim? Tasol ol i pasim maus.</p> <p>5 Na taim Em i lukluk raun nabaut long ol, Em i bel hat, bikos bel bilong Em i hevi long ol i bin mekim bel bilong ol i kamap olsem ston. <i>Orait</i> Em i tokim dispela man, Stretim han bilong yu. Na em i stretim han bilong en, na han bilong en i kamap orait gen olsem arapela.</p> <p>6 Na ol Farisi i lusim dispela hap, na kwiktaim ol i bung wantaim ol Ju i sapot long Herot, <i>bai ol i ken</i> painim rot bilong ol i ken bagarapim Em olgeta.</p>	<p>utmna mäpa qiyati, hanenqaqi fanafa'na ämä'ä'i mä'a utamti qäpati äü'wa namatamaknunangwa'ma.</p> <p>18 Inä Jono'oi'ya disäipo eta inä Fatasi etanga, enga ita phma qapmämaungati. Inä e napu inä Ä'oi taqutamanga, Piyama Jono'oiya disäipo eta inä Fatasi etanga ita phma qapmämaunga qhenqa, hanenqaqi Nta disäipo enga ita phma mäpme'a qi'wa?</p> <p>19 Inä Jisasi'o ei taqutama, Taqamtnganga ämä'ä quwafati ä'oi'ya qwipäta namanuta enga, e qa'na ita phma pmäpmaunangwata ämä'ä äpaka menanqa'ma ä'o eta aväna pmetäutanga? Piyama ämä'ä äpaka menanqa ä'o eta aväna pmetäutanga, enga änga ita phma mapme'a hiunangwati.</p> <p>20 Hanenqaqi mapanga natemananqati, Nkoto'o ämä'ä äpaka menanqa ä'oi name mavananqati ei nuyä'äta ne'a'ma. Inä tuwina mapa au ita phma pmäuta'ma.</p> <p>21 Inäntanga fo'o ämä'ä fanqo iva hnanga fi name iva qämngau nutawiya turiya mi'ya qimanqati. Hani'ma hnanga ati qämngau a'a'ma itmqa i'ya'ma, haniya qämnga na'atiya'ma, inä qämnga na'atnanane'ati.</p> <p>22 Inä ämä'ä fanqo waina hnanga name meme fewa qämngau hewätiya mi'ya qimanqati. Hani'ma waina hnanga a meme fewa navatava, inä waina nhapuwa inä meme fewa fo'o qwi'i mainqa'ma. Hanenqaqi waina hnanganga qai'ya meme fewa hnangau hewatiya qimaungati.</p> <p>23 Inä taqetamanama, <i>Jisasi'o</i> mapa sabatau nime wita wamnga hetänqau äwa'm qänga quma. Inä Qai'ya disäipo e, nuwanga inäntanga, inä nime wita na'a qämtaungwati.</p> <p>24 Inä Fatasi awa Ä'oi taqutamanga, Hingo wani, piyama enga nime ha'iya sapata mapa pate'a hetanqaunga?</p> <p>25 Inä Ä'o ei taqutama, Taqamtnganga hainga Devito'o nime äi qiyanqanga hainga ämatava qiyaungwata, ä'o su'u nainanqa inäntanga, inä ä'o mta wiyäni, ä'ota inä ämä'ä okänama ä'ota aväna qapmewa eta, a?</p> <p>26 Ta'a Abaiatar'o prista mnga napmenqa inäntanga, ä'o Nkoto'oi'ya änga'm nä'uuya inä fatäwa a qananqati to'ä niyata? Anga qukngontanga phmä qana qati fe nutamanga, prista enamanga qa'na nunangwati. Ä'o name inä mana quwima ämä'ä to'oti ä'ota aväna napmäungwa enga fo'o.</p> <p>27 Inä Ä'o ei taqutama, Nkoto'o sabatanga ämä'ä'i ätitäiya wiyananqa'ma qiyamakanqati, inä ta'ama miyamaka qiyanqati ämä'ä sabatau ätitäiya wiyuta'ma.</p> <p>28 Hanenqa'ma ämä'ä ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'onga Na'aoti sabatauna fo'o.</p> <p>Sapta 3</p> <p>1 Inä Ä'o änta Ju ei'ya äpänga yä'm qawima. Inä ämä'ä fanqo äpänga'm napmenqa, ä'oi'ya fe'anga yä ye qiyanqati.</p> <p>2 Inä e Jisasi'o hingo quwanamanga, Ä'o ämä'ä ä'oinga sabata mapaunga awa uyamakanai qiyotana o hawäiya. E Ä'oinga qhoä tuwa tunanga'ma.</p> <p>3 Inä Ä'o ämä'ä fe'a yä ye qiyanqa ä'oi taqutama, Nti napm nai'ya äwa ta'i iya hatau.</p> <p>4 Inä Ä'o ei taqutama, Ta'anga äwata qukngountänga iwämanga awamanga hiuta'ma, o iwämanga qwi'wa iutama, mtinga änta me'ama, o mtinga ipäka yamakuta'ma? He'äni enga qhoä mäta qimanga.</p> <p>5 Inä Ä'o hipiya niyanga, inä ei hingo nuwana nuwa, Ä'o äü'wa hänga'iya qamäma, mapiyama e qu'ya äü'wa häuwa qhenqapa ha'a he'äni, Ä'o ämä'ä ä'oi taqutama, Nta fe'a fata hi. Inä ä'o qai'ya fe'a fata niyanqanga inä qai'ya fe'anga qe'ata qhema fatavänga qhenqapa.</p> <p>6 Inä Farisi e a nuyä'ätma, inä tutuwafa e mqu qamanamanga aväna Ju e Heroto'ota nheu maka qiyamaknamanga Ä'oinga. Haniyau fa'na'ma qäu'ya qimanga Ä'oi naunanga'ma.</p>
--	---

<p>7 Tasol Jisas lusim dispela hap wantaim ol disaipel bilong En, na ol i go long raunwara. Na planti manmeri tru bilong Galili i bihainim Em, na bilong Judia,</p> <p>8 Na bilong Jerusalem, na bilong Idumia, na <i>bilong</i> hapsait long Jordan, na ol lain i stap nabaut Tair na Saidon, planti manmeri tru. Taim ol i harim tok long ol bikipela samting Em i bin mekim, <i>ol</i> i kam long Em.</p> <p>9 Na Em i tokim ol disaipel bilong En olsem, wanpela liklik sip i mas wetim Em. Long wanem, planti manmeri tru i stap, na nogut ol i pas klostu na subim Em nabaut.</p> <p>10 Long wanem, Em i bin oraitim planti <i>manmeri</i>, olsem na olgeta man i gat kain kain sik nogut ol i wok long go klostu long Em, bai ol i ken holim Em.</p> <p>11 Na taim ol spirit i no klin i lukim Em, ol i pundaun long lek bilong Em na singaut olsem, Yu Pikinini Man bilong God.</p> <p>12 Na Em i givim strongpela tok long ol, bai ol i no ken mekim ol manmeri i save long Em.</p> <p>13 Na Em i go antap long wanpela maunten, na singautim ol man Em i laik <i>i mas i kam long Em</i>. Na ol i kam long Em.</p> <p>14 Na Em i makim 12-pela man bai ol i ken i stap wantaim Em, na bai Em i ken salim ol i go bilong autim tok.</p> <p>15 Na <i>Em i givim</i> namba long <i>ol long</i> oraitim ol kain kain sik, na bilong rausim ol spirit nogut.</p> <p>16 Na Saimon, Em i givim <i>em</i> narapela nem Pita.</p> <p>17 Na Jems, pikinini man bilong Sebedi, na Jon brata bilong Jems, Em i givim narapela nem long tupela, Boanerges. <i>As bilong dispela nem</i> i olsem, Ol pikinini man bilong klaut i pairap.</p> <p>18 Na Andru, na Filip, na Bartolomyu, na Matyu, na Tomas, na Jems, pikinini man bilong Alfias, na Tadias, na Saimon, man bilong Kenan,</p> <p>19 Na Judas Iskariot, man i bin putim Em long han bilong ol birua. Na ol i go insait long wanpela haus.</p> <p>20 Na planti manmeri tru i kam bung wantaim gen, inap long ol i no inap long kaikai bret.</p> <p>21 Na taim ol pren bilong Em i harim tok long dispela, ol i go long holimpasim Em. Long wanem, ol i tok, Em i longlong pinis.</p> <p>22 Na ol saveman bilong lo husat i bin lusim Jerusalem na i kam daun, <i>ol</i> i tok, Em i gat Biyelsebap, na long dispela hetman bilong ol spirit nogut, Em i save rausim ol spirit nogut.</p> <p>23 Na Em i singautim ol i kam <i>long Em</i>, na <i>Em</i> i tokim ol long ol tok piksa olsem, Olsem wanem Seten inap rausim Seten?</p> <p>24 Na sapos wanpela kingdom i bruk na kamap tupela lain, dispela kingdom bai i no inap sanap strong.</p> <p>25 Na sapos <i>ol manmeri bilong</i> wanpela haus i bruk na kamap tupela lain, dispela haus bai i no inap sanap strong.</p> <p>26 Na sapos Seten i kirap na pait long em yet, na <i>em</i> i bruk na kamap tupela lain, em i no inap sanap strong, tasol <i>em</i> bai i pinis.</p> <p>27 I no gat man inap long go insait long haus bilong wanpela strongpela man, na kisim ol samting bilong en. Tasol sapos em i pasim dispela strongpela man pastaim, bihain em bai i kisim ol samting i stap long haus bilong en.</p> <p>28 Mi tok tru long yupela, <i>God</i> bai i pogivim olgeta sin bilong ol pikinini man bilong man, wantaim <i>olgeta</i> tok bilas <i>long God</i> ol bai i tok bilas <i>long Em</i>.</p>	<p>7 Hanenqaqi Jisasi'ota Qai'ya disäipo etanga qoäwa a nuyä'ätma, inä e e'a pngauna qumanga. Inä ämä'ä hava Galiliunga apunga inä Judiaunga aputanga Ä'o wänqau qumanga,</p> <p>8 Inä ämä'ä häva Jerusalemaunga inä Idumiaunga inä Jordanau yata yantavänga, inä ämä'ä Tairunga inä Saidonaungwa, Ä'o nime na'a qi'ya'ma qhoä qata niyunga inäntanga, enga Ä'oina qapmanga.</p> <p>9 Inä Ä'o Qai'ya disäipo ei täipa qutama sipa wanqa fampu Ä'oinä hingo na'ana pmena. Mapiyama ämä'ä häva napmaunga nhe, inä Ä'oi qäqewiyatamanga.</p> <p>10 Mapiyama Ä'o ämä'ä häva qe'atamanga quyamakma, qa'na okänama mame'a qaqäinga fanga e Ä'oina quwa'i qapmanga, e qa'na qu'ya fe'unta Ä'oi ä qatunanga'ma.</p> <p>11 Inä hikoäpa kiya fanga e Ä'oi hingo nuwanunga inäntanga, e Jisasi'oi'ya suka'i naväuyau inä o'o natau taqatamanga, Ntinga Nkoto'oi'ya Ime'a Qoka'oiti.</p> <p>12 Inä Jisasi'o ei qhoä yangaqanqa häva qutama, e ämä'ä e Ä'oina na'anqa mhe'a hiuna.</p> <p>13 Inä Jisasi'o hipaka fatiuna niya inä mä'ä qutama Ä'oina puna, ämä'ä to'oti Ä'o äpuya namtnatanqa eina. Inä e qapmanga Ä'oina.</p> <p>14 Inä Ä'o ämä'ä 12 ei mäka quwima e qana Ä'ota aväna pmaunangwa'ma, inä Ä'o qana ei umtoätananqa'ma qhoä äwa tunangawa'ma,</p> <p>15 Inä e namba qatunangwa'ma mame'a qaqäinga qe'ata uyamakunangwa'ma, inä hikoäpa qwi'wa pmetäuta ym mamtma hiunangwa'ma.</p> <p>16 Inä Ä'o Saimono'oi taka qäinga fati quwima, anga Pitati.</p> <p>17 Inä Jems Sebedi'oi'ya ime'a qoka ä'o inä Jono'o Jems'oi'ya qaiunqoä'o, Ä'o einga taka qäinga fi mana quwima, Boanergesiva. Taka äüwa qoäukanga tiyati, Qäuwa akaka qatamanqa ä'oi'ya ime'a qoka awäti.</p> <p>18 Inä Jisasi'o Andru mäka quwima, inä Filipino, inä Batalomyu, inä Matyu'o, inä Tomasi'o, inä Jems Alfias'oi'ya ime'a qoka ä'o, inä Saimona ämä'ä Kenana äunga ä'o.</p> <p>19 Inä Judas Iskarioto'o, ämä'ä Ä'oi maka ei'ya fe'u quwiyanqa'o. Inä e änga fatiu qäwimanga.</p> <p>20 Inä ämä'ä häva enga aväna mqu qamanamanga eta qa'na e fatäwa mänqa hiuna.</p> <p>21 Inä Ä'oi'ya qwipäta e a qata nuwiyunga inäntanga, e qumanga Ä'oi äqatuna. Mapiyama e taqatnamanga, Ä'onga wanawa'na qi'i.</p> <p>22 Inä ämä'ä kukngo'ma na'anqa fanga e Jerusalema nuyä'ätama inä qoepuwa, e taqatiya, Ä'onga Biyelsebapa fangoti, inä hikoäpa qwi'wa eina mnga qapmenqa ä'oi'ya yangaqanqanta ym qämamanqati.</p> <p>23 Inä Ä'o ei mä'ä nuta Ä'oina pana, inä qhoä manantikaunta Ä'o e taqutama, Atita niya Phenqo'o qa'na Phenqo'oi name mavananqati?</p> <p>24 Inä hanenqa'ma kingdoma fati napätnu qä'inga nheunga enga, kingdoma ätinga änga iya mätava yananqati.</p> <p>25 Inä hanenqa'ma ämä'ä änga fatiunga e napätnu qä'inga nheunga enga, änga ätinga änga iya mätava yananqati.</p> <p>26 Inä hanenqa'ma Phenqo'o näuyäva inä qäiva maka nauna, inä napatna nhenqanga, anga änga iya mätava yananqati, hanenqaqi änga qa'na henenqati.</p> <p>27 Ämä'ä yangaqanqa fanqoi'ya änga'mnga ämä'ä fanqo nä'uuya inä ä'oi'ya nime mame'a yananqati, qana ä'o ämä'ä yangaqanqa ä'oi uka mämitava niyanqa inäntanga. Inä tuwa ätavänta ä'oi'ya änga'm nime wetäuta menanqati.</p> <p>28 Ni hai qhoä tawata qetiya, Fanafa'na okänama ämä'äi'ya ime'a qoka e qimangautanga, Nkoto'o okänama naqutane'äti. Inä qhoä okänama Nkoto'oinä hangatitafa Ä'oina hangatita qätamangwa a fanga, Nkoto'o okänama naqutane'äti.</p>
--	---

<p>29 Tasol man i tok bilas long Holi Spirit, <i>God</i> bai i no inap pogivim dispela <i>sin</i>, tasol em bai i lus pinis long kot oltaim oltaim.</p> <p>30 Long wanem, ol i bin i tok, Em i gat wanpela spirit i no klin.</p> <p>31 Long dispela taim ol brata bilong En wantaim mama bilong En i kam long Em, na ol i sanap ausait na salim tok i go long Em bilong singautim Em.</p> <p>32 Na planti manmeri tru i sindaun raun nabaut long Em, na ol i tokim Em, Harim, mama bilong Yu na ol brata bilong Yu i stap ausait, na ol i laik painim Yu.</p> <p>33 Na Em i bekim ol, <i>na</i> i tok, Husat em i mama bilong Mi, o ol brata bilong Mi?</p> <p>34 Na Em i lukluk raun nabaut long ol manmeri i sindaun raun wantaim Em, na <i>Em</i> i tok, Lukim mama bilong Mi na ol brata bilong Mi!</p> <p>35 Long wanem, wanem man i bihainim laik bilong God, em tasol em i brata bilong Mi, na susa bilong Mi, na mama bilong Mi.</p>	<p>29 Hanenqaqi ämä'a Hikoäpa Pma'ma hangatita qätatanga, Nkoto'o fanafa'na okänama muyäta yane'ati. Hanenqaqi ä'onga kotaunta okänga qa'na hanenqati qunaminqina qunaminqina.</p> <p>30 Mapiyama enga taqätuwati, Ä'onga hikoäpa kiya fanga fati fango qana.</p> <p>31 Inäntanga Ä'oi'ya qwinqokäta Ä'oi'ya qanaita aväna Ä'oina napu, inä e qo'äwa ymtvanta natau inä qhoä tuwa qatamanga Ä'oi mä'a utunanga'ma.</p> <p>32 Inä ämä'a häva apu Ä'oi atitava napmäu, inä Ä'oi taqutamanga, Qata hi, Nta tnaita inä Nta tinqokäta qo'äwa ymtava napmäu, inä e Ntina qäu'ya qiyatonga.</p> <p>33 Inä Ä'o qhoä hatängwa ei taqutama, To'onga Nqa nainqo'oti o Nqa unqokäti?</p> <p>34 Inä Ä'o ämä'a Ä'ota aväna napmäunga a'm hingo na'anake inä taqatama, Hingo wani Nqa nainqo'käita inä Nqa unqokäita!</p> <p>35 Mapiyama, ä'mä'a Nkoto'oi'ya mtnatängautau qamtamaimanqanga, ä'onamanga Nqa unqoä'oti, inä Nqa näpiti, inä Nqa nainqoti.</p>
<p>Sapta 4</p> <p>1 Na Em i stat gen long skulim <i>ol manmeri</i> arere long raunwara. Na bikpela lain manmeri tru i bung na i kam long Em, inap long Em i go insait long wanpela sip na sindaun <i>insait long sip</i> long raunwara. Na dispela bikpela lain manmeri tru i stap long nambis arere long raunwara.</p> <p>2 Na Em i skulim ol long planti samting long ol tok piksa, na <i>Em</i> i tokim ol long skul bilong En, olsem,</p> <p>3 Harim gut. Lukim, wanpela man bilong planim kaikai, em i go bilong tromoi pikinini kaikai long gaden.</p> <p>4 Na em i kamap olsem, taim em i tromoi pikinini kaikai, sampela i pundaun arere long rot. Na ol pisin bilong skai i kam na kaikai dispela pinis.</p> <p>5 Na sampela i pundaun long graun i pulap long ston, na i no gat planti graun. Na wantu em i kamap, bikos i no gat planti graun.</p> <p>6 Tasol taim san i kam antap, em i kuk pinis. Na bikos em i no gat rop, em i drai olgeta.</p> <p>7 Na sampela i pundaun namel long ol rop i gat nil, na ol rop i gat nil i kamap na pasim em strong, na em i no karim kaikai.</p> <p>8 Na arapela i pundaun long gutpela graun, na i karim kaikai i kamap bikpela na moa yet. Na sampela <i>i karim</i> 30, na sampela <i>i karim</i> 60, na sampela <i>i karim</i> 100.</p> <p>9 Na Em i tokim ol, Man i gat yau bilong harim, em i mas harim.</p> <p>10 Na taim Em wanpela tasol i stap, ol man i stap klostu long Em wantaim ol 12-pela, ol i askim Em long dispela tok piksa.</p> <p>11 Na Em i tokim ol, <i>God</i> i soim dispela bai <i>yupela</i> i ken save long as bilong tok hait bilong kingdom bilong God. Tasol long ol man i stap ausait, olgeta <i>dispela</i> samting i stap long ol tok piksa.</p> <p>12 I olsem, bai ol i ken lukim, na <i>ol</i> i no kliä <i>long samting ol i lukim</i>. Na bai ol i ken harim, na <i>ol</i> i no inap save gut. Nogut wanpela taim ol i ken senisim bilip bilong ol, na <i>God</i> i ken pogivim ol <i>sin</i> bilong ol.</p> <p>13 Na Em i tokim ol, Ating yupela i no save long dispela tok piksa? Na olsem wanem bai yupela inap save long olgeta tok piksa?</p> <p>14 Dispela man i planim pikinini kaikai, em i planim tok <i>bilong God</i>.</p> <p>15 Na dispela em ol man i stap arere long rot, we man i planim tok <i>bilong God</i>. Tasol taim ol i harim, wantu</p>	<p>Sapta 4</p> <p>1 Inä Ä'o änta ämä'a ei na'anqa quwima e'a pngau yuwa ätava. Inä ämä'a qunminqa e mqu namanu qapmä manga Ä'oina, nuwangia Ä'o sipa fatiu nä'uuya inä e'a pngau iya qapmäma. Ina ämä'a okänama enga e'a pngau yuwa ätava qapmä manga.</p> <p>2 Inä Ä'o ei na'anqa nuyatanqanga nime häva'ma qhoä manantika nutata inä ei täipa qutama Qai'ya na'anqa'ma,</p> <p>3 Qata niyau inä hingo wani, ämä'a ita uyawa qimanqa fanqo quma ita hi'ya wamngau mavana.</p> <p>4 Inä ta qatemanama, ä'o ita hi'ya mo'änqanga, finga fa'nau yuwa ätava qavä'uma. Inä inga qäuwaunga napu okänama mama qimanga.</p> <p>5 Inä finga qoä häuwa yeanqa yatänqau qavä'uma, inä qoä häva mhe'a qiyangati. Inä tutuwafa qavama, mapiyama qoä häva mhe'a niyanqa'ma.</p> <p>6 Haniya mapa niyapanqa inäntanga, anga qatima. Inä oka qwe'a qima, mapiyama tapinga mhe'a niyanqa'ma.</p> <p>7 Inä finga uka iyanga fanga hetänqa äwa'm qaväuyanqati, inä uka iyanga fanga nave itmqa niya, inä ita na'a mä'iyä qiyangati.</p> <p>8 Inä finga qoä awamangau näväuyanqanga, inä nave inä na'a qä'iyangati. Inä finga na'a 30 qä'iyangati, inä finga 60, inä finga 100.</p> <p>9 Inä Ä'o ei taqutama, Ämä'a qata yananga'ma qata ninanqa henqoti, ä'onga qata ya.</p> <p>10 Inä Ä'o qaivana napmenqa inäntanga, ämä'a e Ä'ota aväna quwa'i qapmä manga aväna 12'a eta, e napu inä Ä'oi yätanga quwimanga qhoä manantika au'wa qoäuka'ma.</p> <p>11 Inä Ä'o ei taqutama, Nkoto'o hai na'anqa qetäpi qhoä qoäuka pnqa Nkoto'oi'ya kingdoma'ma. Hanenqaqi qhoä okänamanga qhoä manantikaunta napata qi'i ämä'a qo'äwa a'm pmetängwa einanga.</p> <p>12 Hanenqa'ma iwämanga hingo wanqa tauntanga e qa'na hingo wanunangwati, hanenqaqi e nime hingo nuwanunga a'manga na'anqa qe'ata mhe'a qiyanga. Inä iwämanga qata iya täuntanga e qa'na qata hiuna, hanenqaqi e na'anqa qe'ata mhe'a qiyanga. Hanimanqa mapa fatiu e qu'ya bilipa namätamakäuti, inä Nkoto'o ei'ya fanafa'na naquta ne'ati.</p> <p>13 Inä Ä'o ei taqutama, Ta qamtnanga hainga qhoä manantika'ma na'anqa mhe'a ntiyanga? Ha'a hetangotanga, atita niyu ina hai na'anqa heunangwati qhoä manantikanga?</p> <p>14 Ämä'a ita hi'ya uyawa qi'ya ä'onga, ä'onga Nkoto'oi'ya qhoä uyawa niyata qi'i.</p> <p>15 Inä tanga ämä'a teti, fa'nau yuwa ätava nhe qimanqapa ha'ati, qoäwa ämä'a Nkoto'oi'ya qhoä uyawa qimaungati. Hanenqaqi e</p>

<p>Seten i kam na i rausim dispela tok <i>God</i> i bin planim insait long bel bilong ol.</p> <p>16 Na wankain olsem, dispela em ol man i stap olsem graun i pulap long ston na kisim dispela tok. Taim ol i harim tok <i>bilong God</i>, wantu ol i amamas long kisim dispela.</p> <p>17 Na <i>ol</i> i no gat rop insait long ol yet, na ol i stap liklik taim tasol. Bihain, taim bikpela hevi tru i kamap, o <i>sampela</i> i mekim nogut long ol bikos ol i pas long tok <i>bilong God</i>, wantu ol i pundaun.</p> <p>18 Na dispela em ol man i stap olsem man i stap olsem ol rop i gat nil na kisim dispela tok. i harim tok <i>bilong God</i>,</p> <p>19 Na ol wari bilong dispela graun, na pasin giaman bilong mani, na ol pasin bilong bel i kirap long ol arapela samting, ol dispela i kam insait na pasim tok <i>bilong God</i>, na em i no karim kaikai.</p> <p>20 Na dispela em ol man bel bilong ol i olsem gutpela graun na kisim dispela tok. Ol i harim tok <i>bilong God</i>, na kisim <i>dispela</i>, na karim kaikai, <i>sampela i karim 30</i>, na <i>sampela i karim 60</i>, na <i>sampela i karim 100</i>.</p> <p>21 Na Em i tokim ol, Ating ol i save bringim wanpela kandel bilong putim em aninit long wanpela basket, o aninit long wanpela bet? Na ol i no save putim <i>dispela</i> antap long lek bilong kandel?</p> <p>22 Long wanem, i no gat wanpela samting i stap hait, tasol em bai i kamap ples klia. Na tu i no gat wanpela samting <i>man</i> i bin haitim i stap, tasol bihain em bai i kamap ples klia.</p> <p>23 Sapos wanpela man i gat yau bilong harim, em i mas harim.</p> <p>24 Na Em i tokim ol, Yupela was gut long ol samting yupela i save harim. Long skel yupela i skelim <i>long narapela</i>, long dispela skel <i>tasol God</i> bai i skelim long yupela. Na long yupela man i harim gut, <i>God</i> bai i givim moa.</p> <p>25 Long wanem, man i gat samting, <i>God</i> bai i givim samting long em. Na man i no gat samting, <i>God</i> bai i rausim long em dispela samting em i gat.</p> <p>26 Na Em i tok, Olsem na kingdom bilong <i>God</i> i olsem wanpela man i tromoi pikinini kaikai long graun.</p> <p>27 Na em i save slip na kirap long nait na long san, na dispela pikinini kaikai bai i kamap na go bikpela, tasol em i no klia olsem wanem em i save kamap olsem.</p> <p>28 Long wanem, dispela graun i save karim kaikai long strong bilong em yet. Pastaim em i save karim kru, na bihain het, na bihain kaikai i kamap bikpela insait long het.</p> <p>29 Tasol taim kaikai i redi, wantu man i putim sarip, bikos taim bilong kamautim kaikai i kamap pinis.</p> <p>30 Na Em i tok, Bai yumi makim kingdom bilong <i>God</i> i olsem wanem samting? O bai yumi mekim wanem kain tok piksa bilong skelim em?</p> <p>31 Em i wankain olsem wanpela sit bilong mastet. Taim ol i planim em, em i stap liklik moa long olgeta arapela kain sit i stap long graun.</p> <p>32 Tasol taim ol i planim em, em bai i kamap, na kamap bikpela moa, na winim olgeta arapela sayor. <i>Em</i> i save putim ol bikpela han, bai ol pisin bilong skai i ken malolo aninit long tewel bilong en.</p> <p>33 Na long planti kain tok piksa olsem Em i autim tok <i>bilong God</i> long ol, olsem ol inap long harim gut.</p> <p>34 Tasol sapos Em i no autim tok long wanpela tok piksa, Em i no bin autim tok long ol. Na taim ol <i>disaipel</i></p>	<p>qata niyunga inántanga, tutuwafa Phenq'o napa iná qhoá a qamutamanqati ámä'á ita hi'ya uyawa qimanqa á'o ei'ya áuwa'm uyawa yánanga.</p> <p>16 Iná aváka ha'anga, ámä'á teti, qu'ya áu'waunga háuwa yenqa qiya ámä'á á'o uyawa yána inántanga. E Nkoto'oi'ya qhoá qata niyunga inántanga, tutuwafa enga se'a qimaungati a nameunga'ma.</p> <p>17 Iná e qu'ya qwivatanga tapinga mhe'a eti, Hanenqa'ma enga mapa wanqapuna qapmamaungati. Tuwa atavánta, Nkoto'oi'ya qhoá hánga'i'ya tawata na'a yamakauta o ámä'ái'ya iwámanga ei qwi'i uyamakáuta, áuntanga tutuwafa ei namukátananqati.</p> <p>18 Iná tanga ámä'á teti, qu'ya áu'wa ta'áti qoá uka iyanga fanga háva qhe ámä'á á'o uyawa iyána inántanga. Enga tá'eti ámä'á e Nkoto'oi'ya qhoá qata qimaunga ti,</p> <p>19 Iná enga qunu háva qamtnamaungwati nime qoá taunga'ma, iná iwámanga qái'ya moniunga, iná áu'wa qáuyamanqati nime qáinga fima. Anqa a'm ná'uya iná Nkoto'oi'ya qhoá a napatava, iná ita na'a má'ia qimanqati.</p> <p>20 Iná tanga ámä'á teti, ei'ya áu'wanga ta'áti qoá awamanga qhenqapa ámä'á á'o yána inántanga. E Nkoto'oi'ya qhoá qata niyu, iná a qamamanga. Iná e ita na'a qá'imanga, finga 30 qá'ima, iná finga 60, iná finga 100.</p> <p>21 Iná Á'o ei taqutama, Tatmna e kandela fati namá napunga qá ipenga'm qhemáungata, o ikuyánga ipenga'm, a? Iná enga kandela yanga fatiu mupmate'a qimaungata?</p> <p>22 Mapiyama nime fati pnqa mhe'a qimanqati, hanenqaqi tuwinanga áutá'i temavananqati. Iná nime fatinga fo'o ámä'á fanqo pnqa mhe'a qiyata qi, tuwinanga hna ámä'ái'ya hingo waqnga áuta'i temavananqati.</p> <p>23 Hanenqa'ma ámä'á fanqo qata yananqa'ma qata ninanqa hengoti, á'onga qata yona.</p> <p>24 Iná Á'o ei taqutama, Hánga hingo qe'áta qá'nuna nime hai qata nuyaungamanga. Áwa há'á hai ámä'á feina máka qiyutanga áwa há'anga Nkoto'o haina máka yananqati. Iná hai ámä'á qata qiyanguta henga, Nkoto'o hánga oka fiva yantama heyananqati.</p> <p>25 Mapiyama, ámä'á nime fanga á'oinga, Nkoto'o á'oinga nime fiva wiyananqati. Iná ámä'á nime mhe'á á'onga, Nkoto'o namutávanaqati nime á'o qá'atanqanga.</p> <p>26 Iná Á'o taqati, Nkoto'oi'ya kingdomanga tá'a qhe, anga tá'áti ámä'á fanqo ita hi'ya qoáu qámamanqati.</p> <p>27 Iná á'onga sá'a noeta iná qáuyámanqati hiyáweuta iná smtouta, iná ita hi'ya navakáva iná na'a qima, hanenqaqi ámä'á na'anqa áitita niyu mhe'a yanga.</p> <p>28 Mapiyama qoá tanga qai'ya yangaqaunqanta ita na'a qá'imánqati. Qanánga mnga nina, iná fta nata, iná ita na'a qá'imánqati fta a'mta.</p> <p>29 Hanenqaqi naveánqa inántanga, tutuwafa á'o itmngaunta qátawimanqati, mapiyama ita namiuta mapanga yá natemananqa'ma.</p> <p>30 Iná Á'o taqati, Nainga Nkoto'oi'ya kingdomanga atita niya máka yanonqoti? O qhoá manantika áyunta nai a yantama yánonqoti?</p> <p>31 Anqa aváka ta'ati masteta au'wa hi'ya qhenqapa. E a uyawa yángwa inántanga oka wanqa ikwati, ita hi'ya qoá taunga okánama au'nanga.</p> <p>32 Hanenqaqi e uyawa qutánanga, yá qávamanqati, iná na'a niya, iná quwatavánqati sayo okánama qaqáingauga, iná qai'ya ápa na'a qimanqati. Hanenqa'ma qauwaunga inganga qa'na iya pmáunangwa'ma napenqa'm.</p> <p>33 Iná Á'o ei taipa qutama Nkoto'oi'ya qhoá'ma qhoá manantikaunta, qana e qata iuta au'wainta.</p> <p>34 Hanenqaqi piyamati Á'o qhoá máta qiyanga qhoá manantikaunta, Á'o einga anga táipa muta yana. Iná disáipo ena</p>
--	--

<p>tasol i stap, Em i kamautim as bilong olgeta samting long ol disaipel bilong En.</p> <p>35 Na long dispela de stret, taim apinun tru i kamap pinis, Em i tokim ol, Yumi go long hapsait <i>bilong raunwara</i>.</p> <p>36 Na taim ol i bin salim dispela planti manmeri tru i go, Em i stap insait long sip, na ol i kisim Em i go. Na tu i gat ol arapela liklik sip i stap wantaim Em.</p> <p>37 Na wanpela bikpela bikwin i kirap, na wara i kalap i go insait long sip, inap long sip i pulap.</p> <p>38 Na Em i stap long baksait bilong sip, na <i>Em i slip</i> i dai long wanpela pilo. Na ol i kirapim Em, na tokim Em, Tisa, ating Yu no wari long yumi bai i bagarap, a?</p> <p>39 Na Em i kirap, na krosim win, na tokim si, Stap isi, slip tasol. Na win i pinis, na bikpela isi i kamap.</p> <p>40 Na Em i tokim ol, Bilong wanem yupela i pret olsem? Olsem wanem na yupela i no gat bilip tru?</p> <p>41 Na ol i pret nogut tru, na ol i toktok namel long ol yet olsem, Dispela em i wanem kain Man, inap long win na si i bihainim tok bilong En?</p>	<p>pmetana ināntanga, Ä'o ei nime okänamaunga qhoä qoäuka täipa qutama.</p> <p>35 Inä mapa äunga, qä'afäinantanga, Ä'o ei taqutama, Nainga e'a pngau yantaväna wänona.</p> <p>36 Inä e ämä'a qunminqa ei manamtanqanga, Ä'onga sipa'm qapmäma, he'äni e Ä'oi namä'ma qumanga. Inä sipa wanqa finga fo'o Ä'ota aväna qapmämana.</p> <p>37 Inä ymga na'a fati qäuyäma, inä e'a sipa'm haiviya na'ana mänqo qhema.</p> <p>38 Inä Ä'onga sipau tuwa atava napme, inä Ä'onga pito fatiu sä'a hunga qoma. Inä e Ä'oi säuyäwi nuwiyau, inä Ä'oi taqutamanga, Tisa, Ntinga qunu tamamtinqa qi'in nai qwi'i mainänona?</p> <p>39 Inä Ä'o näuyäva inä ymngau pate'a qutama, inä Ä'o tavatauta taqutama, Aväiyu hoyo. Inä ymnga ipäka nhe, inä hämnga na'a fati qatemama e'äunga.</p> <p>40 Inä Ä'o ei taqutama, Mapiyama hainga iya hi'ya? Atita niyu hainga bilipa mhe'a henti?</p> <p>41 Inä e iya tawata niyu, inä qu'ya qwiva äwa'i taqatnamanga, Ämä'a Tä'onga piya ämä'a'oti qana ymngafa inä e'afa Ä'oi'ya mangau qämtamaiya?</p>
<p>Sapta 5</p> <p>1 Na ol i kamap long hapsait bilong raunwara, long graun bilong ol Gadara.</p> <p>2 Na taim Em i lusim sip, wantu tasol wanpela man i gat spirit i no klin i lusim ol matmat na kam bungim Jisas.</p> <p>3 Dispela man i save stap namel long ol matmat, na i no gat wanpela man inap pasim em long ol sen, nogat.</p> <p>4 Long wanem, planti taim ol i bin pasim em long ol hankap bilong lek na ol sen, tasol em i brukim pinis ol sen, na bagarapim pinis ol hankap bilong lek. Na i no gat wanpela man inap mekim em i sindaun isi.</p> <p>5 Na olgeta taim, long nait na long san, em i save stap long ol maunten, na long ol matmat, na em i save singaut, na katim em yet long ol ston.</p> <p>6 Tasol taim em i lukim Jisas i stap longwe yet, em i ran na lotuim Em.</p> <p>7 Na em i singaut bikmaus na tok, Jisas, Pikinini Man bilong God Antap Tru, Bai mi mekim wanem samting wantaim Yu? Mi tok strong long Yu long nem bilong God, olsem Yu no ken givim bikpela pen long mi.</p> <p>8 Long wanem, Em i bin tokim em, Lusim dispela man, yu spirit i no klin.</p> <p>9 Na Em i askim em, Wanem nem bilong yu? Na em i bekim na tok, Nem bilong mi Ami, bikos mipela i planti <i>lain</i>.</p> <p>10 Na em i askim Em gen na gen long daunpasin long Em i no ken salim ol i go longwe long dispela hap.</p> <p>11 Nau long dispela hap stret, klostu long ol maunten, i gat wanpela bikpela lain pik i kaikai i stap.</p> <p>12 Na olgeta spirit nogut i askim Em long daunpasin na tok, Salim mipela i go long ol pik, bai mipela i ken i go insait long ol.</p> <p>13 Na wantu tasol Jisas i larim ol i go. Na ol spirit i no klin i lusim <i>dispela man</i>, na <i>ol</i> i go insait long ol pik. Na dispela bikpela lain pik i ran strong tumas i go daun long wanpela ples nogut, na ol i go insait long raunwara (namba bilong ol i klostu 2,000). Na wara i pasim win bilong ol, na ol i dai pinis.</p> <p>14 Na ol man i givim kaikai long ol pik, ol i ranawe, na bringim tok save long siti na long ol hap nabaut. Na ol manmeri i lusim siti na i go ausait bilong lukim wanem samting i bin kamap.</p> <p>15 Na ol i kam long Jisas, na <i>ol</i> i lukim dispela man,</p>	<p>Sapta 5</p> <p>1 Inä e e'a pngau yantava qatemamanga, Gadara ei'ya qoäu.</p> <p>2 Inä Ä'o sipa nuyä'ätanqa ināntanga, tutuwafa ämä'a hikoäpa qiya fanga fanqo qoähinqa nuyä'ätama inä Jisasi'oi quwimäma.</p> <p>3 Ämä'a ä'onga qoähinqau äwa'm qapmämanqati, inä ämä'a fanqo ä'onga senaunta änga uka mase'a qimanqati, hawai.</p> <p>4 Mapiyama, mapa hävina e hankapa sukau qäsemaungati inä senafa, hanenqaqi ä'o sena na'atiyata, inä hankapa sukaunga qwi'i qamenqati. Inä ämä'a fanqo qa'na ä'oi aväiyu nuta iya mupmate'a qimanqati.</p> <p>5 Inä mapa qunaminqina, hiyäweinätata inä smtinatanga ä'onga hipakau qapmämanqati, inä qoähinqauta, inä ä'onga o'o natata inä qai'ya qaiwa häuwaunta hava qätanamanqati.</p> <p>6 Hanenqaqi ä'o hingo quwanama Jisasi'o hna hawi ym hetäni, ä'o tutuwafa nuwa inä Ä'oi äpa qutama.</p> <p>7 Ina ä'o o'o hänka'inta natata inä taqutama, Jisas, Nkota Tawata hänka yämnga Ä'oi'ya Ime'a Qoka To, Ntinga nime pi'ya nina? Ni Nti qhoä yangaqanqa qätiya Nkoto'oi'ya takaunta, Ntinga ni mame'a na'a fati mantäpa hi.</p> <p>8 Mapiyama, Ä'o ä'oi taqutama, Ä'mä'a ä'oi wiyäti, nti hikoäpa qiya fanga to.</p> <p>9 Inä Ä'o ä'oi yätanga taquwima, Nta taka piyati? Inä ä'o qhoä änta nutata taqutama, Nqa takanga Ä'miti, mapiyama, nainga hävanaiti.</p> <p>10 Inä ä'o Ä'oi änta taqutama inä änta iwämanga namukatanqauta, Ä'o einga kantri aunta qoäwa ym mumtoäta iyanai.</p> <p>11 Inä hipaka äu quwa aknga yäqoe'a qunaminqa fi napmau ita qanamanga.</p> <p>12 Inä hikoäpa qwi'wa okänama e iwämanga namukatanqauta yätanga ta'quwimanga, yäqoe'auna mä'hanämti, nai qa'na yäqoe'a a'm quyäno.</p> <p>13 Inä tutuwafa Jisasi'o ei qumto'ätama. Inä hikoäpa qiya fanga ä'oi nuyä'ätamanqa, inä e yäqoe'äu qä'umanga. Inä yäqoe'a häva anga ä'inga hetanqau yangaqanqa qutawimanga, inä e e'a pnga'm qä'umanga (yäqoe'a apunga quwafa 2,000 ha'apu). Inä e'a ei'ya mtinga haipmakäni, inä yä qapamanga.</p> <p>14 Inä ämä'a yäqoe'au ita quwimanga e, e iya nu inä siti au'na qhoä namä'ma qapmanga inä qwi a'mnafa. Inä ämä'aqoäwa ym qawimanga nime qatemana hingo wanuna.</p> <p>15 Inä e Jisasi'oina napu, ämä'a hikoäpa qwi'wa ä'oi tuwa ymta a</p>

<p>spirit nogut i bin holimpas em bipo, na ami bilong spirit nogut i bin i stap insait long en. <i>Ol i lukim em</i> i sindaun, na <i>em</i> i putim klos, na tingting bilong en i klia. Na ol i pret tru.</p> <p>16 Na ol man i bin lukim <i>dispela samting</i>, ol i tokim ol long ol kain samting i bin kamap long man spirit nogut i bin holimpas em bipo, na <i>tu</i> long ol samting i bin kamap long ol pik.</p> <p>17 Na ol i stat long askim Em plis, olsem Em i mas lusim ples bilong ol.</p> <p>18 Na taim Em i kam insait long sip, dispela man spirit nogut i bin holimpas em bipo, em i askim Em plis, olsem em i ken stap wantaim Em.</p> <p>19 Tasol Jisas i no larim em. Tasol Em i tokim em, Go bek long ol pren bilong yu, na tokim ol long ol bikipela samting Bikipela i bin mekim long yu, na olsem wanem Em i bin soim sori tru long yu.</p> <p>20 Na em i lusim Em, na stat long autim tok long Dekapolis long ol bikipela samting Jisas i bin mekim bilong helpim em. Na olgeta <i>man</i> i tingting planti.</p> <p>21 Na taim Jisas i kisim sip i go gen long hapsait <i>bilong raunwara</i>, planti manmeri i kam bung wantaim Em. Na Em i stap klostu long raunwara.</p> <p>22 Na lukim, wanpela hetman bilong sinagog i kam, nem bilong en Jairas. Na taim em i lukim Em, em i pundaun klostu long lek bilong En.</p> <p>23 Na em i askim Em strong long daunpasin na tok, Liklik pikinini meri bilong mi klostu <i>em</i> i laik i dai. Mi askim Yu plis, kam na putim han bilong Yu long em, bai em i ken kamap orait, na em bai i stap laip.</p> <p>24 Na Jisas i go wantaim em, na planti manmeri i bihainim Em, na <i>ol i pas</i> klostu long Em.</p> <p>25 Na wanpela meri i gat sik bilong karim blut i go inap long 12-pela yia, <i>em i stap</i>.</p> <p>26 Na <i>em</i> i bin karim planti pen long han bilong planti dokta, na <i>em</i> i bin pinisim olgeta mani bilong en. Na <i>em</i> i no bin kamap orait liklik, nogat. Tasol em i kamap sik moa yet.</p> <p>27 Taim em i harim tok long Jisas, <i>em</i> i kam long baksait, namel long dispela lain i pas klostu bilong Em. Na <i>em</i> i putim han bilong en long klos bilong Em.</p> <p>28 Long wanem, em i bin tok, Sapos mi ken putim han bilong mi long klos bilong En tasol, mi bai kamap orait olgeta.</p> <p>29 Na dispela blut bilong en i save ran, kwiktaim em i drai olgeta, na em i pilim insait long bodi <i>bilong en</i> olsem em i kamap orait long dispela bikipela sik.</p> <p>30 Na wantu tasol Jisas i save insait long Em yet long sampela strong i bin lusim Em i go. <i>Olsem na</i> Em i tanim nabaut long lain manmeri i pas klostu <i>long Em</i> na tok, Husat i putim han long klos bilong Mi?</p> <p>31 Na ol disaipel bilong En i tokim Em, Yu lukim dispela bikipela lain tru i pas klostu tru long Yu, na Yu tok, Husat i putim han long Mi?</p> <p>32 Na Em i lukluk nabaut bilong lukim meri i bin mekim dispela samting.</p> <p>33 Tasol dispela meri i pret na guria, bikos em i save long wanem samting i bin kamap insait long en. Olsem na <i>em</i> i kam na pundaun klostu long lek bilong Em na <i>em</i> i tokaut tru long Em.</p> <p>34 Na Em i tokim em, Pikinini meri, bilip tru bilong yu i bin mekim yu kamap orait olgeta. Go wantaim bel isi, na dispela sik bilong yu i bin givim hevi long yu, <i>em i pinis</i>.</p> <p>35 Taim Em i toktok yet, sampela man i bin lusim haus bilong hetman bilong sinagog, ol i kam <i>na</i> tok, Pikinini meri bilong yu i dai pinis. Bilong wanem yu givim wari</p>	<p>tawe'a qa'atanqa ä'oi hingo wanuna, inä hikoäpa qwi'waunga ami äointa qapmeungama. E hingo quwanamanga ä'o iya napme, inä ä'o qaka niyava inä qai'ya qunu qe'ata qamtnama. Inä e ppa tawata qimanga.</p> <p>16 Inä ämä'ä e nime a hingo nuwanu, e ei taqutamanga ä'ointanga nime atita niya temani hikoäpa qwi'wa tuwa ymta ä tawe'a qa'atanga, inä nime piyanga fo'o yäqoe'au qätëmanati.</p> <p>17 Inä e Ä'oi yätanga nuwiyau taqutamanga ntena, Ä'onga ei'ya qoäwa wiyätana.</p> <p>18 Inä Ä'o sipa'm nä'uyäpanqa inäntanga, ämä'ä tuwa ymta hikoäpa qwi'wa ä'oi ä tawe'a qä'ätanqa, Ä'oi yätanga taqutama ntena, ä'o qana Ä'ota aväna pmena.</p> <p>19 Hanenqaqi Jisasi'o ä'oi ha'iya muta qima. Hanenqaqi Ä'o ä'oi taqutama, Nta ängauna hu, inä nta tipäta eina, inä ei täipa uti nime na'a Na'a Ä'o ntinta qi'yama, inä Ä'o ntina fäu'wa na'a qa'äiya'ma.</p> <p>20 Inä ä'o Ä'oi nuyätama, inä qhoä awa qatama Dekapolisinta nime na'a Jisasi'o qi'yama ä'oi ätitäiya wiyanainga'ma. Inä ämä'ä okänama qunu häva qamaimanga.</p> <p>21 Inä Jisasi'o änta sipaunta e'a pngau yata yantavä'na uwäna, ämä'ä häva napu Ä'ota aväna mqu qamanamanga. Inä Ä'onga e'a pngau quwafa qapmäma.</p> <p>22 Inä hingo wani, Ju ei'ya äpängauna ämä'ä mnga napmenqa fanqo qapma, qai'ya takanga Jairasi'oti. Inä ä'o Ä'oi hingo nuwananqa inäntanga, ä'onga Ä'oi'ya sukau quwa'i qävä'uma.</p> <p>23 Inä ä'o yätanga yangaqanqa iwämanga namukatanqaunta Ä'oi taqutama, Nqa ime'a äpaka wanqapu quwafa yä napena qi'i. Nte ni Nti yätanga qaiya, napn inä Nta fe'a ä'i utäwi, qa'na ä'i awa natemava, inä ä'i änta hnanga pmena.</p> <p>24 Inä Jisasi'o Ä'ota aväna qumangi, inä ämä'ä häva Ä'o wanqau qumanga, inä e nu Ä'ota quwafa mqu qamanamanga.</p> <p>25 Inä äpaka fanqi napmenqa quyäuwa 12 ha'ama qämnga mame'a qiyanqati.</p> <p>26 Inä ä'inga mame'a häva qame'anqati ntorä häva ei'ya feunta, inä ä'i qai'ya moni okänama ipäka qämavanqati. Inä ä'i fampu awa matemava qiyanqati, hanenqaqi ä'i mame'a oka häva qiyanqati.</p> <p>27 Ä'i Jisasi'oina qhoä qata niyanqa inäntanga, ä'inga e namtavinu pmetangwa äwa'm qapma Ä'oi'ya tuwa atavänta. Inä ä'i qai'ya fe'a namo Ä'oi'ya qakau äqa'tama.</p> <p>28 Mapiyama, ä'i taqamtnama, Piyama ni qa'na fe'a namam Ä'oi'ya qakau äna'atmnga, ni qa'na awa temana.</p> <p>29 Inä ä'i'ya hinge'a qapumanqanga, tutuwafa ye qima, inä ä'i'ya quyokamnga taqatëmanama, ä'inga mame'a auntänga yä awa qatëmama.</p> <p>30 Inä tutuwafa Jisasi'o Qai'ya quyokamta Qaiva na'anqa taqema, yangaqanqa finga yä nuyä'ätama quma. He'äni Ä'o ämä'äquwa'i pmetangwa eina navatamakana inä taqutama, To'o Nqa ivau äqäti?</p> <p>31 Inä Qai'ya disäipo e Ä'oi taqutanga, Nti hingo wa'n ämä'ä häva Ntita quwa aqnga a mqu manatäna, Nti taqätanga, To'o anqätiya?</p> <p>32 Inä Ä'o qwi a'm hingo qa'anakama äpaka ä'i hingo wananangama nime a yänqama.</p> <p>33 Hanenqaqi äpaka ä'i ppa niyata, inä iya qima, piyama ä'inga na'anqa qhema nime piya ä'i'ya quyoka'm qatëmanama. Hanenqa'ma ä'i napa, inä Ä'oi'ya sukau awa'i näväuya, inä Ä'oi awä qutama nime okänama'ma.</p> <p>34 Inä Ä'o ä'i taqutama, Ime'a äpakati, nta bilipa tawataunta nti awamanga qäiyamaki. Äu'wa hämngaunta nu, inä hinga hapma nta mame'a nti hänga'i'ya qätapänqaunta.</p> <p>35 Ä'o hna qhoä tatana, ämä'ä fe Ju ei'ya äpä'angauna ämä'ä mnga pmetanga ä'oi'ya ä'nga nuyä'ätama, e napu inä taqutiya, Nta ime'a äpaka apu yä qäpe'i. Piyama ntinga Tisa'oi hänga'i'ya nuwiyatn</p>
---	---

<p>yet long Tisa? 36 Tasol taim Jisas i harim dispela tok ol i bin mekim, Em i tokim hetman bilong sinagog, Yu no ken pret, yu mas bilip tasol. 37 Na Em i no larim wanpela man i bihainim Em, tasol <i>Em i larim</i> Pita, na Jems, na Jon, brata bilong Jems. 38 Na Em i kamap long haus bilong hetman bilong sinagog, na lukim <i>ol i mekim</i> bikpela nois, na ol i kra i tru na mekim bikpela singaut. 39 Na taim Em i kam insait, Em i tokim ol, Bilong wanem yupela i mekim bikpela nois na kra i? Dispela yangpela meri i no i dai pinis, em i slip tasol. 40 Na ol i lap nogut tru long En. Tasol taim Em i rausim olgeta i go ausait, Em i kisim papa na mama bilong yangpela meri, wantaim ol man i stap wantaim Em, na ol i go insait long hap we yangpela meri i slip i stap. 41 Na Em i holim han bilong dispela yangpela meri na tokim em, Talita kumi. Taim ol tanim tok, as bilong dispela i olsem, Yangpela meri, Mi tokim yu, Yu kirap. 42 Na kwiktaim dispela yangpela meri i kirap na wokabaut, bikos em i gat 12-pela krismas. Na ol i kirap nogut tru. 43 Na Em i givim strongpela tok long ol olsem, <i>ol i no ken tokim wanpela man long dispela</i>. Na <i>Em i tokim ol long givim sampela kaikai long meri</i>.</p>	<p>yatong? 36 Hanenqaqi Jisasi'o qata quwima e hatnängwa, Ä'o Ju ei'ya äp'angauna ämä'a mnga pmetanqa ä'oi taqutama, Ntinga iya mi'ya hi, ntinga qoma bilipa hi. 37 Inä Ä'onga qäingo qima ämä'a fanqo Ä'oi mtame'amanga, hanenqaqi Ä'onga tenama qi pani quwanama Pita inä Jemsi'o inä Jono'o Jemsi'oi'ya qäinka'o. 38 Inä Ju ei'ya äp'angauna mnga pmetanqa ä'oi'ya ä'ngau natemava, inä hingo quwanama e qo'iwa häva qiya tani, inä qkngo naiyau inä o'o na'a tatäni. 39 Inä Ä'o näuyäpanqa inäntanga, Ä'o ei taqutama, Piyama hainga qo'iwa häva naiyau inä kngo naiyau tiya? Äpaka hita ä'inga mäpe'a qiyati, ä'inga qoma sä'a noe qiya. 40 Inä e tpe'a qatamanga Ä'oina. He'äni Ä'o okänama ei qoäwa ym nmtoätanqa inäntanga, Ä'o ime'a hita ä'i'ya qanmqoita inä qanäita ämä'a aväna qapmeuwa eita namä'ma, inä e qä'umanga ime'a hita apu sä'a wetänqamna. 41 Inä Ä'o äpaka hita ä'i'ya feunta äna'ata inä ä'i ta'qutama, Talita kumi. E qhoä navatamakunga ta natna qiya, Äpaka hitati, Ni taqatiya, Nti häuyäu. 42 Inä tutuwafa äpaka hita ä'i näuyäva inä qänga quma, mapiyama ä'inga quyäuwa 12'a fangiti. Inä e ppa qimanga. 43 Inä Ä'o ei qhoä yangaqanqa taqutama, enga ä'manga ämä'a fei täipa muta iuna. Inä Ä'o ei taqutama äpaka ä'i ita fi mananawiya.</p>
<p>Sapta 6 1 Na Em i lusim dispela hap na i kam long ples bilong Em yet. Na ol disaipel bilong En i bihainim Em. 2 Na taim de sabbat i kamap pinis, Em i stat long skulim <i>ol manmeri</i> long sinagog, na planti <i>man</i> i harim Em. Ol i kirap nogut na tok, Dispela Man i kisim ol dispela samting we? Na God i bin givim wanem kain gutpela save long Em, bai Em i ken mekim ol strongpela kain wok long han bilong En? 3 Ating dispela Em i kamda, pikinini man bilong Maria, na brata bilong Jems, na Joses, na bilong Juda, na Saimon, a? Na ating ol susa bilong En i stap hia wantaim yumi, a? Na ol i bel nogut long Em. 4 Tasol Jisas i tokim ol, Wanpela profet i gat biknem, tasol long as ples bilong en, na namel long ol kandre bilong en, na long ol wanhaus bilong em yet, nogat. 5 Na Em i no inap mekim wanpela strongpela wok long dispela hap. Em i putim han long wan wan liklik lain i gat sik na oraitim ol tasol. 6 Na Em i tingting planti bikos ol i no gat bilip. Na Em i go raun nabaut long ol liklik ples na skulim <i>ol manmeri</i>. 7 Na Jisas i singaut i kam long Em ol 12-pela disaipel, na Em i stat long salim ol i go tupela tupela. Na Em i givim namba long ol bilong winim ol spirit i no klin. 8 Na <i>Em i givim tok stia long ol olsem, ol i no ken karim wanpela samting long wokabaut bilong ol, stik bilong wokabaut tasol. Ol i no ken karim liklik bek, o bret, o mani long paus bilong ol.</i> 9 Tasol <i>ol i mas putim su, na ol i no ken putim tupela saket.</i> 10 Na Em i tokim ol, Taim yupela i go insait long wanpela haus, <i>yupela</i> mas i stap long en i go inap long taim yupela i lusim dispela ples. 11 Na wanem man i no laik kisim yupela o harim yupela, taim yupela i lusim dispela ples, rausim das i stap long lek bilong yupela olsem wanpela mak nogut long ol. Mi tok tru long yupela, Long de bilong kot, pe nogut bilong</p>	<p>Sapta 6 1 Inä Ä'o au nuyäätama inä Qai'ya qoäwau qatemama. Inä Qai'ya disäipo enga Ä'oi qamtamaimanga. 2 Inä sapata mapa yä natemanana inäntanga, Ä'o yä ämä'äei na'anqa quwima Ju ei'ya äp'anga yä'm. Inä ämä'a häva Ä'oi qata nuwiunga, e ppa niyu inä taqatiya, Ämä'a ta'onga nime tanga häm qame'äti? Inä Nkoto'o Ä'oi piya na'anqa qe'atamanga mana quwiyati, Ä'o qa'na wamnga yangaqanqa ha'a yananqa'ma Qai'ya feunta? 3 Taqamtnanga Ta'aonga ä'nga qiyamakamanqa ä'ota, Matiäya ime'a qoka ä'oti, inä Jemsi'oi'ya qainqoä'oti inä Josesi'o, inä Juda'o, inä Saimano'o, o häwaiya? Inä taqamtnango Ä'oi'ya qunäpakanga naita aväna tiya qapmengo, o häwaiya? Inä ei'ya ä'uwa Ä'ointa qwi'i qamainama. 4 He'äni Jisasi'o ei taqutama, Profeta fanqonga taka na'a fangoti, hanenqaqi qai'ya qoäwaunga, inä qai'ya qwipäta ei'ya äwaknga, inä qai'ya änga ävakaunga e, häwaiya. 5 Inä Ä'onga aunga wamnga na'a fati mi'ya yananqati. Ä'o mame'a fanga fatifatinanga eina'ma fe'a nämotä inä eina'ma awa quyamaka'ma. 6 Inä Ä'o qunu häva qamtnama piyama enga bilipa mhe'a hetängwa'ma. Inä Ä'o qo'äwa wanqa apiyäi niyaketa inä ämä'äei na'anqa quwima. 7 Inä Jisasi'o mä'a qutama disäipo 12 e Ä'oina puna, inä Ä'o ei hifau hifau numto'äta quma. Inä Ä'o ei namba mana quwima hikoäpa qiya fangau nuwataunangwa'ma. 8 Inä Ä'o ei qhoä yangaqanqa taqutama, e qu'ya qänga nuwaunga enga nime fi mame'a hiunangwa'ma, qouwa'ma namä'ma unangwa'ma. Enga qu'ya qäunga ita fi qi, o fatawa fi qi, o moni fi qi qä mami'ya hiuna. 9 Hanenqaqi enga tamaka iya'una, inä enga säketa hifau mi'yava hiuna. 10 Inä Jisasi'o ei taqutama, Hai änga fatiu nawiunga, änga auna'ma napmeungutiya qoäwa nuyätama una. 11 Inä ämä'a ä'o hai eona mheta qiwa o qata mheiya qiyanga, hai qoäwa a nuyätunga inäntanga, tifau'wa hai'ya yanga ppta qiyuna anga manantika qwi'wa einta noeta qi'i. Ni hai tawata qetiya, Kota mapauंगा, mpa qwi'wa siti atiunga nuwatavanangati mpa qwi'wa</p>

<p>dispela siti bai i winim pe nogut bilong Sodom na Gomora.</p> <p>12 Na ol i go na autim tok long ol man i mas tanim bel.</p> <p>13 Na ol i rausim planti spirit nogut, na kapsaitim wel long planti i gat sik, na oraitim ol.</p> <p>14 Na king Herot i harim <i>sampela stori</i> long Em, bikos nem bilong Em i bin i go long planti hap. Na em i tok olsem, Jon bilong Baptais i bin kirap bek long i dai, olsem na ol strongpela wok i kamap ples klia long han bilong En.</p> <p>15 Ol arapela i tok, Dispela em Ilaija. Na sampela arapela i tok, Em i wanpela profet, o olsem wanpela bilong ol profet.</p> <p>16 Tasol taim Herot i harim stori olsem, em i tok, Em i Jon, man mi bin rausim het bilong en. Em i bin kirap bek long i dai.</p> <p>17 Long wanem, Herot yet i bin salim sampela man i go na holimpas Jon, na pasim em long kalabus bilong tingim Herodias, meri bilong brata bilong em Filip. Long wanem, <i>Herot</i> i bin maritim em.</p> <p>18 Long wanem, Jon i bin tokim Herot, Lo i tambu long yu kisim meri bilong brata bilong yu.</p> <p>19 Olsem na Herodias i gat kros long Jon, na em i laik kilim em i dai, tasol em i no inap.</p> <p>20 Long wanem, Herot i pret long Jon, bikos em i save long Jon em i stretpela man na em i holi tu, olsem na Herot i save was long em. Na taim em i harim tok bilong em [Jon], em i mekim planti samting, na em i amamas long harim tok bilong en.</p> <p>21 Na gutpela taim bilong mekim olsem <i>{chance bilong Herodias long kilim Jon i dai, v.19}</i> i kamap long taim bilong bonde bilong Herot. Herot i redim kaikai long ol bikipela man i save helpim em long gavman, na long ol nambawan kepten, na long ol nambawan man bilong Galili.</p> <p>22 Na taim pikinini meri bilong dispela Herodias i kam na danis, na amamasim bel bilong Herot na ol man i sindaun wantaim em, orait king i tokim yangpela meri, Askim mi long wanem samting yu laik kisim, na mi bai givim dispela long yu.</p> <p>23 Na em i givim strongpela promis long em, Wanem samting yu bai askim long mi, mi bai givim long yu, maski long mi mas brukim kingdom bilong mi long tupela hap na givim wanpela hap long yu.</p> <p>24 Na meri i go ausait na tokim mama bilong en, Bai mi askim wanem samting? Na em {mama} i tok, Mi laikim het bilong Jon bilong Baptais.</p> <p>25 Na kwiktaim em i ran i kam long king na askim olsem, Mi laik yu hariap na givim mi het bilong Jon bilong Baptais long wanpela plet.</p> <p>26 Na king em i sori tru. Tasol em i tingim strongpela promis bilong em, na ol man i sindaun wantaim em, olsem na em i no inap tok nogat long em [<i>pikinini meri</i>].</p> <p>27 Na wantu tasol king i salim wanpela man bilong kilim man i dai, na givim strongpela tok long bringim het bilong em. Na em i go na katim nek na rausim het bilong em insait long kalabus.</p> <p>28 Na em i bringim het bilong em long wanpela plet, na givim em long yangpela meri, na yangpela meri i givim em long mama bilong en.</p> <p>29 Na taim ol disaipel bilong em {<i>Jon</i>} i harim stori olsem, ol i kam na kisim bodi bilong en, na slipim em insait long wanpela matmat.</p> <p>30 Na ol aposel yet i bung wantaim Jisas, na stori long Em long olgeta samting, olsem ol samting ol i bin</p>	<p>Sodomaungafa inä Gomoraunga fanga.</p> <p>12 Inä e nuwau inä qhoä awa qatamanga ämä'a e ä'u'wa namatamaknuna.</p> <p>13 Inä e hikoäpa qwi'wa häva ym mamtma niyau, inä ämä'a mame'a fanga häva ei wela fi newatau, inä awamanga quyamakamanga.</p> <p>14 Inä kinga Heroto'o Ä'oina qhoä qata quwima. (Mapiyama, Ä'oi'ya takanga qwi a'm häva quma.) Inä ä'o taqatama, Jon Bäptäisi'o napeunta näuyäva, inä wamnga yangaqanqa Ä'oi'ya feunta äuta'i natemanata qi'i.</p> <p>15 Fenga taqatamanga, Ta'onga Iläija'oti. Inä fenga taqatamanga, Ta'onga profeta fanqoti, o anga profeta ha'a fanqoti.</p> <p>16 Hanenqaqi Heroto'o qhoä a qata niyanqa inäntanga, ä'o taqatama, Ä'onga Jono'oti, ämä'a ni hiyo qätawianqa ä'oti. Ä'o napeunta änta manga qäuyävatı.</p> <p>17 Mapiyama, Heroto'o qaiva ämä'a fei umtoätäni nu inä Jono'oi änamä'ätu, inä uka naseu kalabusiu qupmätamanga Herodiasina qunu mtana, qainkoä'o Filipino'oi'ya äpakiti. Mapiyama, ä'inga Heroto'o qamämanqati.</p> <p>18 Mapiyama, Jono'o Heroto'oi taqutama, Qukngonga pateqa qati nti tinkoa'oi'ya äpaka name'amanga.</p> <p>19 Hanenqa'ma Herodiasinga Jono'oina hihiya niya, inä ä'oi navananga'ma. Hanenqaqi ä'inga awa mhe'a qiya.</p> <p>20 Mapiyama, Heroto'onga Jono'oina iya qima, piyama ä'onga na'anqa ta'qema Jono'onga ämä'a häutinango nehe inä ä'onga pmä'oti, hanenqa'ma Heroto'onga hingo quptamanqati. Inä ä'o ä'oi'ya qhoä qata ta'niyanqa inäntanga, ä'onga nime häva qi'iyä, inä ä'o se'a qima ä'oi'ya qhoä qata yanainga'ma.</p> <p>21 Inä mapa awa qhema Heroto'oi qanäi ä'oi qatavanqa mapa maka yanainga'ma. Heroto'o ita na'a fati qiyamakama ämä'a häva ä'oi kapmanau atitäiya quwimaunga eina, inä keptena qananga äwäina, inä Galiliunga ämä'a qananga äwäina.</p> <p>22 Inä Herodiası ime'a äpaka'i näuyäpa inä mqamqa niyatanqa inäntanga, Heroto'oi'ya ä'u'wa se'a quyamakama inä ämä'a ä'ota aväna iya qapmeuwa eita, he'äni kinga'o äpaka hita'i taqutama, Tango hanti nti nime ä'i mananga, inä ni anga nti qatäpna.</p> <p>23 Inä ä'o ä'i taqutama oka tawata qatiya, Nti nime äi'ma tango qätınga, ni anga natäpna, qa'na ni nqa kingdoma äwa'i napätm inä fatavänganga nti qatäpna.</p> <p>24 Inä äpaka ä'i qoäwa ym näuya inä qanäi taqutama, Ninga nime piyama tango utumna? Inä ä'i taqutama, Jon Baptaisi'oi'ya mqo'äwa'ma ntäpna qamtnangana.</p> <p>25 Inä ä'i tutuwafa kinga'oina napa inä taquta'ma, Ni taqamtnanga nti tutuwafa inä Jon Baptaisi'oi'ya mqoäwa meteke fatiu nikowi ntäpu.</p> <p>26 Inä kinga'o a'ma fäu'wa qä'ima. Hanenqaqi ä'onga qhoä oka tawata qatiyana qutama qunu namtna, inä änta ämä'a ä'ota aväna qapmewa eina qunu qamtnama, haniyanqa hetäni ä'onga ä'inga häwaiya muta qima.</p> <p>27 Inä tutuwafa kinga'o ämä'a fanqo ämä'a vananqama wamnga qimanqa ä'oi numtoätata inä qhoä yangaqanqa taqutama Jono'oi'ya mqoäwa namä'ma hämpuya. Inä ä'o nuwa inä kalabusi änga'm ä'oi'ya hiyo qatawima.</p> <p>28 Inä ä'o ä'oi'ya mqoäwa metekeu nikowiya namä napa, inä a äpaka hita ä'i mana wiyäni inä äpaka hita ä'i qai'ya qanäi mana quwima.</p> <p>29 Inä qai'ya disäipo äwa a qata niunga, e napu ina ä'oi'ya fewa namau, inä qoähinqa fatiu qoä qhemanga.</p> <p>30 Inä äposo engä Jisasi'ota aväna mqu namanu inä Ä'oi täipa qutamanga nime okänamama, nime e qi'wama, inä nime e ämä'äei</p>
--	--

<p>mekim, na tu long ol samting ol i bin skulim ol manmeri long en.</p> <p>31 Na Em i tokim ol, Yupela tasol lusim dispela ples na kam long ples i no gat man, na malolo liklik. Long wanem, planti i save i kam i go, na ol i no gat taim bilong malolo liklik inap long ol i ken kaikai.</p> <p>32 Na ol tasol i kisim wanpela sip i go long ples i no gat man.</p> <p>33 Na ol manmeri i lukim ol i go, na planti i save long Em. Na ol i lusim olgeta siti na ran i go long lek, na kamap paslain long ol [aposel wantaim Jisas]. Na ol manmeri i bung wantaim Em.</p> <p>34 Na taim Jisas i lusim sip, Em i lukim planti manmeri, na bel bilong Em i sori tru long ol, bikos ol i stap olsem ol sipsip i no gat wasman. Na Em i stat long skulim ol long planti samting.</p> <p>35 Na taim de i klostu pinis {olsem 4 kilok nabaut}, ol disaipel bilong En i kam long Em na i tok, Dispela em i ples i no gat man, na nau de i klostu pinis.</p> <p>36 Salim ol i go, bai ol i ken i go long ol hap nabaut na long ol viles, na baim bret bilong ol yet. Long wanem, ol i no gat kaikai.</p> <p>37 Em i bekim tok long ol i tok, Yupela givim kaikai long ol. Na ol i tokim Em, Ating mipela bai i go na baim bret long 200 hap mani na givim ol bilong kaikai, a?</p> <p>38 Em i tokim ol, Yupela i gat hamas bret? Go na lukim. Na taim ol i lukim, ol i tok, Mipela i gat 5-pela bret na tupela pis.</p> <p>39 Na Em i tokim ol olsem, ol i mas mekim olgeta manmeri i bung bung na sindaun long grinpela gras.</p> <p>40 Na ol i bung long sindaun, sampela lain i gat 100, na sampela i gat 50.</p> <p>41 Na taim Jisas i kisim 5-pela bret na tupela pis, Em i lukluk i go antap long heven, na Em i blesim na brukim ol bret, na givim ol i go long ol disaipel bilong En bai ol i ken tilim long ol manmeri. Na dispela tupela pis Em i brukim na tilim long olgeta manmeri.</p> <p>42 Na olgeta i kaikai, na i pulap.</p> <p>43 Na ol i kisim 12-pela basket i pulap long ol hap bret, na long ol pis.</p> <p>44 Na ol man i bin kaikai long ol dispela bret em i klostu olsem 5,000 man.</p> <p>45 Na kwiktaim Em i tok strong long ol disaipel bilong En long ol i mas kalap long sip na go paslain long hapsait long Betsaida. Na Em bai i salim ol manmeri i go.</p> <p>46 Na taim Em i salim ol i go, Em i i go long wanpela maunten bilong beten.</p> <p>47 Na taim apinun tru i kamap pinis, sip i stap namel long raunwara, na Em wan tasol i stap yet long graun.</p> <p>48 Na Em i lukim ol i hatwok long pulim sip, long wanem, win i kam long poret bilong sip na sakim ol. Na namel long 3 kilok na 6 kilok long moning, Em wokabaut i kam long ol antap long raunwara, na Em i laik abrusim ol.</p> <p>49 Tasol taim ol i lukim Em i wokabaut antap long raunwara, ol i ting Em i wanpela spirit na ol i singaut.</p> <p>50 Long wanem, olgeta i lukim Em, na ol i tingting planti. Na wantu tasol Em i toktok wantaim ol, na tokim ol olsem, Bel bilong yupela i ken amamas. Em Mi yet, yupela i no ken pret.</p> <p>51 Na Em i kalap insait long sip wantaim ol, na win i pinis. Na ol i kirap nogut tru, na ol i tingting planti.</p>	<p>na'anqa quwiwa'ma.</p> <p>31 Inä Ä'o ei taqutama, Hai'ya hävanga qoäwa a nuyä'ätama inä qoäwa ämä'a mapmanqaua napu, inä mapa wanqapuna häpa häpmäi. Mapiyama, häva napau nuwau, inä mapa mhe'a qi'i e mapa wanqapuna häpa napmau e ita nutanga.</p> <p>32 Inä enama sipa fati namä'ma inä qoäwa fati ämä'a mapme'a yatängwauna qumanga.</p> <p>33 Inä ämä'a hingo quwanamanga e nuwäni, inä häva Ä'oina na'anqa qhemanga. Inä siti okänama nuyätama sukaunta tutuwafa nu, inä e qa'na qatemamanga äposo eta Jisasi'ota hna hetäna. Inä ämä'äe aväna mqu namanu Ä'oina qumanga.</p> <p>34 Inä Jisasi'o sipaunta näuyäpanqa inäntanga, Ä'o ämä'a häva hingo nuwana, inä Qai'ya äü'wa'mta fäu'wa qa'ima, piyama sipsipa quwaka mhe'a'ma pmetäni. Inä Ä'o yä ei nime hävama na'anqa mana quwima.</p> <p>35 Inä qa'afa mapa yä nutäwiyana qima, Ä'oi'ya disäipo e napu inä taqutamanga, Tanga qoäwa ämä'a mapmänqa niya, inä hiyä wena qi'i.</p> <p>36 Nti ei umtoäti, qa'na qwi a'm änga qoäwauna nuwau, inä qu'ya qwiva fatawa mpa hiuna. Mapiyama, enga ita mhe'a qiya.</p> <p>37 Ä'o ei qhoä nutata taqutama, Hai ei ita wi. Inä e Ä'oi taqutamanga, Nai nuwa inä moni 200 taunta fatawa mpa niya inä mana wiyäno ntiyo e nanuna, a?</p> <p>38 Ä'o ei taqutama, Hainga fatawa atita qatanga? Nu inä hingo wani. Inä e hingo nuwanunga inäntanga, e taqatamanga, Nainga fatawa 5'a inä pa hifauta qa'ätango.</p> <p>39 Inä Ä'o äposo ei qhoä yangaqanqa taqutama ämä'äokänama ei mqu namanau inä qätä'a häuyainqau iya hapmäi.</p> <p>40 Inä e iya pmäuna mqu qämanamanga, inä fenga 100 hä'a inä fenga 50 hä'a.</p> <p>41 Inä Jisasi'o fatawa 5'a fa inä pa avä'uta name, Ä'o hevena yä'm hingo na'ana, inä Ä'o blesima niya, inä fatawa nakota, inä Qai'ya disäipo ei mana quwima e qa'na ämä'a ei uya wiyuna. Inä pa apiäunga fo'o namtavata inä uya qima ämä'a okänama ei.</p> <p>42 Inä e nanu inä yä äü'wä qanamanga.</p> <p>43 Inä e fatawafa inä pa hna we'änqafa qä 12 namiu qahaimanga.</p> <p>44 Inä ämä'a fatawa qanaunga enga quwafa qoka 5,000 ha'a äwäti.</p> <p>45 Inä tutuwafa Ä'o Qai'ya disäipo ei yangaqanqa taqutama sipau nakatiu inä qana una yata yantavä Betsäita'na. Inä Ä'o ämä'äei qumtoätama.</p> <p>46 Inä Ä'o ei numtoätanqa inäntanga, Ä'onga näuyäma'ma quma hipaka fatiunta prea yanai.</p> <p>47 Inä qa'afa hiya we'äna inäntanga, sipanga e'a pngau äwa'm pmetäna, inä Ä'onamanga hna qoäu qapmäma.</p> <p>48 Inä Ä'o hingo quwanama e tawe'a yatäni sipa namakiuna natu, mapiyama, ymnganga sipa hima atvänta napa inä ei nake qamäma. Inä iya fiyana quwafa hetäna, Ä'o eina e'a pngau hänqa'i qänga napa inä Ä'o ei nuwatamna nata qima.</p> <p>49 Hanenqaqi e Ä'o e'a pngau hänkä'i qänga pnqa hingo nuwanunga inäntanga, e ta'qamtnamanga hikoäpa fati qana natu inä e o'o qatamanga.</p> <p>50 Mapiyama, okänama e Ä'oi hingo nuwanunga'ma, inä e qunu häva qamtnamanga. Inä tutuwafa Ä'o eta qhoä natnata inä ei taqutama, Hai'ya äü'wanga se'a ya. Tanga Niti, hainga iya mi'ya hi.</p> <p>51 Inä Ä'o eta aväna sipa'm katiyana, inä ymnga ipäka qhema. Inä enga qwivanga ppa niyu inä qunu häva qamtnamanga.</p>
--	---

<p>52 Long wanem, ol i no bin skelim gut mirakel bilong bret, bikos bel bilong ol i stap olsem ston.</p> <p>53 Na taim ol i go hapsait pinis, ol i kamap long hap graun bilong Genesaret, na pulim sip i go sua long nambis.</p> <p>54 Na taim ol i lusim sip, kwiktaim ol manmeri i save long Em.</p> <p>55 Na ol i ran i go long olgeta hap nabaut. Na ol i stat long kisim ol bet na ol sikman i go long hap ol i harim Em i stap long en.</p> <p>56 Na long olgeta hap Jisas i go long en, long ol viles, o ol siti, o ol ples nabaut, ol i slipim ol sikman long ol rot, na askim Em plis bai ol i ken holim arere bilong klos bilong En. Na olgeta manmeri i putim han long Em, ol i kamap orait olgeta.</p>	<p>52 Mapiyama enga mirakola fatawaunta yänqa qe'ata yantama mi'ya qimanga, piyama qu'ya äu'wanga häuwa qhenqapa ha'a qhe.</p> <p>53 Inä e yantava nunga inäntanga, enga Ganasareta au'wa qoäu qatemanga inä e sipa namä nu ha'ikau qhemanga.</p> <p>54 Inä e sipa nuyä'ätunga inäntanga, tutuwafa ämä'äe Ä'oina na'anqa qhemanga.</p> <p>55 Inä e tutuwafa qwi a'm qumanga. Inä e iquyanga qamämanga ämä'ä mame'a fanga ei nikowiyau namä huna qata tanuwuanga Ä'onga au qapmena.</p> <p>56 Inä okänama Jisasi'o nuwatanqa'mnga, änga qoä'waunta, o sitiuta, o qoäwa qwi a'm hetänqauta, e ämä'ä mame'a fanga ei fa'nau nuwateu, inä yäta ta quwimanga nte e qa'na qi fe'a namo'u Ä'oi'ya qaka miyau ä qatuna nti'ya. Inä ämä'ä okänama Ä'oina fe'a namavaunga inäntanga, enga oka awamanga qatemamanga.</p>
<p>Sapta 7</p> <p>1 Na ol Farisi na sampela saveman bilong lo, ol i lusim Jerusalem na i kam bilong bung wantaim Em.</p> <p>2 Na taim ol i lukim sampela disaipel bilong En i kaikai bret long han i no klin, olsem, ol i no bin wasim han bilong ol, ol {Fatisi} i makim rong long ol.</p> <p>3 Long wanem, ol Farisi na olgeta Ju i no save kaikai sapos ol i no wasim han bilong ol planti, bikos ol i save holimpas kastam bilong ol hetman.</p> <p>4 Na taim ol i kam bek long maket, sapos ol i no waswas pastaim, ol i no save kaikai. Na planti arapela samting i stap, ol i bin kisim na bihainim, olsem pasin bilong wasim ol kap, na ol sopen, na ol dis ol i wokim long bras, na ol tebol.</p> <p>5 Orait ol Farisi na ol saveman bilong lo i askim Em, Bilong wanem ol disaipel bilong Yu i no save bihainim kastam bilong ol hetman, tasol ol i kaikai bret long han i no klin?</p> <p>6 Em i bekim na tokim ol, Aisaia i bin mekim gutpela tok profet long yupela ol man bilong tupela maus, olsem rait i stap pinis, Dispela manmeri i givim biknem long Mi long maus bilong ol, tasol bel bilong ol i stap longwe long Mi.</p> <p>7 Tasol ol i save lotu nating long Mi, long wanem, ol i save skulim ol man long ol lo bilong man olsem ol dispela em i skul bilong God.</p> <p>8 Long wanem, yupela i lusim lo bilong God, na holimpas kastam bilong ol man, olsem pasin bilong wasim ol sopen na ol kap. Na yupela i save mekim planti arapela samting i wankain.</p> <p>9 Na Em i tokim ol, Tru tumas, yupela i save givim baksait long lo bilong God, bai yupela i ken holimpas kastam bilong yupela yet.</p> <p>10 Long wanem, Moses i bin tok, Yu mas givim biknem long papa bilong yu na mama bilong yu. Na tu, Wanem man i tok nogut long papa o mama, larim em i mas i dai.</p> <p>11 Tasol yupela i tok, Sapos wanpela man i tokim papa o mama bilong en, Dispela em i Korban, em i olsem, wanpela presen long sampela samting yu [yu papa, o yu mama] tingting long kisim helpim long mi. Em bai i stap fri.</p> <p>12 Na yupela i larim em i mekim samting nating bilong helpim papa bilong en o mama bilong en.</p> <p>13 Yupela i mekim tok bilong God i kamap samting nating long tumbuna pasin bilong yupela. Na yupela i save mekim planti arapela kain samting olsem.</p> <p>14 Na taim Em i singautim olgeta manmeri i kam long Em, Em i tokim ol, Yupela olgeta i mas harim tok bilong Mi, na kisim save.</p>	<p>Sapta 7</p> <p>1 Inä Fatasi eta ina ämä'ä qukngo'ma na'anqa feta, e Jerusalema nuyä'ätama inä qapmanga Ä'ota aväna mqu mänuna.</p> <p>2 Inä e hingo quwanamanga Ä'oi'ya disäipo fe fe'a qiya fangaunta fatawa qanamanga, anga ta'ati, e fe'a wäsi mi'ya qi'iwanga, e taqutamanga hainga qwi'i niyau qiyava.</p> <p>3 Mapiyama, Fatasi eta inä Ju okänama ita mänqa qimamaungati, piyama e qu'ya fe'a häva wäsi mi'ya niyunga, piyama enga ämä'ä mnga pmetängwa ei'ya qukngo au ä tawe'a qä'ätanga.</p> <p>4 Inä e maketaunta änta napunga, e äiva mä'äiya niyaunga, enga ita mänqa qimaungati. Inä nime häva fi qoe, e qameungati namtamaunangwa'ma, ta'a iwämanga kap'a wäsi'ya inä kwära, inä ndisi e brasiunta qiyamakaunga, inä ipiyangafa.</p> <p>5 He'äni Fatasi eta inä ämä'ä qukngoma na'anqa eta Ä'oi yätanga taquwiya, Piyama, Nta disäipo enga ämä'ä mnga pmetängwa ei'ya qukngo mämtamea qi'ya, hanenqaqi enga fe'a wäsi minqa ha'a fanga ita qanuwa?</p> <p>6 Ä'o nta nutata inä taqutama, Aisaia'o qhoä profeta awamanga taqatanqati hai ämä'ä qhoä hifäu qatamaunga henanga, tuwämnga yä qatna, Ämä'äenga Ninga taka na'anga qoma qu'ya mängaunta qantäpmaungati, hanenqaqi qu'ya äu'wanga Nina hä'wi hm qoe.</p> <p>7 Hanenqaqi enga Nina äpa avänqa qätamaungati, mapiyama, enga ämä'äinga ämä'äi'ya qukngo'ma na'anqa taquwimaungati tanga Nkoto'oi'ya na'anqa qana.</p> <p>8 Mapiyama, hainga Nkoto'oi'ya qukngo yä nuwatau, inä ämä'äi'ya qukngo ä qa'atanga, iwämanga kwära wäsiya fa inä kapusi fa. Inä hainga aväka hä qimaungati nime hävanga.</p> <p>9 Inä Ä'o ei taqutama, Oka tawatati hainga Nkoto'oi'ya qukngonga tuqamava, qa'na hai'ya qukngo ä tawe'a qatunangwa'ma.</p> <p>10 Mapiyama, Mosesi'o taqatanqati, Ntinga nta tnamqo'oita inä nta tnäitanga taka na'a wi'ina. Inä taqutama, Ämä'ä to'oti qanmqoina o qanäina qhoä qwi'wa qatanga, ä'onga qi pe'ona.</p> <p>11 Hanenqaqi hainga taqatiya, Ämä'ä fanqo qai'ya qanmqo'oi o qanäi taqutanga, Tanga Korbanati, anga ta'ma qati, presenta fati nime fima qunu qamtnamanqati ninta ätitäiya fi mänana, hanenqaqi tä'onga hinga pmenanqati.</p> <p>12 Inä hainga ä'onga qai nime fi'va yäni muwanqa qi'iwa qai'ya qanmqo'oita o qai'ya qanaita ätitäiya wiyata ämanga.</p> <p>13 Hai'ya heäwakäi'ya iwämangauntanga, hainga Nkoto'oi'ya qhoänga nime avänqa qhenqapa ha'a qiyamakiya. Inä hainga nime qäinga fi qimaungati.</p> <p>14 Inä Ä'o ämä'ä okänama ei mä'ä utani Ä'oina napana, Ä'o ei taqutama, Hai okänama henga Nqa qhoä qata niyu, inä na'anqa hamäi.</p>

<p>15 I no gat wanpela samting i stap ausait long man na i go insait long en, bai i ken mekim em i kamap doti. Tasol ol samting i kam long insait bilong em, ol dispela samting i mekim man i kamap doti.</p> <p>16 Sapos man i gat yau bilong harim, em i mas harim.</p> <p>17 Na taim Em i lusim ol manmeri na i go insait long haus, ol disaipel bilong En i askim Em long dispela tok piksa.</p> <p>18 Na Em i tokim ol, Ating yupela tu i no gat save? Ating yupela i no klia yet olsem, wanem kain samting i stap ausait na i go insait long man, dispela i no inap mekim em i kamap doti?</p> <p>19 Long wanem, dispela i no save go insait long bel tru bilong en, tasol em i go insait long bel bilong kaikai, na bihain em i go daun long liklik haus, taim man i rausim olgeta pipia bilong kaikai.</p> <p>20 Na Em i tok, Samting i kam long insait bilong man, dispela i save mekim man i kamap doti.</p> <p>21 Long wanem, ol samting i stap insait long bel bilong ol man na i kam ausait i olsem, ol tingting nogut, na ol pasin bilong bagarapim marit long pasin pamuk, na ol pasin pamuk, na ol pasin bilong kilim ma,</p> <p>22 Na ol stil pasin, na pasin bilong mangal, na pasin nogut, na pasin giaman, na kain kain pasin nogut, na ai i mekim pasin nogut, na tok bilas <i>long God</i>, na hambak pasin, na pasin kranki.</p> <p>23 Dispela olgeta samting nogut i save kam long insait, na mekim man i kamap doti.</p> <p>24 Na Jisas i kirap na lusim dispela ples, na i go long ol hap arere long Tair na Saidon. Na Em i go insait long wanpela haus, na Em i no laikim wanpela man i ken save long dispela. Tasol Em i no inap stap hait.</p> <p>25 Long wanem, wanpela meri, em i mama bilong wanpela yangpela pikinini meri i gat spirit i no klin, dispela meri i harim stori long Em. Na em i kam na pundaun klostu long lek bilong Em.</p> <p>26 Dispela meri em i wanpela Grik bilong ol lain Fonia i stap long kantri Siria. Na em i mekim strongpela askim long Em olsem Em i mas rausim dispela spirit nogut long pikinini meri bilong en.</p> <p>27 Tasol Jisas i tokim em, Larim ol pikinini i ken pulap pastaim. Long wanem, em i no gutpela long kisim bret bilong ol pikinini na tromoi i go long ol dok.</p> <p>28 Na meri i bekim tok long Em i tok, Tru, Bikipela. Tasol ol dok i stap aninit long tebol i save kaikai pipia kaikai bilong ol pikinini.</p> <p>29 Na Em i tokim em, Long dispela tok <i>bilong yu</i>, yu ken i go nau. Spirit nogut i lusim pikinini meri bilong yu pinis.</p> <p>30 Na taim em i kamap long haus bilong en, em i lukim dispela spirit nogut i bin lusim em, na pikinini meri bilong en i slip long bet.</p> <p>31 Na gen, taim Em i lusim ol hap arere long Tair na Saidon, Em i go namel long ol hap arere bilong Dekapolis na kamap long raunwara Galili.</p> <p>32 Na ol i bringim i kam long Em wanpela yaupas, na em i no inap toktok gut. Na ol i mekim askim Em plis, Em i mas putim han bilong En long em.</p> <p>33 Na Em i kisim em i go longwe liklik long bikipela lain manmeri, na Em i putim tupela pinga bilong En insait long tupela yau bilong En, na Em i spet, na putim pinga long tang bilong En.</p> <p>34 Na Em i lukluk i go antap long heven na kra i insait long Em yet [<i>Em i pilim sori na pulim win strong</i>], na tokim em, Efata, dispela ol i tanim olsem, Yu op.</p>	<p>15 Nime fati amä'a ä'oi ipä'a atavänta näuyäpa inä ä'oi nä'uyanqanga, ä'oi qiya muyamakanqati. Hanenqaqi nime ä'ointa ipä'a atava qäuyapanga, nime anga amä'a ä'oi qiya quyamakamanqati.</p> <p>16 Piyama amä'a fanqo qata yananqa'ma qata ninanqa hengoti ä'onga qata'ya.</p> <p>17 Inä Ä'o amä'a ei nuyä'ätama inä änga'm quyana inäntanga, Qai'ya disäipo e Ä'oi yätanga quwimanga qhoä manantikama.</p> <p>18 Inä Ä'o ei taqutama, Atana hainga fo'o na'anqa awamanga fanga mhe'a henti? Atana hainga na'anqa qe'ata ta mhe'a qiyangava, nime äi ipä'a atavänta näuyäpa inä amä'a ä'oi qä'uyanga, änga amä'a ä'oiinga qiya muyamaka yananqati?</p> <p>19 Mapiyama, anga ä'oi'ya äuwä ym'm mä'uya qimanqati, hanenqaqi ita'ma äuwä'm qä'umanqati, inä tuwa'intänga iya käuwau'na qumanqati, nutawiya itaunga qwi'wa okänama iya qimanqati.</p> <p>20 Inä Ä'o taqutama, Nime amä'a ä'ointa qäuyapanga, anga amä'a ä'oi qiya quyamakamanqati.</p> <p>21 Mapiyama, nime amä'ai'ya äuwä'mta napme inä qä'uyapanga tiyati, qunu qwi'wa, inä iwämanga nämänqa ymi iwämanga fänau niyäkeunga äunta qwi'i me'a, inä iwämanga fa'nau yake'a, inä iwämanga amä'äva,</p> <p>22 Inä iwämanga quwa fi'ya, inä iwämanga nqavä namtnu uwänqa, inä iwämanga qwi'wa, inä iwämanga qäiyä tä, inä iwämanga qwi'wa qaqäinga, inä hingounta iwämanga qwi'wa i'ya, inä Nkoto'oina hängatitäta, inä iwämanga mimiya i'ya, inä iwämanga yewänga.</p> <p>23 Nime qwi'wa okänama anga äuwä'mta näuyäpata, inä amä'a ä'oi qiya qiyamakamanqati.</p> <p>24 Inä Jisasi'o näuyäva inä qoäwa a nuyä'ätama inä quma Tairnafa inä Saidonaunafa uyuwä ätvä. Inä Ä'o änga fatiu nä'uya, inä Ä'onga qäingo qima amä'a fanqo a'ma na'anqa he'amanga. Hanenqaqi Ä'onga änga pnqa mapme'a qima.</p> <p>25 Mapiyama, äpaka fanqiti, ä'inga ime'a äpaka hita hikoäpa qiya fanga ä'i'ya qanäiti, äpaka ä'i Ä'oina qhoä qata qima. Inä ä'i napa inä Ä'oi'ya sukau quwa'i qävä'uma.</p> <p>26 Äpaka ä'inga Grika Fonia ei'ya qwipata fanqiti kantri Siria napmenqa. Inä ä'inga Ä'oi yätanga yangaqanqa quwima Ä'o ä'i'ya ime'a äpaka ä'inta hikoäpa qwi'wa name ym mavana.</p> <p>27 Hanenqaqi Jisasi'o ä'i taqutama, Ime'a e qa'na qi äuwä apäknü. Mapiyama, ime'a ei'ya fatawa namäu hive'au manawiyanga awamanga mhe'a qiya.</p> <p>28 Inä ä'i qhoä nutata Ä'oi taqutama, Tawatati, Na'ato. Hanenqaqi hive'a ipiyangau ipenga'm natavanqanga imea ei'ya ita huwa väuyanqanga qänamaungati.</p> <p>29 Inä Ä'o ä'i taqutama, Qhoä äuntanga nti qa'na hu. Hikoäpa qwi'wa nta ime'a äpaka'i yä quyä'äti.</p> <p>30 Inä ä'i qai'ya ängau natemavanqa, ä'i hingo quwanama hikoäpa qwi'wa ä'i yä quyä'äta nhe inä qai'ya ime'a äpaka ä'inga ikuyangau saqä'a qoma.</p> <p>31 Inä änta, Ä'o Tairuta inä Saidonauta yuwa atavänga nuyä'ätama, Ä'onga e'a pnga Galiliu qatemama, tuwa'intänga Ä'onga äwa'm quma Dekapolis au yuwa ätava.</p> <p>32 Inä e amä'a qatakiya fanqoi namä qapmanga Ä'oina, inä ä'onga qhoä qe'ata mäta qimanqati. Inä e Ä'oi yätanga yangaqnqa qutamanga Ä'oi'ya feunta ä'oi ä qatana.</p> <p>33 Inä Ä'o amä'a häva eina ä'oi fanqn namä'ma nuwa, inä Jisasi'o Qai'ya fe'a ki'ta qävä'u Qai'ya qata'm qumto'ätama, inä Ä'o mäpnqa na'utä, inä Qai'ya fe'a ki'ta Qai'ya äiwau qutawima.</p> <p>34 Inä Ä'o hevena yä'm hingo na'na inä fäu'wa u'näni inä mtinga häva namota, inä ä'oi ta'qutama, Efata, änga tä'äti, Nti faqanga ä'fn.</p>
---	---

<p>35 Na kwiktaim tupela yau bilong em i op, na rop bilong tang bilong em i lus, na em i toktok klia.</p> <p>36 Na Em i givim strongpela tok long ol, olsem ol i no ken tokim wanpela man. Tasol maski Em i givim strongpela tok long ol, ol i strong moa yet long tokaut long dispela.</p> <p>37 Na ol i kirap nogut tru, na tok, Olgeta samting Em i mekim, em i gutpela tru. Em i mekim ol yaupas i ken harim, na ol mauspas i ken toktok tu.</p> <p>Sapta 8</p> <p>1 Long ol dispela de, dispela bikpela lain manmeri tru ol i no gat kaikai. Olsem na Jisas i singautim ol disaipel bilong En i kam long En, na tokim ol,</p> <p>2 Mi sori tru long dispela bikpela lain manmeri, long wanem, ol i bin i stap wantaim Mi nau tripela de, na ol i no gat kaikai.</p> <p>3 Na sapos Mi salim ol i go long haus bilong ol na ol i no kaikai, ol bai i hap i dai long rot. Long wanem, planti bilong ol i bin i kam long longwe hap.</p> <p>4 Na ol disaipel bilong Em i bekim tok long Em olsem, Bai yumi painim bret long wanem hap inap long pulapim ol dispela man i stap hia long ples i no gat man?</p> <p>5 Na Em i askim ol, Yupela i gat hamas bret? Na ol i tok, 7-pela.</p> <p>6 Na Em i givim tok stia long ol manmeri long sindaun long graun. Na Em i kisim dispela 7-pela bret, na givim tenkyu, na brukim, na Em i givim long ol disaipel bilong En bilong ol i ken tilim long ol. Na ol i tilim ol long ol manmeri.</p> <p>7 Na ol i gat ol wan wan liklik pis. Na Em i blesim dispela, na tokim ol disaipel long tilim dispela tu long ol manmeri.</p> <p>8 Olsem na ol i kaikai na i pulap. Na ol i bungim ol liklik hap kaikai i stap yet na pulapim 7-pela basket.</p> <p>9 Na ol man i bin kaikai i klostu 4,000. Na Em i salim ol i go.</p> <p>10 Na kwiktaim Em i go insait long wanpela sip wantaim ol disaipel bilong En, na Em i kamap long ol hap bilong Dalmanuta.</p> <p>11 Na ol Farisi i kam na stat long tok resis long askim Em long soim wanpela mak bilong Em i kam long heven, bilong traime Em.</p> <p>12 Na Em i kra i tru insait long spirit bilong En, na i tok, Bilong wanem ol lain manmeri bilong dispela taim i wok long painim wanpela mak? Mi tokim yupela, Ol lain manmeri bilong dispela taim bai no inap kisim wanpela mak.</p> <p>13 Na Em i lusim ol, na i go insait gen long sip na i go long hapsait.</p> <p>14 Na ol disaipel i lusim tingting long bringim bret. Na ol i gat wanpela bret tasol i stap long sip, na i no gat moa.</p> <p>15 Na Em i strong long ol na i tok, Yupela i mas was gut, na lukaut long yis bilong ol Farisi, na long yis bilong Herot.</p> <p>16 Na ol i stretim tok namel long ol yet na tok, Dispela tok i kamap bikos yumi no gat bret.</p> <p>17 Na taim Jisas i save long en, Em i tokim ol, Bilong wanem yupela i stretim tok, <i>em</i> i bikos yupela i no gat bret? Yupela i no kisim save yet, na tu yupela i no gat save? Ating bel bilong yupela i pas strong yet, a?</p> <p>18 Yupela i gat ai, tasol yupela i no lukluk? Na yupela i gat yau, tasol yupela i no harim? Na yupela i no tingim, a?</p>	<p>35 Inä tutuwafa qai'ya qata qäv'u näfna, inä qai'ya äiwäunga ukanga heknga noe, inä qhoä qe'ata qä'tma.</p> <p>36 Inä Ä'o ei qhoä yangaqanqa quwima, e ämä'a fanqoi täipa muta hiunangwa'ma. Hanenqaqi Ä'o ei qhoä yangaqanqa a quta qi, e yanga nä'änau a'ma qhoä awä qatamanga.</p> <p>37 Inä e ppa niyu, inä e taqatiya, Ä'o nime okänama oka awamanga qi'yama. Ä'o ta qiyamaki qata mi'ya e qa'na qata niyau, inä qhoä mäta enga fo'o qa'na qhoä qätiya.</p> <p>Sapta 8</p> <p>1 Mäpa aunga, ämä'a häva enga ita fi mä'äta qimanga. He'äni Jisasi'o Qai'ya disäipo ei mä'a nuta Ä'oina pana, inä ei taqutama,</p> <p>2 Ni fäu'wa qä'ya ämä'a häva eina, mapiyama, e Nita mapa hifäufatina qapmewa nhe inä enga ita mä'äta qiyanga.</p> <p>3 Inä piyama e ita mänqa yänguta inä Ni qu'ya ängmna umtoätämntanga, enga fanä'm wanawana niya fä'una. Mapiyama, qu'ya hävaunga fenga hä'wi hmta qäpuwati.</p> <p>4 Inä Qai'ya disäipo e Ä'oi qhoä taqutamanga, Nainga fatawa äm name ita wiyäno qoäwa ämä'a mäpmanqa taunga?</p> <p>5 Inä Ä'o yätanga niyata ei taqutama, Hainga fatawa ätita qatanga? Inä e taqutamanga, 7'ati.</p> <p>6 Inä Ä'o qhoä yangaqanqa qutama ämä'a e qoäu iya pmäunanga'ma. Inä Ä'o fatawa 7'a name, inä äüwa qana nuta, inä nakota inä Ä'o Qai'ya disäipo ei mana wiyäni e ei uya quwimanga. Inä e a ämä'ai uya quwimanga.</p> <p>7 Inä fatifatinga enga pa wanqa fämpiya qa'atamanga. Inä Ä'o änga blesima niya inä disäipo ei qhoä yangaqanqa qutama änga fo'o ämä'a ei uyawiuna.</p> <p>8 He'äni e nanu inä yä äü'wa qanamanga. Inä ita hna we'änqa namau qä 7'ana namiyu qäimanga.</p> <p>9 Inä ämä'a ita qänuwa enga quwafa 4,000'ati. Inä Ä'o ei qumtoätama.</p> <p>10 Inä tutuwafa Ä'o sipa fatiu qävüma Qai'ya disäipo eta aväna, inä Ä'o Dalmanuta au qatemama.</p> <p>11 Inä Fatasi e napu inä qhoä yä'otanqa ninau Ä'oi yätanga quwimanga mäka fi Ä'ointa hevanaunta pauta hingo wanunanga'ma, Ä'oi yäinqa quwimanga.</p> <p>12 Inä Ä'o fäu'wa u'näni inä Qai'ya hikoäpäm'ta kngo näiyata, inä taqäti, Piyama mapa taunga ämä'äenga mäka fatina qäu'ya niyau i'ya? Ni hai taqetiya, Ämä'amapa taunga enga mäka fati mame'a hiunangwati.</p> <p>13 Inä Ä'o ei nuyä'ätama, inä änta sipau nä'uuya inä yata yntavä'na quma.</p> <p>14 Disäipo enga qamta qimanga fatawa namä putamanga. Inä enga fatawa fatina sipa'm qoma, inä fi mhe'a qima.</p> <p>15 Inä Ä'o eina yanga na'anata inä taquti, Hainga hingo qe'ata na'anu, inä hingo hä'äni Fatasi ei'ya yisäma, inä Heroto'oi'ya yisäma.</p> <p>16 Inä e qwiva äwa'i qhoä änga niyau, inä taqatiya, Qhoä hä qatiya, piyama nai fatawa mhetanqa'ma.</p> <p>17 Inä Jisasi'o a'ma na'anqa nhenqa inäntanga, Ä'o ei taqutama, Piyama hainga qhoä änga niyau yätanga, mä hainga fatawa mä'äta qiyanga? Hainga hna na'anqa mame'a niyu inä hainga na'anqa mame'a qiwati? Atana hainga hai'ya äü'wä ätawe'a qatanga, a?</p> <p>18 Hainga hingo fanga henti, hanenqaqi hainga hingo mä'änqa qiyanga? Inä hainga qata fanga nheungwa qi, hainga qata mi'ya qi'ya? Inä hainga qunu mämtanqa ntiyanga, a?</p>
---	---

<p>19 Taim Mi brukim 5-pela hap bret namel long ol 5,000, yupela i kisim hamas basket i pulap long ol hap kaikai i stap yet? Ol i tokim Em, 12-pela.</p> <p>20 Na taim <i>Mi brukim</i> 7-pela hap bret namel long ol 4,000, yupela i kisim hamas basket i pulap long ol hap kaikai? Na ol i tok, 7-pela.</p> <p>21 Na Em i tokim ol, Olsem wanem yupela i no gat save?</p> <p>22 Na Em i kamap long Betsaida. Na ol i bringim wanpela aipas man i kam long Em, na askim Em plis, olsem Em i ken putim han long em.</p> <p>23 Na Em i holim han bilong aipas man na stiaim em i go ausait long taun. Na taim Em i spet long tupela ai bilong em na putim tupela han bilong En long em, Em i askim em olsem, em i lukim wanpela samting, o nogat.</p> <p>24 Na em i lukluk nabaut na tok, Mi lukim ol man olsem ol diwai, na <i>ol i</i> wokabaut.</p> <p>25 Oraut Em i putim tupela han bilong En gen long ai bilong em, na mekim em lukluk nabaut. Na em i kamap orait gen na lukim olgeta man klia tru.</p> <p>26 Na Em i salim em i go long haus bilong en na tok, Yu no ken i go long taun, o tokim wanpela man long taun long dispela <i>samting</i>.</p> <p>27 Na Jisasi i go wantaim ol disaipel bilong En long ol taun bilong Sisaria Filipai. Na taim ol i wokabaut long rot Em i askim ol disaipel bilong En na tokim ol, Ol man i tok, Mi husat?</p> <p>28 Na ol i bekim tok, Jon bilong Baptais. Tasol sampela i tok, Ilaija, na sampela arapela i tok, Wanpela bilong ol profet.</p> <p>29 Na Em i tokim ol, Tasol yupela i tok Mi husat? Na Pita i bekim tok long Em, Yu dispela Kraist.</p> <p>30 Na Em i strong long ol i no ken tokim wanpela man long Em i husat.</p> <p>31 Na Em i stat long skulim ol olsem, Pikinini Man bilong man i mas karim planti hevi, na ol hetman na ol bikpris na ol saveman bilong lo bai i givim baksait long Em. Na ol bai i kilim Em i dai, na bihain long tripela de Em bai i kirap bek gen.</p> <p>32 Na Em i mekim dispela tok ples klia. Na Pita i kisim Em na i stat long hatim Em.</p> <p>33 Tasol taim Em i tanim na lukim ol disaipel bilong En, Em i hatim Pita i tok, Yu go long baksait bilong Mi, Seten. Long wanem, yu no save laikim ol samting bilong God, tasol ol samting bilong ol man.</p> <p>34 Na taim Em i singautim ol manmeri i kam long Em, wantaim ol disaipel bilong En tu, Em i tokim ol, Wanem man i laik bihainim Mi, em i mas daunim laik bilong em yet, na kisim diwai kros bilong en, na bihainim Mi.</p> <p>35 Long wanem, wanem man i laik holimpas laip bilong em yet, em bai i lusim dispela. Tasol wanem man bai i lusim laip bilong em yet, bikos em i bihainim Mi na em i bilipim gutnius, em bai i kisim bek laip bilong en.</p> <p>36 Long wanem, sapos wanpela man i kisim olgeta samting bilong dispela graun na lusim sol bilong em yet, dispela bai i helpim em olsem wanem?</p> <p>37 O man bai i givim wanem samting bilong baim sol bilong en?</p> <p>38 Olsem na wanem man bai i sem long Mi na long ol tok bilong Mi, taim em i stap wantaim ol dispela lain i bagarapim marit long pasin pamuk na mekim kain kain sin, Pikinini Man bilong man bai i sem long em tu, taim Em i kam long glori bilong Papa bilong En wantaim ol ensel i holi.</p>	<p>19 Ni 5,000 eina awakn fatawa 5'a nakotmnga inantanga, qa atita apunga ita hna we'änqa mänqo qänamiu haimanga? E A'oi taqutamanga, 12'ati.</p> <p>20 Ni ämä'ä 4,000 eina awakn 7'a näkotmnga inantanga, hainga qa atita apunga ita hna we'änqa mänqo qänamiu haimanga? Inä e taqutiya, 7'ati.</p> <p>21 Inä Ä'o ei taqutama, Atita niunga'ma hainga na'anqa mhe'a yanga?</p> <p>22 Inä Ä'o Betsaidau qatemama. Inä e ämä'ä hingo näviknqa fanqoi namä'ma Ä'oina napu inä e Ä'oi yätanga yangaqa nqa quwimanga Ä'oi fe'a utawiyanainga'ma.</p> <p>23 Inä Ä'o ämä'ä hingo naviknqa'oi fe'unta ä'anata namämanqa taunaunta qoäwa ym qäwimangi. Inä Jisasi'o ä'oi'ya hingo qäväu'i mapnanga näuta inä Qai'ya fe'a qäväu'ü ä'oi nutawiya, Ä'o ä'oi taqutama, ä'o nime fi hingo tuwaniya, o häwaiya.</p> <p>24 Inä ä'o hingo na'anaqhe inä taqutama, Ninga ämä'äinga iya qhenqapa ha'a hingo quwananga, inä e qänga quwa.</p> <p>25 Äu tuwa ataväntänga, Jisasi'o Qai'ya fe'a qäväu'ü änta ä'oi'ya hingou nutawiya, inä änta ä'oi a'm hingo qana'anaqena quyamakama. Inä ä'o änta awamanga natemava inä ämä'ä okänama ei hingo qe'ata quwanama.</p> <p>26 Inä Ä'o ä'oi qai'ya ängauna numto'ätata inä taqutama, Ntinga tauna yä'mnga mäuya hi, o ämä'ä fanqoi qi a'ma täipa muta hi tauna yä'mnqa.</p> <p>27 Inä Jisasi'o Qai'ya disäipo eta aväna Sisaria Filipai tauna amngauna qumanga. Inä fa'namta Ä'o Qai'ya disäipo ei yätanga nuwiyata inä ei ta'qutama, Ämä'änga Ninanga to'o qana tiya?</p> <p>28 Inä e qhoä taqutamanga, Jon Baptaisi'o qana. Hanenqaqi fenga ta'qatiya, Ilaija'oti, inä fenga ta'qatiya, Profeta fanqoti.</p> <p>29 Inä Ä'o ei ta'qutama, Hanenqaqi hainga Ninanga to'o qana tiya? Inä Pita täipa nutata inä Ä'oi taqutama, Ntinga Kraisi'oiti.</p> <p>30 Inä Ä'o yanga qa'anama e Ä'o qana natau ämä'ä fanqoi täipa muta hiunangwa'ma.</p> <p>31 Inä Ä'o ei qana na'anqa taquwima Ämä'ä Ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'onga hänga'iyä häva menanqati, inä ämä'ä mnga napmaunga awäta inä prista na'a e, inä ämä'ä qukngo'ma na'anqa fanga etanga Ä'oina tumaunangwati. Inä e Ä'oi nävüta inä mapa hifäufati he'äutna Ä'o änta näuyävane'ati.</p> <p>32 Inä Ä'o qhoä a äuta'inta qatama. Inä Pita Ä'oi name inä Ä'oi himava qutama.</p> <p>33 Hanenqaqi Ä'o navatmakna inä Qai'ya disäipo ei hingo nuwana, Ä'o Pitau himava taqutama, Nti Nqa tuwa tatvä päu, Phainqa'to. Mapiyama, mtinga Nkoto'oi'ya nimenga mtinga mupmäta qimanqa'ti, hanenqaqi ämä'äi'ya nimeuti.</p> <p>34 Inä Ä'o ämä'ä ei mä'ä utäni Ä'oina qapmanga, aväna Qai'ya disäipo etanga fo'o, Ä'o ei taqutama, Ämä'ä fanqo Ni nmtamenanga hengoti, qai'ya qunumtnga namukätna, inä qai'ya iya qäusä'ä name, inä Ni hänmtame.</p> <p>35 Mapiyama, ämä'ä fanqo qai'ya mtinga qaiva ä qä'ätata hengoti, ä'onga änga nuyä'ätane'ati. Hanenqaqi, ämä'ä fanqo qai'ya mtinga quyä'ätata Ni nanmta metanqama inä qhoä qe'atamangamafa bilipa qiyanga, ä'onga qai'ya mtinga änta menanqati.</p> <p>36 Mapiyama, ämä'ä fanqo nime okänama qoä taunga name inä qai'ya mtinga quyä'ätatanga, anga ätita niya ä'oinga ätitäiya wiyananqati?</p> <p>37 O ämä'änga nime piya wiyananqati qai'ya mtinga mpa yananga?</p> <p>38 Hanenqa'ma ämä'ä fanqo Ninafa inä Nqa qhoämafa wampa niyata ämä'ä namänqa iwämanga fanau yakeunta, inä fanafa'na yäuta eta aväna qapmetanga, ä'oinanga fo'o ämä'ä Ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'oina wampa yanqati, Ä'o Qanmqoi'ya aväna ensela pmä äwäi'ya gloriunta napatanga inantanga.</p>
--	---

<p>Sapta 9</p> <p>1 Na Em i tokim ol, Tru tumas, Mi tokim yupela, i gat sampela man i sanap long hia, ol bai i no lukim dai pastaim long ol i lukim kingdom bilong God i kam wantaim bikpela strong.</p> <p>2 Na bihain long 6-pela de Jisas i kisim Pita, na Jems, na Jon i go wantaim Em. Na Em i bringim ol i go antap long wanpela maunten i antap moa, na ol yet tasol i stap. Na bodi bilong En i senis na kamap narakain long ai bilong ol.</p> <p>3 Na klos bilong En i kamap olsem lait, na i waitpela tru olsem ais, na i no gat wanpela man bilong dispela graun i save klinim klos, na em i ken mekim klos i kamap waitpela moa.</p> <p>4 Na Ilaija wantaim Moses i kamap ples klia long ai bilong ol. Na tupela i toktok wantaim Jisas.</p> <p>5 Na Pita i bekim na tokim Jisas, Tisa, em i gutpela long yumi stap long hia. Na larim mipela i wokim tripela haus sel, wanpela bilong Yu, na wanpela bilong Moses, na wanpela bilong Ilaija.</p> <p>6 Long wanem, em i no tingting gut na toktok, bikos ol i pret nogut tru.</p> <p>7 Na wanpela klaut i karamapim ol. Na wanpela maus i kam long klaut i tok olsem, Dispela Em i Pikinini Man bilong Mi, Mi laikim Em tumas. Yupela harim Em.</p> <p>8 Na wantu tasol, taim ol i bin lukluk raun nabaut, ol i no lukim wanpela man i stap. Jisas tasol i stap wantaim ol yet.</p> <p>9 Na taim ol i kam daun long maunten, Em i givim strongpela tok long ol, olsem ol i no ken tokim wanpela man long ol samting ol i bin lukim, i go inap long taim Pikinini Man bilong man i kirap bek long i dai.</p> <p>10 Na ol i haitim dispela tok namel long ol yet, na ol askim namel long ol yet olsem, kirap bek long i dai, em i wanem samting.</p> <p>11 Na ol i askim Em na tok, Bilong wanem ol saveman bilong lo i tok olsem Ilaija i mas i kam pastaim?</p> <p>12 Na Em i bekim na tokim ol, Tru tumas, Ilaija bai i kam pastaim na stretim bek olgeta samting. Na rait i stap pinis long Pikinini Man bilong man, olsem Em i mas karim planti hevi, na ol bai i rabisim Em.</p> <p>13 Tasol Mi tokim yupela, Dispela em i tru, olsem Ilaija i kam pinis, na ol i bin mekim kain kain samting long em long laik bilong ol, olsem rait i stap pinis long em.</p> <p>14 Na taim Em i kam long ol disaipel bilong En, Em i lukim planti manmeri tru i raunim ol, na ol saveman bilong lo i tromoi sampela askim long ol.</p> <p>15 Na kwiktaim, taim olgeta manmeri i lukim Jisas, ol i kirap nogut tru, na ran i go long Em na tok gude long Em.</p> <p>16 Na Em i askim ol saveman bilong lo, Yupela i askim ol long wanem samting?</p> <p>17 Na wanpela bilong dispela planti manmeri tru i bekim tok olsem, Tisa, mi bin kisim pikinini man bilong mi i kam long Yu, long wanem, em i gat wanpela mauspas spirit.</p> <p>18 Na long olgeta hap spirit i kisim em i go, em i save sakim em i go daun long graun. Na waitpela spet i save kamaut long maus bilong em, na em i save kaikaim tit bilong en, na em i kamap bun nating. Na mi tokim ol disaipel bilong Yu long ol i mas rausim dispela spirit, na ol i no inap.</p> <p>19 Em i bekim em na tok, Yupela ol lain i no gat bilip tru, hamas taim bai Mi stap yet wantaim yupela? Hamas taim moa bai Mi karim ol hevi bilong yupela? Bringim dispela pikinini i kam long Mi.</p>	<p>Sapta 9</p> <p>1 Inä Ä'o ei taqutama, Ni oka hai tawata qetiya, ämä'a ta qätaväungwa fenga, to'oti hna mape'a napmäu hingo wanunangwati Nkoto'oi'ya kingdoma na'a yangaqnqunta päuta.</p> <p>2 Inä mapa 6'si yä qapiya i'na Jisasi'o Pitau, inä Jemsi'oi, inä Jono'oi namä'ma Ä'ota aväna qumanga. Inä Ä'o ei namämanqa hipaka fati hanqa'i hetanqauna niyu, inä e qwivana qapmämanqa. Inä Ä'oi'ya fewa navatamakna, inä qäinga fi qatemama ei'ya hingo waqnga.</p> <p>3 Inä Qai'ya ivanga qäiya wäuyainqa qhenqapa ha'a natemava, inä oka qapäfe'a qatemama hiwimqa qhenqapa, inä ämä'a fanqo iva wäsi niya iva oka qapäfe'a ha'a matemava qimanqati qoä taunga.</p> <p>4 Inä Ilaija'o Mosesi'ota ei'ya hingo wa'i äuta'i qatemamaingi. Inä äwä'u Jisasi'ota aväna qhoä qatnamanga.</p> <p>5 Inä Pita Jisasi'oi qhoä taqutama, Tisa, anga awamangati nai tau qäpmenqonga. Nai qai sela änga hifaufati matäno, fatinga Nta, inä fatinga Mosesi'oina, inä fatinga Ilaija'oina.</p> <p>6 Mapiyama, ä'onga qunu qe'ata namtna, inä qhoä mäta qima, piyama enga iya niyunga'ma.</p> <p>7 Inä qäüwa fati noepa ei tevä quwima. Inä mä'a fati qäüwa'mta napata taqatama, Ä'onga Nqa Ime'a Qoka Nqa äü'wäü quwa'i qapmamanqa Ä'oti. Hainga Ä'oi qata wiyuna.</p> <p>8 Inä tutuwafa, e qwi a'm hingo na'anakaunga, enga ämä'a fanqoi hingo muwänqa qimanga. Jisasi Ä'o nama eta qapmäma.</p> <p>9 Inä e hipakaunta noepunga, Ä'o ei qhoä yangaqanqa taqutama, e ämä'a fanqoi täipa muta hiuna nime e hingo quwanuwama, nuwangotiya ämä'a ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'o napeunta änta uyäväuta inänanti.</p> <p>10 Inä e qhoä a qwivana äwa'i ä qa'atamanga, inä qu'ya qwiva äwa'i yätanga ta qinamanga, nape'aunta änta uyäutanga nime pi'ati.</p> <p>11 Inä e Ä'oi yätanga taquwimanga, Piyama ämä'a qukngoma na'anqa fanga enga taqatamäungati Ilaija'onga qana pananqati?</p> <p>12 Inä Ä'o qhoä ha tängwa ei taqutama, Oka tawatati, Ilaija'onga qana napa inä nime okänama änta änga yanqati. Inä tuwämnga yä qatna ämä'a ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'oina, Ä'onga hanga'iya nameta inä Ä'oi qwi'ipiya utunangwati.</p> <p>13 Hanenqaqi Ni hai taqetiya, Tanga oka tawatati, Ilaija'onga yä qäpati, inä enga ä'oinga qu'ya namtnungapa qämeungati, tuwämnga yä ä'oina tnatänqapa.</p> <p>14 Inä Ä'o Qai'ya disäipo ei nuwimenqa inäntanga, Ä'o hingo quwanama ämä'a ei ätitava natau, inä qukngo'ma na'anqa äü'wa ei yätanga qaqäinga wiyatäni.</p> <p>15 Inä tutuwafa, ämä'a okänama Jisasi'o hingo nuwanunga inäntanga, e ppa niyu, inä Ä'oina tutuwafa nu inä Ä'oi äwa qana qutamanga.</p> <p>16 Inä Ä'o ämä'a qukngo'ma na'anqa ei yätanga taquwima, Hainga einga yätanga äi nuwiyau yätonga?</p> <p>17 Inä ämä'a häva a napmaunga äunga fanqo taqutama, Tisa, ni nqa ime'a qoka ä'oi Ntina nama'ma qäpati, mapiyama, ä'o hikoäpa qhoä mäta fangoti.</p> <p>18 Inä häm hikoäpa ä'oi namä nuwatanqa, anga ime'a ä'oi naiyata qoäu qamunkatamanqati. Inä mäpnga qäpafe'ä ä'oi'ya mängaunta näuyäpata, inä qai'ya häu'wänga nekatawiyata, inä fewa amqamavanqati. Inä ni Nta disäipo äü'wäi a namäü hamaviya utäni, inä enga änga mi'ya qi'ya.</p> <p>19 Ä'o ä'oi qhoä nutata inä taquti, Hainga bilipa tawata mhe'a henti, mapa ätitama Ninga haita pmämne'ati? Mapa ätitama Ni hai'ya yätanga qata imne'ati? Ime'a namä Nina hämpi.</p>
--	---

<p>20 Na ol i bringim em i kam long Em. Na taim em i lukim Em, kwiktaim spirit i sakim em nogut tru, na em i pundaun long graun, na em i tantanim na waitpela spet i kapsait long maus bilong en.</p> <p>21 Na Jisas i askim papa bilong em, Hamas taim dispela i stap olsem long en? Na em i tok, Taim em i liklik pikinini yet.</p> <p>22 Na planti taim dispela spirit nogut i tromoim em i go long paia na long wara, na i laik bagarapim em olgeta. Tasol sapos Yu inap long mekim sampela samting, Yu mas sori tru long mipela, na helpim mipela.</p> <p>23 Na Jisas i tokim em, Sapos yu inap bilip, olgeta samting i ken kam long man i bilip.</p> <p>24 Na kwiktaim papa bilong pikinini i singaut, na kapsaitim aiwara na tok, Bikpela, mi bilip. Yu mas helpim mi, bikos bilip bilong mi i sot.</p> <p>25 Taim Jisas i lukim ol manmeri i ran i kam bung wantaim, Em i hatim dispela spirit i no klin na tokim em, Yu mauspas na yaupas spirit, Mi tokim yu, lusim em, na no ken i go insait long em gen.</p> <p>26 Na <i>spirit</i> i singaut na sakim em nogut tru, na lusim em. Na pikinini i stap olsem daiman, inap long planti man i tok, Em i dai pinis.</p> <p>27 Tasol Jisas i holim em long han bilong en na kirapim em, na em i sanap.</p> <p>28 Na taim Em i kam insait long haus, ol disaipel bilong En tasol i stap, na askim Em, Bilong wanem mipela i no inap rausim em?</p> <p>29 Na Em i tokim ol, Dispela kain i no save lusim ol man, sapos yupela i no prea na tambuim kaikai wantaim.</p> <p>30 Na ol i lusim dispela hap na wokabaut i go namel long Galili. Na Em i no laik long sampela man i ken save long dispela.</p> <p>31 Long wanem, Em i skulim ol disaipel bilong En na tokim ol, <i>Wanpela</i> bai i putim Pikinini Man bilong man long han bilong ol man, na ol bai i kilim Em i dai. Na bihain long ol i kilim Em, Em bai i kirap bek long namba tri de.</p> <p>32 Tasol ol i no save klia long dispela tok, na ol i pret long askim Em.</p> <p>33 Na Em i kamap long Kaperneam. Em i stap long haus, na askim ol, Yupela i bin stretim tok namel long yupela yet long wanem samting long rot?</p> <p>34 Tasol ol i no gat toktok. Long wanem, taim ol i kam long rot ol i bin stretim tok namel long ol yet long husat bai i stap nambawan.</p> <p>35 Na Em i sindaun na singautim ol 12-pela na tokim ol, Sapos wanpela man i laik kamap namba wan, em i mas i stap las tru, na wokboi bilong olgeta arapela.</p> <p>36 Na Em i kisim wanpela pikinini na putim em namel long ol. Na taim Em i kisim em long tupela han bilong En, Em i tokim ol,</p> <p>37 Wanem man bai i kisim wanpela [kain] pikinini olsem long nem bilong Mi, em i kisim Mi. Na wanem man bai i kisim Mi, em i no kisim Mi, tasol em i kisim Em i bin salim Mi i kam.</p> <p>38 Na Jon i bekim Em i tok, Tisa, mipela i lukim wanpela i rausim ol spirit nogut long nem bilong Yu, na em i no save bihainim yumi. Na mipela i tambuim em, bikos em i no save bihainim yumi.</p> <p>39 Tasol Jisas i tok, Yupela i no ken tambuim em. Long wanem, i no gat wanpela man bai i wokim wanpela mirakel long nem bilong Mi, na em i ken tok nogut long Mi kwiktaim.</p>	<p>20 Inä e ä'oi namä'ma Ä'oina qapmanga. Inä ä'o Ä'oi hingo nuwananqa inäntanga, tutuwafa hikoäpa ä'oi name qamunkätama. Inä ä'o qoäu navä'uuya, inä ä'o qowama niyata, inä mäpnqa qäpafe'a qai'ya mängaunta qapuma.</p> <p>21 Inä Jisasi'o ime'a ä'oi'ya qänmqoi yätanga taquwima, Mapa ä'inänta a qätëmananqati? Inä ä'o taqutama, Ä'o hna wanqa nhenqa inänta qätëmananqati.</p> <p>22 Inä mapa hävinanga hikoäpa qwi'wa a ä'oi nameta taniketa inä e'uta qamunkätamanqati ä'oi'ngä okänama qwi'i maimna natanqa'ma. Hanenqaqi Nti nime fati ina awa nheinga, Ntinga naina fäu'wa nä'i, inä nai ätitäiya hanai.</p> <p>23 Inä Jisasi'o ä'oi taqutama, Hanenqa'ma nti qa'na bilipa yäntanga, nime okänama qätëmanamanqati ämä'a bilipa yangwa eintanga.</p> <p>24 Inä tutuwafa ime'a ä'oi'ya qänmqo'o o'o nata inä kngounta ä'o taquti, Na'ato, ni bilipa qi'ya. Nti ätitäiya hani nqa bilipa su'uinqa qhenqaunga.</p> <p>25 Jisasi'o hingo quwanama ämä'a e tutuwafa napu mqu manäni, Ä'o hikoäpa qiya fangau himava nuta, inä ä'oi taqutama, Nti hikoäpa qhoä mäta nhei inä qatakiyato, Ni nti yangaqa'nqa taqätiya, ntinga ä'ointa häuyäpu, inä ntinga ä'oi'ngä änta mä'uuya ina.</p> <p>26 Inä hikoäpa atinga o'o nata inä ä'oi nake namava, inä hikoäpa ä'ointa qäuyäpma. Inä ime'a ä'onga ämä'a fanqo nape qomänqapa hä'ä qoma, he'äni ämä'a häva taqatamanga, Ä'onga yä nape'ata qi'i.</p> <p>27 Hanenqaqi Jisasi'o Qai'ya feunta ä'oi namä näuyäva inä sä'uyäwi quwima. Inä ä'o qäuyäma.</p> <p>28 Inä Ä'o änga'm näuyäpanqa inäntanga, Qai'ya disäipo enama napmau, inä e Ä'oi taqutama, Piyama nainga änga name mäma'va i'yo?</p> <p>29 Inä Ä'o ei taqutama, Hikoäpa qwi'wa ha'anga ämä'äinga muyä'äta qimanqati, hanenqa'ma hai prea niyau inä ita phmä mapme'a qiyutanga.</p> <p>30 Inä e au nuyä'ätama inä Galiliu äwa'm qänga qumanga. Inä Ä'onga qäingo qima ämä'a fanqo a'ma na'anqa henanqamanga.</p> <p>31 Mapiyama, Ä'o Qai'ya disäipo ei na'anqa nuwiyata inä ei taqutama, Fanqo ämä'a ä'oi'ya Imea Qoka Ä'oi ämä'äi'ya feu wiyäuti, inä Ä'oi naunangwati. Inä e Ä'oi qäuta au tuwa ataväntänga, Ä'onga änta uyävanaqati hipiya hiväufati he'äutna.</p> <p>32 Hanenqaqi engä qhoä a'ma na'anqa qe'ata mhe'a niyunga hetäni, inä e iya qimanga Ä'oi yätanga wi'ya'manga.</p> <p>33 Inä Ä'o Kaperneamau qatemama. Ä'o ängaunta napme, inä ei yätanga taquwima, Hainga nime piyama hai'ya äwa'qnga qhoä änga niyau imanga, nai fa'na'm napatänqo inäntänga?</p> <p>34 Hanenqaqi engä qhoä mäta qimanga. Mapiyama, fa'na'mnga engä qu'ya äwa'qnga qhoänga ta'ama änga qimamanga, to'onga qana pmenanqa qana.</p> <p>35 Inä Ä'o iya napme inä 12 ei mä'a nuta inä ei taqutama, Mapiyama ämä'a fanqo qana pmenanqa hengoti, qai'ya qaiwanga tuwa ym napme inä okänama ei'ya wamnga ämä'a avänqo pmeona.</p> <p>36 Inä Ä'o ime'a wanqa fanqoi name inä ei'ya äwä'i qupmatema. Inä Ä'o Qai'ya fe'a qavä'uinta name, Ä'o ei taqutama,</p> <p>37 Ämä'a to'oti ime'a wanqa ta qhenqapa hä'ä qamewa, Nqa takaunta, ä'onga Ni nanameta qi'i. Inä ämä'a to'oti Ni qänameanga, Ni nanameta mi'ya qi'i, hanenqaqi ä'onga nameta qi'i Ä'onga To'oi Ni maqanmta'oi.</p> <p>38 Inä Jono'o änta nutata Ä'oi taqutama, Tisa, nai hingo quwanamango ämä'a fanqo Nta takaunta hikoäpa qwi'wa name nämwavata, inä nai manahäimta qima. Inä nai ä'oi yäqaptamanqo, piyama nai manahäimta yänqama.</p> <p>39 Hanenqaqi Jisasi'o taqutama, Hainga ä'oi'ngä yämapatava hi. Mapiyama, ämä'a fanqo Nqa takaunta mirakola fi mi'ya yananqati, inä ä'o änta Nina tutuwafa qhoä qwi'wa tananqati.</p>
---	---

<p>40 Long wanem, man i no i save birua long yumi, em i stap helpim bilong yumi.</p> <p>41 Long wanem, man i givim yupela wanpela kap wara bilong dring long nem bilong Mi, bikos yupela i bilong Kraist, Mi tok tru long yupela, em bai i no inap lusim pe bilong en.</p> <p>42 Na wanem man i mekim wanpela bilong ol dispela liklik pikinini i bilip long Mi i pundaun long sin, mobeta long em sapos ol i pasim wanpela ston bilong krungutim wit long nek bilong en, na ol i tromoim em i go long raunwara.</p> <p>43 Na sapos han bilong yu i mekim yu i pundaun long sin, katim na rausim em. Mobeta yu i go long laip wantaim bodi i bagarap, na nogut yu gat tupela han na go long hel, long paia ol i no inap kilim i dai.</p> <p>44 Em i ples liklik snek bilong ol i no save i dai, na ol i no inap kilim paia i dai.</p> <p>45 Na sapos fut bilong yu i mekim yu i pundaun long sin, katim na rausim em. Mobeta yu i go long laip wantaim lek nogut, na nogut yu gat tupela fut na God i tromoim yu long hel, insait long dispela paia ol i no inap kilim i dai.</p> <p>46 Em i ples liklik snek bilong ol i no save i dai, na ol i no inap kilim paia i dai.</p> <p>47 Na sapos ai bilong yu i mekim yu i pundaun long sin, kamautim em. Mobeta yu i go long kingdom bilong God wantaim wanpela ai, na nogut yu gat tupela ai na God i tromoim yu long hel paia.</p> <p>48 Em i ples liklik snek bilong ol i no save i dai, na ol i no inap kilim paia i dai.</p> <p>49 Long wanem, God bai i kapsaitim paia olsem sol long olgeta man wan wan, na Em bai i kapsaitim sol long olgeta ofa.</p> <p>50 Sol i gutpela. Tasol sapos sol i lusim pait bilong en, yupela bai mekim wanem na em bai i swit gen? Yupela i mas i gat sol i stap insait long yupela yet, na stap bel isi namel long yupela yet.</p>	<p>40 Mapiyama, a'onga naina maka miyamaknqa qiyanga, a'onga naina atitaiya napme qiya.</p> <p>41 Mapiyama, a'onga hai e'a haka fati qetäpa Nqa takaunta nanuna, piyama hainga Kraisi'oi'ya hetanguta'ma, Ni hai qhoä tawata qhetiya, ä'o qai'ya mpa a'm mämava yanangqati.</p> <p>42 Inä a'onga ime'a wanqa aungwa fanqo Nina bilipa yatäuta ei fanafa'na'm qamunkätanga, haiyangotanga enga tähiuna häuwa wita qo qä'imanqa namäu ä'oi'ya hiyou uka namitau, inä e'a pnga'm munkatuna.</p> <p>43 Inä nta fe'a nti fanafa'nau qamunkätanga, natawi ym mä'una. Ta'ama nti mtinga mäuta yä'm näuyätnga fewa qwi'i mainqa quwitnanga'ma, inä nti hna fe'a hifä'u ninangaunta helauna uwa'ma, ta moepiya qimanqauna.</p> <p>44 Qoäwa aunga qonängo yenqaniya mäpe'a qimaungati, inä tanga moepiya qimanqati.</p> <p>45 Inä nta suka nti fanafa'nau qamunkätanga, natawi ym mä'una. Ta'ama nti mtinga mäuta yä'm näuyätnga suka qwi'i mainqa quwitnanga'ma, inä nti hna suka hifä'u inatänti Nkoto'o name helauna qämavama, ta moepiya qimanqauna.</p> <p>46 Qoäwa aunga qonängo yenqaniya mäpe'a qimaungati, inä tanga moepiya qimanqati.</p> <p>47 Inä nta hingo nti fanafa'nau qamunkätanga, neu ym mä'una. Ta'ama nti Nkoto'oi'ya kingdoma yä'm hingo fatina qnqa quwitnanga'ma, inä ta'ama nti hingo hifä'u qnatänti Nkoto'o name helauna qämavama.</p> <p>48 Qoäwa aunga qonängo yenqaniya mäpe'a qimaungati, inä tanga moepiya qimanqati.</p> <p>49 Mapiyama, Nkoto'o ta qhewätati häka qhenqapa ämä'a amanga fatifatinga eina, inä Ä'o ofa okänamaunga häka hewätananqati.</p> <p>50 Häkanga oka qe'atati. Hanenqaqi häka napiya äwiya mi'ya qi'yangä, hainga piya hiunangwati änta äwiya yanainga? Hai'ya häkanga hai'ya haivata quyoka'm weona, inä hai'ya äwaqnga haivanga äuwä hämnga pmeuna.</p>
<p>Sapta 10</p> <p>1 Na Em i kirap na lusim dispela hap na kamap long ol hap arere bilong Judia i stap hapsait long Jordan. Na ol manmeri i go long Em gen, na long pasin bilong Em, Em i skulim ol gen.</p> <p>2 Na ol Farisi i kam long Em na askim Em, Em i orait long lo long wanpela man i ken rausim meri bilong en? Ol i tok olsem bilong traime Em.</p> <p>3 Na Em i bekim na tokim ol, Moses i bin givim wanem lo long yupela?</p> <p>4 Na ol i tok, Moses i larim em i raitim pepa bilong brukim marit, na larim em i rausim meri i go.</p> <p>5 Na Jisas i bekim na tokim ol, Bel bilong yupela i kamap olsem ston, olsem na em i raitim dispela lo long yupela.</p> <p>6 Tasol taim God i stat long wokim olgeta samting long nating, Em i wokim tupela, man na meri.</p> <p>7 Olsem na man bai i lusim papa na mama bilong en, na pas wantaim meri bilong en,</p> <p>8 Na tupela bai i stap wanpela bodi. Tupela i no stap tupela moa, tasol tupela i stap wanpela bodi.</p> <p>9 Olsem na wanem samting God i bin pasim wantaim, no ken larim man i brukim.</p> <p>10 Na insait long haus ol disaipel bilong En i askim Em gen long dispela samting.</p> <p>11 Na Em i tokim ol, Wanem man i rausim meri bilong</p>	<p>Sapta 10</p> <p>1 Inä Ä'o näuyäva inä au nuyä'ätama, inä Judia au yuwa ätava qatemama Jordanau yata yantava. Inä ämä'a änta Ä'oina qumanga, inä iwämanga aväka Qai'ya qimanqapa, Ä'o ei änta na'anqa quwima.</p> <p>2 Inä Fatasi e Ä'oina napu inä Ä'oi yätanga quwimanga, Qukngountanga awäta ämä'a fanqo qai'ya äpaka nuyä'ätananqa'ma? E ha qutamanga Ä'oi yäinka wiyuna natunga'ma.</p> <p>3 Inä Ä'o änta nutata inä ei taqutama, Mosesi'onga hainga qukngo äi qetapanqati?</p> <p>4 Inä e taqutamanga, Mosesi'o taqatanqati a'onga tuwämnga qiyona namänqa napätanainga, inä äpaka iyatävona.</p> <p>5 Inä Jisasi'o änta nutata inä ei taqutama, Hai'ya äuwänga häuwa qhenqapa hä'äti, hetanqa'ma ä'o haina qukngo a qä'iyangqati.</p> <p>6 Hanenqaqi Nkoto'o nime okänama avänqa hetänqaunta niyamakaqatanqanga, Ä'o hifä'u qiyamakanqati, Ä'o qoka ä'oita inä äpaka ä'ita qiyamakanqati.</p> <p>7 Qoäuka a'ma qoka a'onga qänmqoita inä qanäita nuyä'äta qäpaita qämanaingati.</p> <p>8 Inä äpiyänga fewa fatina pmäinaingati. Äpiyau qä'inga napmäi mi'ya qiyangi, hanenqaqi äpiyaunga fewa fatina napmäi qiyangi.</p> <p>9 Hanenqa'ma nime äi Nkoto'o uka qämitavanga, ämä'a fanqo mäuyäta yona.</p> <p>10 Inä änga yä'mta Qai'ya disäipo e Ä'oi änta yätanga quwimanga qhoä a'ma.</p> <p>11 Inä Ä'o ei taqutama, Ämä'a qapai nuyä'äta inä äpaka fi</p>

<p>en na maritim narapela, em i bagarapim marit long pasin pamuk na rongim namba wan meri.</p> <p>12 Na sapos wanpela meri i rausim man bilong en na maritim narapela, em i bagarapim marit long pasin pamuk.</p> <p>13 Na ol i bringim ol yangpela pikinini i kam long Em, bai Em i ken putim han long ol. Na ol disaipel bilong En i hatim ol man i bin bringim ol.</p> <p>14 Tasol taim Jisas i lukim dispela, Em i bel nogut na tokim ol, Yupela larim ol liklik pikinini i kam long Mi, na no ken pasim ol. Long wanem, kingdom bilong God i bilong ol kain man olsem.</p> <p>15 Tru tumas, Mi tokim yupela, Wanem man i no kisim kingdom bilong God olsem liklik pikinini, em bai i no inap go insait long en.</p> <p>16 Na Em i apim ol pikinini long tupela han bilong En, na putim tupela han bilong En long ol, na blesim ol.</p> <p>17 Na taim Em i wokabaut i go long rot, wanpela i ran i kam na brukim skru long Em, na askim Em, Gutpela Tisa, bai mi mekim wanem na mi ken kisim laip i stap gut oltaim oltaim?</p> <p>18 Na Jisas i tokim em, Bilong wanem yu kolim Mi gutpela? I no gat wanpela i gutpela, God wanpela tasol i gutpela.</p> <p>19 Yu save long ol lo, olsem, yu no ken bagarapim marit long pasin pamuk, na yu no ken kilim man i dai, na yu no ken stil, na yu no ken giaman long narapela, na yu no ken giaman long pulim samting bilong narapela, na yu mas givim biknem long papa na mama bilong yu.</p> <p>20 Na em i bekim na tokim Em, Tisa, olgeta dispela samting mi bin bihainim i stat long taim mi yangpela i kam inap nau.</p> <p>21 Na Jisas i lukim em, na Em i laikim em tumas, na tokim em, Yu sot long wanpela samting. Yu go na salim olgeta samting bilong yu, na givim long ol rabisman, na bai yu i gat gutpela samting i dia tumas long heven. Na yu kam, kisim diwai kros na bihainim Mi.</p> <p>22 Na em i bel hevi long dispela toktok, na bel bilong en i pilim nogut tru na em i go. Long wanem, em i gat planti samting bilong dispela graun.</p> <p>23 Na Jisas i lukluk raun nabaut na tokim ol disaipel bilong En, Ol man i gat planti mani samting, em i hat tumas long ol i go insait long kingdom bilong God!</p> <p>24 Na ol disaipel i kirap nogut long ol tok bilong En. Tasol Jisas i bekim tok gen na tokim ol, Ol pikinini, em i hat tumas long ol man i hangamap long ol mani samting long i go insait long kingdom bilong God!</p> <p>25 Em i isi moa yet long wanpela kamel ken i go insait long hul bilong nil bilong samap, long wanpela maniman i ken i go insait long kingdom bilong God.</p> <p>26 Na ol i kirap nogut tru, na ol i toktok namel long ol yet olsem, Orait, husat inap bai God i ken kisim bek em?</p> <p>27 Na Jisas i lukluk long ol na tok, Ol man i no inap mekim, tasol i no olsem long God. Long wanem, God inap long mekim olgeta samting.</p> <p>28 Olsem na Pita i stat long tokim Em olsem, Lukim, mipela i bin lusim olgeta samting na bihainim Yu.</p> <p>29 Na Jisas i bekim tok olsem, Tru tumas, Mi tokim yupela, I no gat wanpela man i bin lusim haus, o ol brata, o ol susa, o papa, o mama, o meri, o ol pikinini, o ol hap graun, bilong tingim Mi, o bilong tingim gutnius,</p> <p>30 Tasol em bai i kisim 100 taims moa nau long dispela taim, olsem ol haus, na ol brata, na ol susa, na ol mama, na ol pikinini, na ol hap graun, wantaim ol hevi i kam long han bilong ol birua. Na bihain, ol bai i kisim laip i stap gut oltaim oltaim.</p>	<p>qame'anga, a'onga namänqa yminga iwämanga fa'nau yakeunta qwi'i nameta inä qwi'i nuyämakata qi'i äpaka qanänga ä'inga.</p> <p>12 Inä äpaka fanqi qai'ya qokoi nuyä'äta inä fanqoi qumänanga, iwämanga namänqa yminga fa'nau yakeunta qwi'i nameta qi'i.</p> <p>13 Inä e ime'a wanqa ei Ä'oina namä'ma qapmanga, Ä'o qa'na fe'a utäwiyana. Inä Qai'ya disäipo e ämä'ä ei himava qutamanga ei namä'ma pängwa'ma.</p> <p>14 Hanenqaqi Jisasi'o a hingo nuwananqa inäntanga, Ä'o äuwä mame'a name inä ei taqutama, Ime'a wanqa e Nina qi äpu, inä hainga ei mäpatava hi. Mapiyama, Nkoto'oi'ya kingdomanga hä'einati.</p> <p>15 Oka tawatati, Ni hai taqetiya ämä'ä Nkoto'oi'ya kingdoma ime'a wanqa fanqo qhenqapa hä'ä mame'a qiyanga, a'onga a'mnga mä'uuya yananqati.</p> <p>16 Inä Ä'o Qai'ya fe'a qavä'uinta ime'a ei namä näuyävata, inä qai'ya fe'a qavä'uinta nutawiyata inä ei blesima quwima.</p> <p>17 Inä Ä'o nuyä'äta'ma fa'nau qänga wäna, fanqo tutuwafa napa, inä Ä'oina qomnga navikamaka, inä Ä'oi ta'qutama, Tisa Qe'atamanga'to, ninga piya nimnga ina mtinga mapa qunaminqina qunaminqina pme'a mämnanqati?</p> <p>18 Inä Jisasi'o ä'oi taqutama, Piyama ntinga Ni tantn qe'ata toya? Fanqo qe'ata mhe'a qiya, Nkoto fanqona qe'atamangoti.</p> <p>19 Ntinga quknqomanga na'anqati, ntinga namanqanga iwämanga fa'nau yakeunta qwi'i mamäi'ya ina, inä ntinga ämä'ä mäva ina, inä ntinga quwa mafiya ina, inä ntinga ämä'ä feina qai'ya mäta ina, inä ntinga qai'ya natatn ämä'ä fei'ya nime mämakeiya ina, inä ntinga tnämqoita ina tnäita taka na'a wi'ina.</p> <p>20 Inä ä'o änta nutata inä taqutama, Tisa, nime okänama anga ni hna wanqa nhemqa ina namtame'ä qiyapanqa änuwa tiyati.</p> <p>21 Inä Jisasi'o ä'oi hingo nuwana, inä Ä'oi mtinga tawata nupmäta, inä ä'oi taqutama, Ntinga nime fatina su'uinqa qi'n. Nti nu, inä nta nime okänama mäketani, inä ämä'ä nime mhe'a ei mänawi. Inä ntinga hevenaunga nime oka qe'ata fanga haitnangati. Inä nti napn iya qoäusa'a namä inä Ni hänmtamai.</p> <p>22 Inä ä'o qhoä a'ma äuwä hänga'i'ya name, inä qai'ya äuwä se'a mame'a niya, inä ä'o quma. Mapiyama, a'onga qoä taunga nime häva fangoti.</p> <p>23 Inä Jisasi'o qwi a'm hingo na'anake inä Qai'ya disäipo ei taqutama, Oka täwe'ati ämä'ä moni häva fanga engä Nkoto'oi'ya kingdoma yä'm qwi'yuta'manga täwe'a qhe!</p> <p>24 Inä disäipo e ppa qimanga Ä'oi'ya qhoä'ma. Hanenqaqi Jisasi'o änta qhoä nutata inä ei taqutama, Ime'a te, oka täwe'ati ämä'ä moni qoä taunga'ma qunu qamtnamanguta engä Nkoto'oi'ya kingdoma yä'm mäwiya iunangwati.</p> <p>25 Kamela fatinga iva ukäkitamaunga iyanga fa'naunga qa'na quyananqata, ämä'ä moni fanga fanqonga qa'na Nkoto'oi'ya kingdoma yä'm quyananqata.</p> <p>26 Inä e ppa niyu, inä qu'ya qwiva äwa'i qhoä taqätnamanga, Nkoto'o ta'oinga qa'na namenqata?</p> <p>27 Inä Jisasi'o ei hingo nuwana inä taqutama, Ämä'änga änga mi'ya iunangwati, hanenqaqi Nkoto'onga hä mhe'a qiya. Mapiyama, Nkoto'ointangä, nime okänamanga qa'na temanananqati.</p> <p>28 Inä Pita Ä'oi taqutama, Hingo wa'n, nainga nime okänama nuyäta, inä Nti qämtamaiyo.</p> <p>29 Inä Jisasi'o qhoä nutata inä taqutama, Oka tawatati, Ni hai taqetiya, ämä'ä fanqo änga muyä'äta qiyati, o qwinqoqäi, o qunäpkäi, o qänmqo'oi, o qanäi, o qäpi, o ime'a ei, o qoä fi qi, Nina qunu mtnana, o qunu mtnana qhoä qe'atamanga'ma,</p> <p>30 Hanenqaqi a'onga 100 äu fi'va menanqati mapa aunga, änga a, inä qwinqoqäi, inä qunäpkäi, inä qunamä'ä iwäi, inä ime'a ei, inä qoä fi qi, avä'na hanga'i'ya qaqäingafa. Inä mapa tuwa yämtanga engä mtinga awamanga qunaminqina qunaminqina pmäutati.</p>
--	--

<p>31 Tasol planti ol i stap namba wan, ol bai i stap las tru. Na ol las bai i stap namba wan.</p> <p>32 Na ol i go long rot i go antap long Jerusalem, na Jisas i go paslain long ol. Na ol i kirap nogut, na taim ol i bihainim Em, ol i pret. Na Em i kisim ol 12-pela gen, na i stat long tokim ol long ol wanem kain samting bai i kamap long Em.</p> <p>33 Em i tok, Harim, yumi go antap long Jerusalem. Na wanpela bai i givim Pikinini Man bilong man i go long han bilong ol bikpris, na long ol saveman bilong lo. Na ol bai i kotim Em bilong makim Em long i dai, na ol bai i givim Em i go long han bilong ol man i no Ju.</p> <p>34 Na ol bai i tok bilas long Em, na wipim Em, na spetim Em, na kilim Em i dai. Na long namba tri de Em bai i kirap bek gen.</p> <p>35 Na Jems na Jon, tupela pikinini man bilong Sebedi, ol i kam long Em na tok, Tisa, mitupela i laik bai Yu mas mekim long mitupela dispela samting mitupela i laikim.</p> <p>36 Na Em i tokim tupela, Yutupela i laik bai Mi mekim wanem samting long yutupela?</p> <p>37 Tupela i tokim Em, Yu ken mekim long mitupela olsem, taim Yu stap long glori bilong Yu, bai wanpela i ken sindaun long han sut bilong Yu, na arapela long han kais bilong Yu.</p> <p>38 Tasol Jisas i tokim tupela, Yutupela i no save gut long dispela samting yutupela i askim. Yutupela inap dring long dispela kap Mi dring long en, a? Na yutupela inap kisim baptais long dispela baptais Mi kisim baptais long en?</p> <p>39 Na tupela i tokim Em, Mitupela inap. Na Jisas i tokim tupela, Tru tumas, yutupela bai i dring long dispela kap Mi dring long en, na yutupela bai i kisim baptais long dispela baptais Mi kisim baptais long en.</p> <p>40 Tasol long sindaun long han sut bilong Mi na long han kais bilong Mi, i no samting Mi ken givim. Tasol God bai i givim dispela long ol man Em i bin redim long ol.</p> <p>41 Na taim ol 10-pela i harim dispela, ol i bel nogut long Jems na Jon.</p> <p>42 Tasol Jisas i singautim ol i kam long Em, na tokim ol, Yupela i save olsem, ol man i stap hetman bilong ol man i no Ju, ol i yusim namba bilong ol long bosim ol manmeri. Na ol bikman bilong ol i save bosim ol manmeri.</p> <p>43 Tasol dispela pasin i no ken stap namel long yupela. Tasol wanem man i laik kamap bikman namel long yupela, em i mas i stap wokboi bilong yupela.</p> <p>44 Na wanem man bilong yupela i laik kamap nambawan, em i mas i stap wokboi bilong olgeta.</p> <p>45 Long wanem, Pikinini Man bilong man tu i no bin i kam bilong ol man i ken helpim Em, tasol Em i kam bilong helpim ol, na bilong givim laip bilong Em yet olsem pe bilong baim bek planti.</p> <p>46 Na ol i kamap long Jeriko. Na taim Em i lusim Jeriko wantaim ol disaipel bilong En na planti manmeri, aipas Bartimeas, pikinini man bilong Timeas, em i sindaun arere long rot na singautim ol manmeri long pulim mani samting.</p> <p>47 Na taim em i harim olsem Jisas bilong Nasaret i kam, em i stat long singaut na tok, Jisas, Pikinini Man bilong Devit, Yu mas sori long mi.</p> <p>48 Na planti ol i tok strong long em i mas pasim maus bilong en. Tasol em i singaut bikipela moa yet, Yu Pikinini Man bilong Devit, Yu mas sori long mi.</p> <p>49 Na Jisas i sanap na tokim ol long singautim em. Na ol i singautim dispela aipas man na tokim em, Yu mas</p>	<p>31 Hanenqaqi häva qäm qapmenguta enga tuwa ym pmäutati. Inä tuwa ymnga e qana pmäutati.</p> <p>32 Inä enga Jerusalemana fa'nau niyaunga, inä Jisasi'o eina qana quma. Inä e iya niyau, inä e ppa qimanga Ä'oi namtameunga'manga. Inä Ä'o Qai'ya disäipo 12 ei änta name, inä nime äi Ä'ointa temananaq'a ma täipa qutama.</p> <p>33 Ä'o taquti, Hingo wäni, nainga Jerusalemama niyata qiyo. Inä fanqo ämä'a ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'oi prista na'a ei'ya fe'u wiyana, inä qukngo'ma na'anqa eita. Inä e Ä'oi kota nuwiyu inä mäka hiuna Ä'o napenanq'a ma, inä e ämä'a Ju mhe'a yatänguta ei'ya fe'u wiyunangwati.</p> <p>34 Inä Ä'oina hangatita tunangwati, inä Ä'oi ipaka naiyau, inä Ä'oi mäpnga nautau, inä Ä'oi naunangwati. Inä mapa hifäufati he'äutna Ä'o änta uyävananqati.</p> <p>35 Jemsi'ota inä Jono'otanga, Sebedi'oi'ya ime'a qoka awä'u, Ä'oina napi inä Ä'oi taqutamangi, Tisa, yäi taqamtango Ntinga yäi nime fi heyamaki ye'a mtnatäutau.</p> <p>36 Inä Ä'o awä'ui taqutama, Qitanga Ninga nime pi'ya heiyamakmna?</p> <p>37 Awä'u Ä'oi taqutamangi, Ntinga yäinga ta hetäpu, yäi qa'na iya pmäinonqoma fanqo Nta fe'a ängagau inä fanqo Nta fe'a qonamau, Nti Nta gloriunta napatinga inäntanga.</p> <p>38 Hanenqaqi, Jisasi'o awä'ui taqutama, Qinga nime äi'ma yätanga niyainga a'manga na'anqa qeta mhe'a qiyangi. Qinga tanga qa'na nina nti'i kapa Ni n'nängmta taunga, a? Inä qinga qa'na baptaisi mäinanti'i baptaisi a Ni baptaisi me'ängmtaunga?</p> <p>39 Inä awä'u Ä'oi taqutamangi, Yäi qa'na ino. Inä Jisasi'o awä'ui taqutama, Tawatati, qinga anga nanina kapa Ni n'nängmtaunga, inä qinga baptaisi mäina baptaisi Ni baptaisi me'ängmtaunga taunga.</p> <p>40 Hanenqaqi Nqa fe'a ängangau iya pmäuta inä Nqa fe'a qonämauta iya pmäutanga, Ni hetäpmanq'a ma mhe'a qiya. Hanenqaqi Nkoto'o anga ämä'a ei wiyananqati Ä'o eina änga qiyatanga.</p> <p>41 Inä 10'a e a qata niyunga inäntanga, enga äuwä qwi'wa qamämanga Jemsi'oinafa inä Jono'oinafa.</p> <p>42 Hanenqaqi Jisasi'o ei mä'a utäni Ä'oina pana, inä Ä'o ei taqutama, Hainga na'anqa ta qhenga, ämä'a enga ämä'a Ju mhe'a yatänguta eina mnga napmau, e qu'ya namba aunta ämä'a eina na'a qapmäamüngwati. Inä qu'ya ämä'a na'a enga ämä'a ei namä qumaungwati.</p> <p>43 Hanenqaqi anga haina äwä'i mapme'a yanangati. Hanenqaqi ämä'a haina äwä'i ämä'a na'o pmena hengoti, ä'onga hai'ya wamnga ämä'a avänqo pmeona.</p> <p>44 Inä hai'ya ämä'a to'o qana pmena hengoti, ä'onga okänama eina wamnga ämä'a avänqo pmeona.</p> <p>45 Mapiyama, ämä'a ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'onga fo'o ta'ama mäpa qiyangati ämä'a e qa'na Ä'oi ätitäiya wiunangwa'ma, hanenqaqi Ä'onga qäpati ei ätitäiya nuwiyata, inä Qai'ya mtinga wiyananq'a ma ämä'a häva ei änta mpa yananaq'a ma.</p> <p>46 Inä e Jerikou qatemamanga. Inä Ä'ota Qai'ya disäipo eta aväna qoäwa ym qäwimanga inä ämä'a qunminqa e, hingo navikanqa Bartimeasi'o, Timeasi'oi'ya ime'a qoka ä'o, ä'o fa'nau yuwa ätava napme inä ämä'a ei mä'a qutama moni fi meananga'ma.</p> <p>47 Inä ä'o qata ta niyanqa Nasaretaunga Jisasi'o qapiya täna, ä'o mä'a natata inä taqatama, Jisas, Devito'oi'ya Ime'a Qoka to, Ntinga nina fäu'wa hä'i.</p> <p>48 Inä häva e ä'oi qhoä yangaqaqna qutamanga ä'o mä'a mäta yananga'ma. Hanenqaqi ä'onga mä'a fi'va natata taqatama, Nti Devito'oi'ya Ime'a Qoka to, Ntinga nina fäu'wa hä'i.</p> <p>49 Inä Jisasi'o iya natava inä ei taqutama hai ä'oi mä'a huti. Inä e hingo näviknqa ä'oi mä'a nutau inä taqutamanga, Ntinga se'a hi.</p>
---	---

<p>amamas. Kirap, Em i singautim yu. 50 Na em i tromoi saket bilong en, na sanap na kam long Jisas. 51 Na Jisas i bekim na tokim em, Yu laik bai Mi mekim wanem long yu? Aipas man i tokim Em, Bikpela, mi laik lukluk. 52 Na Jisas i tokim em, Yu ken go. Bilip bilong yu i bin oraitim yu. Na wantu tasol em i lukluk, na em i bihainim Jisas long rot.</p> <p>Sapta 11 1 Na taim ol i kam klostu long Jerusalem, na ol i kamap pinis long Betfagi na Betani long maunten Oliv, Em i salim tupela disaipel bilong En i go. 2 Na Em i tokim tupela, Yutupela go long dispela viles i stap hapsait long yutupela. Na taim yutupela i go insait long en, yutupela bai i lukim wanpela yangpela donki i pas long rop, na i no gat wanpela man i bin sindaun long en bipo. Lusim em na bringim em. 3 Na sapos wanpela man i tokim yutupela, Bilong wanem yutupela i mekim olsem? Yutupela i mas tok olsem, Bikpela i gat wok long em. Na kwiktaim em bai i salim em i kam long hia. 4 Na tupela i go na lukim dispela yangpela donki i pas klostu long dua bilong haus i stap arere long ples tupela rot i bung. Na tupela i lusim em. 5 Na sampela ol man i sanap long dispela hap i tokim tupela, Yutupela i mekim wanem, na lusim dispela yangpela donki? 6 Na tupela i tokim ol olsem Jisas i bin tok. Na ol i larim tupela i go. 7 Na tupela i bringim dispela yangpela donki i kam long Jisas, na tromoi klos bilong ol antap long em. Na Jisas i sindaun long em. 8 Na planti man i lainim klos bilong ol long rot. Na sampela arapela i katim ol han bilong diwai na lainim ol long rot. 9 Na ol man i go paslain long Em, na ol man i kam bihain, ol i singaut i tok, Hosana. Blesing i stap long dispela Man i kam long nem bilong Bikpela. 10 Blesing i stap long kingdom bilong papa bilong yumi, Devit, dispela <i>kingdom</i> i kam long nem bilong Bikpela. Hosana antap tru! 11 Na Jisas i kamap long Jerusalem, na Em i go insait long tempel. Na taim Em i lukluk raun nabaut long olgeta samting, na san i laik go daun, olsem na Em i go long Betani wantaim ol 12-pela. 12 Na long de bihain, taim ol i lusim Betani i kam, Em i hangre. 13 Na Em i lukim wanpela diwai fik i sanap longwe liklik, na i gat planti lip. Em i kam long em, bikos Em i laik painim sampela samting long en. Na taim Em i kamap long en, Em i no lukim wanpela samting, ol lip tasol. Long wanem, taim bilong ol fik i karim kaikai i no kamap yet. 14 Na Jisas i bekim na tokim dispela diwai, I no gat wanpela man bai i kaikai prut bilong yu long nau i go inap long oltaim. Na ol disaipel bilong En i harim dispela. 15 Na ol i kamap long Jerusalem. Na Jisas i go insait long tempel, na stat long rausim ol man i wok long salim na baim ol samting long tempel. Na Em i kapsaitim ol tebol bilong ol man i senisim mani, na ol sia bilong ol man i salim ol pisin ol i kolim balus. 16 Na Em i no larim wanpela man i karim wanpela samting i go namel long tempel.</p>	<p>Häuyäu, Ä'o nti mä'a qäti. 50 Inä ä'o qai'ya saketa tuwa natamanqa, inä näuyäva, inä Jisasi'oina qapma. 51 Inä Jisasi'o nutata inä ä'oi taqutama, Ntinga Ni ntina piya imna mtngang? Ämä'a hingo nävknqa ä'o Ä'oi taqutama, Na'a To, ni änta hingo qanma. 52 Inä Jisasi'o ä'oi taqutama, Nti hu. Nta bilipa tawata ymi nti äwa qäimaki. Inä tutuwafa ä'o hingo na'ana, inä ä'o Jisasi'o wänqau quma.</p> <p>Sapta 11 1 Inä e Jerusalemauna quwafa natemaunga, inä e Betfagiuta inä Betaniuta qatemavaungati, hipaka Olivau, Ä'o Qai'ya disäipo fanqöawi qumtoätama. 2 Inä Ä'o äwä'ui taqutama, Qi änga qöawa'm nawinga au yantavänga. Inä qi äu näuyäpinga inäntanga qi hingo wanina donki hipka fati uka qahina tuwa ymta ämä'a iya mapme'a qiyanqati. Näuyati inä namä'ma hämpi. 3 Inä ämä'a fanqo qi ta hetäutanga, Qinga anga piya niya'i? Qinga tä utina, Na'a Ä'o wamnga wiyana. Inä tutuwafa ä'o donki tauna umtoätana. 4 Inä awä'u nuwi inä hingo quwanamangi donki hipka ätinga änga fevenqau uka naina fa'na fengau yuwa ätava pmetani. Inä äwä'u qäuyatamangi. 5 Inä ämä'a äu qätauwa äwä'ui taqutamanga, Qinga piya niya'i, inä donki hipka a uyati? 6 Inä awä'u ei taqutamangi Jisasi'o yäi hainongama qhoä yangaqanqa qheti. Inä e awä'ui qi wäni quwanamanga. 7 Inä awä'u donki hipka äti namä'ma Jisasi'oina pana, inä e qu'ya iva qupätemanga. Inä Jisasi'o äu iya qapmäma. 8 Inä ämä'a häva qu'ya iva fa'nau ikuyanga qimanga. Inä fenga iya äpa natawiyau inä fa'nau nhe'a qumanga. 9 Inä ämä'a e Ä'oina qana qumanga, inä ämä'a tuwa ätava noepaunga, e o'o natau taqatamanga, Hosana. Blesinanga Ä'ota qapme to'oti Na'a Ä'oi'ya takaunta qapati. 10 Blesinanga nai'ya Painko'oi'ya kingdomau qoe, Devito'o, änga Na'a Ä'oi'ya takaunta qapati. Hosananga oka hänqa yämti! 11 Inä Jisasi'o Jerusalema'm nä'uya, inä Ä'o tempola yä'm qä'uma. Inä Ä'o qwi a'm hingo quwänakama nime okänama ämngau, inä yä qä'a heäni, Ä'o Betanina quma aväna disäipo 12-eta. 12 Inä mapa au tuwa atavänta, e Betani nuyä'ätama napunga inäntanga, Ä'onga mta quwima. 13 Inä Ä'o hingo quwanama iya fika fati häwi yaqn natava inä iquwama häva hetäni. Ä'o napa au qatemama, Ä'o na'a fi mtana nata. Ä'o au natemavanqanga, Ä'o na'a fi hingo muwanqa qima, iquwama hetäni. Mapiyama, iya fikauwa na'a qä'imanqa mapanga hnanti. 14 Inä Jisasi'o qhoä nutata inä iyau taqutama, Ämä'a fanqo nta hiyauka namtava mänqa yatati änuwanta nuwangotia qunaminqina qunaminqinananti. Inä Qai'ya disäipo e a qata qimanga. 15 Inä e Jerusalemau qatemamanga. Inä Jisasi'o tempola yä'm nä'uya inä tempola'm ämä'a e nime mäketä niyau inä mpa yatängwa ei ymämtma qimä. Inä Ä'o ämä'a moni sensi yatängwa ipiyanga name qamukätama, inä ipiyanga ämä'a inga qamqa mäketä yatängwafa. 16 Inä Ä'o ämä'a fanqo qai nime fi namä'ma tempola awa'm uwäni muwanqa qima.</p>
--	---

<p>17 Na Em i givim skul na tokim ol, Ating rait i no stap pinis, Olgeta lain manmeri bai i kolim haus bilong Mi olsem, haus bilong prea? Tasol yupela i bin mekim em i kamap ples hait bilong ol stilman.</p> <p>18 Na ol saveman bilong lo na ol bikpris i harim dispela, na ol i wok long painim rot bilong kilim Em. Long wanem, ol i pret long Em, bikos olgeta manmeri i kirap nogut long skul bilong En.</p> <p>19 Na taim san i laik go daun, Em i lusim siti i go.</p> <p>20 Na long moningtaim, taim ol i wokabaut i go klostu, ol i lukim dispela diwai fik i drai olgeta long ol rop i go antap.</p> <p>21 Na Pita i tingim gen na tokim Em, Tisa, lukim, dispela diwai fik Yu bin tok long em i mas bagarap, em i drai olgeta.</p> <p>22 Na Jisas i bekim tok long ol, Yupela i mas i bilip long God.</p> <p>23 Long wanem, Mi tok tru long yupela, i olsem wanpela man i tokim dispela maunten, Yu kirap na go daun insait long solwara. Na sapos em i no holim tupela tingting insait long bel bilong em, tasol em i bilip olsem ol dispela samting bai i kamap olsem em i bin tok, orait em bai i kisim ol samting em i bin tok long en.</p> <p>24 Olsem na Mi tokim yupela, Wanem ol samting yupela i laik kisim, taim yupela i beten, yupela i mas bilip yupela bai i kisim ol, na yupela bai i kisim ol.</p> <p>25 Na taim yupela i sanap na beten, pogivim ol rong bilong narapela, sapos yupela i gat kros long em, bai Papa bilong yupela i stap long heven i ken pogivim ol rong bilong yupela tu.</p> <p>26 Tasol sapos yupela i no pogivim ol rong bilong narapela, orait Papa bilong yupela i stap long heven bai i no pogivim ol rong bilong yupela.</p> <p>27 Na ol i kamap gen long Jerusalem. Na taim Em i wokabaut insait long tempel, ol bikpris i kam long Em, wantaim ol saveman bilong lo na ol hetman.</p> <p>28 Na ol i tokim Em, Yu holim wanem namba bilong mekim ol dispela samting? Na husat i bin givim Yu dispela namba bilong mekim ol dispela samting?</p> <p>29 Na Jisas i bekim na tokim ol, Mi bai askim yupela wanpela askim tu. Na bekim Mi, na Mi bai tokim yupela long wanem namba Mi save mekim ol dispela samting.</p> <p>30 Baptais bilong Jon, em i kam long heven, o long ol man? Yupela i bekim Mi.</p> <p>31 Na ol i stretim tok namel long ol yet olsem, Sapos yumi tok, Em i kam long heven, Em bai i tok, Orait, bilong wanem yupela i no bin bilipim em?</p> <p>32 Tasol sapos yumi tok, <i>Em i kam</i> long ol man, ol i pret long ol manmeri, bikos olgeta man i save tingim Jon em i wanpela profet tru.</p> <p>33 Na ol i bekim na tokim Jisas, Mipela i no inap save. Na Jisas i bekim tok long ol, Na tu Mi bai no inap tokim yupela long wanem namba Mi save mekim ol dispela samting.</p> <p>Sapta 12</p> <p>1 Na Jisas i stat long toktok long ol long ol tok piksa. Wanpela man i bin planim gaden wain, na raunim em wantaim banis. Na em i brukim graun bilong wokim bikpela tang bilong holim wain, na em i wokim wanpela taua. Na em i putim dispela gaden long han bilong ol man i laik wok bisnis long en, na em i go long wanpela longwe kantri.</p>	<p>17 Inä Ä'oi ei na'anqa nuwiyata inä e taqutama, Tuwämnga matanqa ntiya, Ämä'ä okänama Nqa änga'ma tatunangwati, prea'ma ängati? Hanenqaqi hainga taqiya ämä'ä quwa haka ei'ya pnqa qoäwa qiyamakiya.</p> <p>18 Inä ämä'ä qukngoma na'anqa fanga eta inä prista na'a eta a qata qimanga, inä e fa'na'ma qäu'ya qimanga Ä'oi qwi'i maiunangama. Mapiyama, enga Ä'oina iya qimanga, piyama ämä'ä enga ppa qimanga Ä'oi'ya na'anqa'ma.</p> <p>19 Inä yä hiya weänqa inäntanga, Ä'oi sitiunta qoäwa ym qawima.</p> <p>20 Inä äwinta, e quwa'i qänga nuwaunga inänta, e iya fika äti hingo quwanamanga täpinga ymiunta iqu'wa yämiuna ä'amanga kwe'a qiya hetäni.</p> <p>21 Inä Pita änta qunu namtna inä Ä'oi taqutama, Tisa, hingo wa'n, iya fika äti Nti kwe'a ina qana qutinga, ä'amanga kwe'a qiya qhenqa.</p> <p>22 Inä Jisasi'o ei taqutama, Hainga Nkoto'oina bilipa hiuna.</p> <p>23 Mapiyama, Ni hai qhoä tawata taqetiya, ämä'ä fanqo hipakau tä'utangotanga, Nti näuyäu inä naikopn tävara pnga'm hamäuya nutata, inä ä'o qai'ya äuwä'm qunu hifäu mä'äta qiyanqanga, inä ä'o bilipa taqiya nime anga ä'o ha temanana i täutapa hatemananqati.</p> <p>24 Hanenqa'ma Ni hai taqetiya, Nime äi hai namauna, prea niyaunga inäntanga, hainga bilipa tahiuna nainga änga namenona, natunga änga namäunangwati.</p> <p>25 Inä hai iya natau prea niyaunga inäntanga, fei'ya qwi'wanga okänama wiyä'tuna, hai ä'oina hi'ya näl'ätunga hetäutangta, hai'ya Henmq'o' hevenau napmenqa Ä'oi qa'na hai'ya qwi'wanga fo'o nuyätananqati.</p> <p>26 Hanenqaqi hai fei'ya qwi'wa okänama muyä'äta qiwanga, hai'ya Henmq'o' hevenau napmenqa Ä'onga hai'ya fanafa'na okänama muyä'äta yananqati.</p> <p>27 Inä e änta Jerusalem qatemamanga. Inä Ä'oi tempola'm qänga niyaketanqa inäntanga, prista na'a e Ä'oina qapmanga aväna qukngo'ma na'anqa fanga awäta inä ämä'ä na'a mnga napmaunga awäta.</p> <p>28 Inä e Ä'oi taqutama, Ntinga piya namba qamengati nime a itnangamanga? Inä to'o Nti namba qatäpati nime a itnangama?</p> <p>29 Inä Jisasi'o änta nutata inä ei taqutama, Ni hainga fo'o yätanga fati heimna. Inä hai Ni täipa ntäutangta, inä Ni hai täipa hetmna namba äyunta Ni nime ta qiyamanga.</p> <p>30 Jono'oi'ya baptaisinga hevenaunta qäpata, o ämä'äinta? Hai Ni täipa hanti.</p> <p>31 Inä e qwiva äwä'i qhoä änga qimanga, piyama nai täütängwatonga, hevenaunta qäpa qana utanwatonga, Ä'oi tatana qiya, Piyama hainga ä'oiinga bilipa muwiya i'ya?</p> <p>32 Hanenqaqi nai täütangwatonga, Ä'onga ämä'äinta qäpa qana, enga iya qimanga qoka äpaka eina, mapiyama ämä'ä okänama enga qunu taqätamaungati Jon'onga profeta tawato qa'na.</p> <p>33 Inä e nutau inä Jisasi'oi taqutamanga Nainga na'anqa mhe'a qiyango. Inä Jisasi'o ei qhoä nutata taqutama, Inä Ninga fo'o hai täipa meta imna Namba äyunta ta qiyamanga.</p> <p>Sapta 12</p> <p>1 Inä Jisasi'o ei qhoä nutatanqanga qhoä manantika qutama. Ämä'ä fanqo wäina wamnga fati natava, inä ätitava qonä'ä qäianqati. Inä qoäu qoäpata na'a fati qamiyanqati wäina tvänanqama, inä täuwa fati qiyamakama ämä'ä qafe'a äwäina. Inä ä'o wamnga anga ämä'ä bisinisi wamnga yänanga ä'oi'ya fe'u naihimanqa, inä ä'onga kantri häwi hmna quma.</p>
--	---

<p>2 Na long taim bilong kisim kaikai, em i salim wanpela wokboi nating i go long ol man i laik wok bisnis long lukautim gaden wain, bai em i ken kisim sampela kaikai bilong gaden wain long han bilong ol.</p> <p>3 Na ol i holimpas em, na paitim em, na salim em i go nating.</p> <p>4 Na gen em i salim narapela wokboi nating i go long ol. Na ol i tromoi ston long em, na bagarapim het bilong en, na mekim nogut long em, na salim em i go.</p> <p>5 Na gen em i salim narapela wokboi, na ol i kilim em i dai. Na em i salim planti arapela, na ol i paitim sampela, na ol i kilim sampela.</p> <p>6 Olsem na em i gat wanpela pikinini man tasol, na em i laikim em tumas. Las em i salim em tu i go long ol na tok, Ol bai i givim ona long pikinini man bilong mi.</p> <p>7 Tasol ol man i laik wok bisnis long lukautim gaden wain i toktok namel long ol yet, Dispela pikinini bai i kisim ol samting bilong papa. Kam, yumi kilim em i dai, na yumi bai kisim ol samting papa i laik givim pikinini.</p> <p>8 Na ol i kisim em, na kilim em i dai, na tromoi em i go ausait long gaden wain.</p> <p>9 Olsem na bikman bilong gaden wain bai i mekim wanem? Em bai i kam na kilim i dai ol dispela man i laik wok bisnis long lukautim gaden wain, na em bai i givim dispela gaden wain long ol arapela.</p> <p>10 Na ating yupela i no bin ritim dispela rait bilong God, i olsem, Dispela ston ol man i wokim haus i ting em i nogut, na ol i tromoi, em i kamap het bilong kona,</p> <p>11 Dispela em i samting Bikpela i bin mekim, na em i narakain samting long ai bilong mipela?</p> <p>12 Na ol i painim rot bilong holimpas Em, tasol ol i pret long ol manmeri. Long wanem, ol i save olsem Em i bin autim dispela tok piksa bilong daunim ol. Na ol i lusim Em, na go.</p> <p>13 Na ol i salim i go long Em sampela Farisi wantaim sampela lain bilong Herot, bai ol i ken painim rot bilong kotim Em long ol toktok bilong En.</p> <p>14 Na taim ol i kamap, ol i tokim Em, Tisa, mipela i save olsem Yu save tok tru, na Yu no save wari tumas long tingting bilong man. Long wanem, Yu no save skelim ausait bilong man, tasol long tok tru Yu save skelim ol manmeri long rot bilong God. Em i orait long lo long givim takis long Sisar, o nogat?</p> <p>15 Mipela bai givim takis, o mipela bai i no inap givim? Tasol Em i save long pasin bilong tupela maus bilong ol, olsem na Em i tokim ol, Bilong wanem yupela i traim Mi? Bringim wanpela hap mani i kam long Mi bai Mi ken lukim em.</p> <p>16 Na ol i kisim wanpela i kam. Na Em i tokim ol, Dispela piksa na dispela rait em i bilong husat? No ol i tokim Em, Em i bilong Sisar.</p> <p>17 Na Jisas i bekim tok long ol, Givim long Sisar ol samting bilong Sisar, na long God ol samting bilong God. Na ol i tingting planti long Em.</p> <p>18 Na ol Sadyusi i kam long Em, em ol dispela lain i save tok olsem, i no gat kirap bek long i dai. Na ol i askim Em olsem,</p> <p>19 Tisa, Moses i bin rait long yumi olsem, Sapos brata bilong wanpela man i dai na meri bilong en i stap yet, na i no gat pikinini, orait brata bilong em i mas maritim meri bilong em, na kamapim pikinini long nem bilong brata bilong en.</p> <p>20 Orait i gat 7-pela brata i bin i stap. Na namba wan i maritim wanpela meri, na em i dai, na i no gat pikinini.</p>	<p>2 Inä ita miuta mapaunga ä'o wamnga ämä'ä fanqoi qumtoätama bisinisi wamnga niyau wäina wamnga hingo wanatängwa eina, qana ä'o ita miyana wäina wamnga qimaunga ei'ya fe'unta.</p> <p>3 Inä e ä'oi ä na'atu, inä ä'oi naiyamau inä avänqa qumtoätamanga.</p> <p>4 Inä ä'o änta wamnga ämä'ä avänqa fanqoi eina qutoätama. Inä e ä'oina häu'wa tuwa natau, inä ä'oi'ya mqoäwa na'iyau, inä ä'oi qwi'i nameva, inä ä'oi qumtoätamanga.</p> <p>5 Inä änta ä'o fanqoi umtoätäni, inä e ä'oi qamanga. Inä ä'o wamnga ämä'ä avänqa häva umtoätäni, inä feinga naiyameu, inä feinga qavaungati.</p> <p>6 Hanenqa'ma ä'onga qai'ya ime'a qoka fanqonati, inä ä'onga ä'oi'ya äuwä'i quwa'i qapme. Ipäka'mtanga ä'o ä'oinga fo'o eina numtoätata inä taqutama, E nqa ime'a qoka ä'oinga taka na'a wiunangwati.</p> <p>7 Hanenqaqi ämä'ä bisinisi wamnga niyaunga e wäina wamnga hingo nuwanunga e qwiva äwa'i qhoä uka taqamitamanga, Tä'onga qänmqoiya nime menanqa ä'oti. Hampi, nai ä'oi nava, inä nimenga nai meno qanmqo'o imea'oi wiyatanga.</p> <p>8 Inä e ä'oi namäu, inä ä'oi näu, inä wäina wamngaunta namäu qoäwa ym tuwa qatamanga.</p> <p>9 Hanenqa'ma wäina wamngaunga ämä'ä na'a ä'onga piya yanqati? Ä'o napa inä ämä'ä bisinisi wamnga niyau wäina wamnga hingo wanatäuta einga nava, inä ä'o wäina wamnga anga fei wiyananqati.</p> <p>10 Inä hainga Nkoto'oi'ya tuwämnga anga ä'matava qiyaungata, Häu'wa ätinga ämä'ä änga qiyamakamaunga ä'u'wa ym tuwa qataunga, anga yuwa yaqna häu'wa mnga qatemavi,</p> <p>11 Tanga wamnga Na'a Ä'o qiyati, inä nime qäinga fiti nai'ya hingo waknganga?</p> <p>12 Inä e fa'na'ma qäu'ya qimanga Ä'oi ä qatunangama, hanenqaqi engä iya qimanga ämä'ä eina. Mapiyama, engä na'anqa taqhemanga Ä'o qhoä a qätanga ei namukätata qatama. Inä e Ä'oi nuyä'ätama inä e qu'ya fa'nau qumanga.</p> <p>13 Inä e Fatasi feita Heroto'oi'ya qwipäta feita qumtoätamanga Ä'oina, fa'na'ma qäuya hiuna Ä'oi kota wiuna Ä'oi'ya qhoä qatama.</p> <p>14 Inä e natemaunga inätanga, e Ä'oi taqutamanga, Tisa, nainga na'anqa ta qhengo Ntinga Ämä'ä qhoä qäiya mäta qimangoiti, inä Ntinga qunu mämtnqa qimangati ämä'äi'ya qunuma. Mapiyama, Ntinga ämä'äi'ya qoäwa ätavängamanga qunu mämtanqa qimangati, hanenqaqi qhoä tawaunta Ntinga ämä'äei Nkoto'oi'ya fa'na'ma täipa qutamangati. Ta'anga qukgounga äwata Sisar'oi takisi wiutangä o häwaiya?</p> <p>15 Nainga takisi wiyanoqota, o nainga mana muwi'ya yanonqota? Hanenqaqi Ä'onga ei'ya mänga hifä'unanga na'anqa qhema, Hanenqa'ma Ä'o ei taqutama, Mapiyama hainga Ni yäinka napa? Nina namä'ma hämpi moni fampu Ni qa'na hingo wanmna.</p> <p>16 Inä e fati namä'ma qapmanga. Inä Ä'o ei taqutama, Himapmänga tafa inä tuwämnga tafanga to'oiyati? Inä e Ä'oi taqutamanga, Anga Sisar'oiyati.</p> <p>17 Inä Jisasi'o ei qhoä taqutama, Hainga Sisar'o mana wiuna Sisar'oi'ya nimenga, inä Nkoto'oi mana wiuna nime Nkoto'oi'ya. Inä e Ä'oina qunu häva qamtnamanga.</p> <p>18 Sadyusi e Ä'oina qapmanga, ämä'ä tenga taqatamaungati napeuntänga änta mäuyäva qimäungwati. Inä e Ä'oi täipa nutau ta'qutamanga,</p> <p>19 Tisa, Mosesi'o naina tuwämnga ta qä'iyangati, Ämä'ä fanqoi'ya qätä'o näpeta inä qapai hna napme, inä ime'a mhe'a hetängotanga qainkoä'o ä'oi'ya äpaka name inä qata'oi'ya takaunta ime'a hemeona.</p> <p>20 Haneama, qutaqwinqoka 7 ä'u'wa qapmamaungati. Inä qanänga ä'o äpaka fanqi name, inä hna ime'a mhe'a hetäna inä ä'o qapama.</p>
--	---

<p>21 Na namba tu brata i maritim dispela meri, na em i dai, na em tu i no gat pikinini. Na namba tri i mekim wankain olsem.</p> <p>22 Na olgeta 7-pela i bin maritim dispela meri, na ol i no gat pikinini. Las tru meri tu i dai.</p> <p>23 Olsem na long kirap bek bilong ol daiman, taim ol i kirap bek, meri bai i stap meri bilong husat bilong ol? Long wanem, ol 7-pela i bin maritim em.</p> <p>24 Na Jisas i bekim na tokim ol, Olsem na, yupela i ting wanem? Yupela i save popaia, bikos yupela i no save long ol rait bilong God, o long strong bilong God.</p> <p>25 Long wanem, taim ol i kirap bek long i dai, ol i no save marit, na ol i no save givim ol long marit. Tasol ol i stap olsem ol ensel i stap long heven.</p> <p>26 Tasol long dispela tok bilong ol daiman i save kirap bek, ating yupela i no bin ritim long buk bilong Moses, a? Olsem insait long dispela liklik diwai, God i bin tokim em olsem, Mi yet Mi stap God bilong Ebrahim, na God bilong Aisak, na God bilong Jekop.</p> <p>27 Em i no God bilong ol daiman, tasol Em i God bilong ol man i gat laip. Olsem na, yupela i popaia tru.</p> <p>28 Na wanpela saveman bilong lo i kam, na em i harim ol i stretim tok wantaim, na tu em i save olsem Em i bin bekim tok bilong ol gutpela tru, em i askim Em, Wanem lo em i namba wan bilong olgeta lo?</p> <p>29 Na Jisas i bekim em, Namba wan bilong olgeta lo i olsem, Harim, O Isrel. Bikpela, God bilong yumi, Em wanpela tasol i stap Bikpela.</p> <p>30 Na yu mas laikim tru Bikpela, God bilong yu, long bel bilong yu olgeta, na long sol bilong yu olgeta, na long tingting bilong yu olgeta, na long strong bilong yu olgeta. Dispela em i namba wan lo.</p> <p>31 Na namba tu i wankain, em i dispela, Yu mas laikim tru wantok bilong yu olsem yu laikim tru yu yet. I no gat narapela lo i winim dispela tupela.</p> <p>32 Na dispela saveman bilong lo i tokim Em, Dispela em i stret, Tisa, Yu bin tok tru. Long wanem, i gat wanpela God tasol i stap, na i no gat narapela. Em tasol i stap.</p> <p>33 Na pasin bilong laikim Em tru long bel olgeta, na long tingting olgeta, na long sol olgeta, na long strong olgeta, na pasin bilong laikim tru wantok bilong em olsem man i laikim tru em yet, dispela i winim olgeta ofa ol i kukim olgeta long paia, na i winim olgeta kain sakrifais.</p> <p>34 Na taim Jisas i luksave long dispela man i bin bekim tok long gutpela save, Em i tokim em, Yu no i stap longwe long kingdom bilong God. Na bihain long dispela, i no gat wanpela man i laik askim Em narapela kwesten.</p> <p>35 Na taim Em i skulim ol manmeri insait long tempel, Jisas i bekim tok olsem, Olsem wanem ol saveman bilong lo i tok olsem, Kraist em i Pikinini Man bilong Devit?</p> <p>36 Long wanem, Holi Spirit i stiaim Devit, na em yet i tok, BIKPELA i tokim Bikpela bilong mi, Yu sindaun long han sut bilong Mi, inap long taim Mi mekim ol birua bilong Yu i kamap olsem sia bilong lek bilong Yu.</p> <p>37 Olsem na Devit yet i kolim Em Bikpela. Na olsem wanem Em i ken i stap pikinini man bilong en? Na ol manmeri i amamas long harim tok bilong Em.</p> <p>38 Na Em i givim skul long ol na tok, Yupela i mas lukaut gut long ol saveman bilong lo. Ol i save laikim tumas long putim ol longpela klos na wokabaut, na ol i save laikim tumas long ol manmeri i tok gude long ol long ol maket.</p>	<p>21 Inä fanqo äpaka ä'i name inä ä'onga fo'o qapama hna ime'a mhe'a hetana. Inä fanqonga fo'o hä qima.</p> <p>22 Inä okänama awänga äpaka ä'i namäunga qi, inä ime'a mhe'a eti. Ipäka ymta äpaka ä'inga fo'o qapama.</p> <p>23 Hanenqama, ämä'ä qapeunguta e, änta näuyänga inäntanga, qu'ya äwa aknga äpaka ä'inga to'oi'ya äpaki pmenanqati. Mapiyama, 7 ä'u'wä qameunga qhenqa.</p> <p>24 Inä Jisasi'o änta nutata inä ei taqutama, Hanenqa'ma hainga su'u qimaungata, piyama hainga Nkoto'oi'ya tuwämngama na'anqa mhe'a qiyanga o Nkoto'oi'ya yangaqanqamanga?</p> <p>25 Mapiyama, e napeunta näuyaunga, inäntanga, enga mamänqa hiunangwati inä ei mana muwi'ya hiunangwati e namänuna. Hanenqaqi enga hevenaunga ensela qhenqapa ha'a pmäungwati.</p> <p>26 Inä qhoä tanga ämä'ä napeunta änta uyäta qananga, hainga Moses'oi'ya tuwämnga aunga ä'mätava qiyaungata, a? Qäuwa wanqa äpuwatiunta, Nkoto'o ä'oi täipa nutata, taqutanqa, Ninga Ebrahim'oi'ya Nkoto'on napmam, inä Aisako'oi'ya Nkoto'on napmam, inä Jekopo'oi'ya Nkoto'on qapmenga.</p> <p>27 Ä'onga ämä'ä qapeunga ei'ya Nkoto'o mapme'a qiya, hanenqaqi Ä'onga ämä'ä hnanga qapmeunga ei'ya Nkoto'o qapme. Hanenqa'ma hainga su'u qi'iwati.</p> <p>28 Inä ämä'ä qukngona na'anqa fanga fanqo napa, inä ä'o qata niyanqa inäntanga e aväna qhoä änga niyau, inä ä'onga fo'o na'anqa ta qhema Ä'onga qhoä hamana qutiya, ä'o Ä'oi yätanga ta'quwima, Qukngo ainga qanäti qukngo okänamaunanga?</p> <p>29 Inä Jisasi'o ä'oi taqutama, Qukngo okänamauna qanänga ätinga tiyati, Qata hi, O Isrel. Nkota nai'ya Na'a'onga, Ä'o fanqona Na'o qapme.</p> <p>30 Inä ntinga nta Na'a Nkoto'oinga nta ä'u'wä okänamaunta mtinga tawata upmätna, inä mtinga okänamaunta, inä nta qunumtnqa okänamaunta, inä nta yangaqanqa okänamaunta. Anga qukngo qanänga atiti.</p> <p>31 Inä fatinga aväka ha'ati, anga tiyati, Ntinga tipäta feinga mtinga tawata upmätna nta ntiva mtinga niyapmätngapa. Qukngo finga avä'uinga muwäto'o qiya.</p> <p>32 Inä ämä'ä qukngoma na'anqa fanga ä'o Ä'oi taqutama, Anga oka hamanati, Tisa, Ntinga qhoä tawata qätingati. Mapiyama, Nkota fanqona qapme, inä fanqo mhe'a qiya. Ä'onama qapme.</p> <p>33 Inä iwämanga Ä'oi mtinga tawata upmätä ä'u'wa okänamaunta, inä nta qunumtnqa okänamaunta, inä mtinga okänamaunta, inä nta yangaqanqa okänamaunta ntinga tipäta feinga mtinga tawata upmätna ämä'ä qwiva mtinga tawata niyapmättau qimangapa, anga okänama qamo'otava ofa okänama taqikamaunga aunga nuwatava, inä ofa okänama qäinga ha'unga quwatava.</p> <p>34 Inä Jisasi'o qupa tanuwana ämä'ä ä'o na'anqa awamangaunta qhoä änta utäni, Ä'o ä'oi taqutama, Ntinga Nkoto'oi'ya kingdomauna hä'wi hm mapme'a qiyang. Inä au tuwa ataväntänga, ämä'ä fanqo Ä'oi yätanga fi muwi'ya qimanga.</p> <p>35 Inä Ä'o ämä'äei tempola'm na'anqa nuwiyatanqa inäntanga, Jisasi'o qhoä nutata taqutama, Ätita hetänqama ämä'ä qukngoma na'anga fanga enga qhoä tä'tiya Kraisi'onga Devito'oi'ya Ime'a Qoka Ä'o qana.</p> <p>36 Mapiyama, Hikoäpa Pma Devito'oi namä uwäna, inä ä'o qaiva taqati, Na'a'o nqa Na'a Ä'oi ta'quti, Nti Nqa fe'a angagau iya häpma, inänta Ni Nta maka einga Nta sukauna ipiyanga wanqa yamakmanqati.</p> <p>37 Hanenqa'ma Devito'o taqutanqati Ä'onga Na'oti. Inä atita niya Ä'oi'ya ime'a qoko napmeya? Inä ämä'ä enga se'a qiya ä'oi'ya qhoä qata nuwiyangama.</p> <p>38 Inä Ä'o ei täipa qutama Qai'ya na'anqama, Hainga ämä'ä qukngama na'anqa fanga einanga hingo qe'ata qanuna. Enga mtinga tawata qupmätamaungati iva qheuka niyava qänga nuwaungamanga, inä mtinga tawata qupmätamaungati ämä'ämaketaunga äwa qana utunangama.</p>
--	---

<p>39 Na ol i save laikim tumas long sindaun long ol namba wan sia insait long ol sinagog, na ol i save laikim tumas long sindaun long ol namba wan ples long ol bikpela kaikai.</p> <p>40 Na ol i save kaikai ol haus bilong ol widomeri, na ol i save mekim longpela beten bilong giamanim ol. Ol dispela man bai i kisim bikpela pe nogut.</p> <p>41 Na Jisas i sindaun hapsait long ples bilong bokis mani bilong tempel, na Em i lukim pasin bilong ol manmeri i tromoi mani i go insait long bokis mani. Na planti maniman i tromoi planti.</p> <p>42 Na wanpela widomeri i rabis tru i kam. Na em i tromoi tupela likik hap mani, inap olsem hap toea.</p> <p>43 Na Em i singautim ol disaipel bilong En i kam long Em na tokim ol, Tru tumas Mi tokim yupela, Dispela widomeri i rabis tru, em i bin tromoi bikpela mani moa, i winim olgeta arapela manmeri i bin tromoi mani insait long bokis mani.</p> <p>44 Long wanem, olgeta arapela i bin tromoi hap bilong planti ol i holim yet. Tasol meri i sot tru, na em i bin tromoi olgeta samting em i bin holim, olsem olgeta samting bilong lukautim laip bilong em.</p>	<p>39 Inä enga mtinga tawata qupmäungati ipiyanga oka qe'atamangau iya napmau nanga'ma Ju ei'ya äpänga yä'mngau, inä enga mtinga tawata qupmätamaungati qoäwa oka qe'atamangau iya napmau ita na'a nunanga'ma.</p> <p>40 Inä enga äpaka qanqa iwäi'ya änga qämamaungati, inä ämä'äi qäi'ya nutau, enga prea qheuka qimaungati. Ämä'ä enga mpa qwi'wa fiva mäunangwati.</p> <p>41 Inä Jisasi'onga yantava tempolaunga moni haka wetanqau iya napme, inä Ä'o hingo quwanama ämä'ä moni haka imotäni. Inä ämä'ä moni häva fanga enga häva haka qimamanga.</p> <p>42 Inä äpaka qanqa, nime mhe'a fanqi qapma. Inä moni wanqa mpiyau qhema, periyove mpiyau qhema.</p> <p>43 Inä Ä'o Qai'ya disäipo ei mä'ä nuta Ä'oina pa'na inä Ä'o taqutama, Ni hai oka tawata qhetiya, äpaka qanqa, nime mhe'a ä'inga, ä'inga moni häva fi'va nheta qi'i. Ä'inga ämä'ä okänama fe moni haka qimauwa einga nuwatavata qi'i.</p> <p>44 Mapiyama, okänama fenga enga häva hna ta'atungaunta fima qhäimanga. Hanenqaqi ä'inga su'u naina, inä ä'inga nime okänama qe'a na'atanqanga qhema, nime okänamanga ä'i'ya mtinga ä qa'atamanqati.</p>
<p>Sapta 13</p> <p>1 Na taim Jisas i lusim tempel, wanpela disaipel bilong En i tokim Em, Tisa, lukim ol kain ston na ol kain haus i stap long hial!</p> <p>2 Na Jisas i bekim tok long em, Yu lukim ol dispela bikpela haus, a? I no gat wanpela ston bai i stap antap long narapela ston. Ol bai i tromoi olgeta i go daun.</p> <p>3 Na taim Jisas i sindaun long maunten Oliv hapsait long tempel, Pita na Jems na Jon na Andru tasol i stap, na ol i askim Em,</p> <p>4 Yu tokim mipela, ol dispela samting bai i kamap long wanem taim? Na wanem samting bai i makim taim ol dispela samting bai i kamap?</p> <p>5 Na Jisas i bekim tok long ol na i stat long tok olsem, Yupela i mas was gut, nogut wanpela man i giamanim yupela.</p> <p>6 Long wanem, planti bai i kam long nem bilong Mi na tok, Mi yet Mi Kraist. Na ol bai i giamanim planti manmeri.</p> <p>7 Na taim yupela i harim tok long ol woa na tok win bilong ol woa, yupela i no ken wari. Long wanem, ol kain samting olsem i mas kamap, tasol pinis bilong ol samting i no yet.</p> <p>8 Long wanem, wanpela lain manmeri bai i kirap na birua long narapela lain manmeri, na wanpela kingdom bai kirap na birua long narapela kingdom. Na graun bai i guria long ol sampela hap, na ol taim bilong hangre na ol trabel bai i kamap. Ol dispela samting em ol stat bilong ol hevi.</p> <p>9 Tasol yupela i mas was gut long yupela yet. Long wanem, ol bai i putim yupela long han bilong ol kaunsil, na ol bai i paitim yupela insait long ol sinagog. Na ol bai i bringim yupela i kam long ai bilong ol hetman na ol king bikos yupela i pas long Mi, na yupela bai i stap wanpela witnes long ol.</p> <p>10 Na pastaim ol i mas autim gutnius namel long olgeta lain manmeri.</p> <p>11 Tasol taim ol i kisim yupela i go na putim yupela long han bilong ol birua, yupela i no ken wari pastaim long tok yupela bai i autim, na tu yupela i no ken tingting long redim tok pastaim. Tasol wanem samting God i givim yupela long dispela taim stret, yupela i mas autim olsem. Long wanem, i no yupela i autim dispela tok, tasol Holi</p>	<p>Sapta 13</p> <p>1 Inä Jisasi'o tempola ym quyana inäntanga, Qai'ya disäipo fanqo Ä'oi taqutama, Tisa, hingo wa'n häuwa qäinga napme inä änga qäinga täu napme iyal!</p> <p>2 Inä Jisasi'o ä'oi ta'qutama, Nti hingo quwanang änga na'a anga? Häuwa fati häuwa fiu hanqä'i mapme'a yananaqati. E okänama ymtoma iunangwati.</p> <p>3 Inä Jisasi'o hipaka Olivau i'ya qapmäma tempolau yantava. Enama i'ya qapmäma, Pita inä Jemsi'o inä Andru'o Ä'oi yätanga quwimanga,</p> <p>4 Nti nai täipa hanäti, nime änga mapa ä'inanta temananaqati? Inä nime äinga manantika inänenqati nime anga yä qatema'na qa'na?</p> <p>5 Inä Jisasi'o ei täipa nutata inä taqutama, Hainga hingo qe'ata qa'nuna, ämä'ä fanqo hai qai'ya hetama.</p> <p>6 Mapiyama, häva Nqa takaunta napau inä tätunangwati, Ninga Kraisi'onti. Inä ämä'ä häva ei qäi'ya utunangwati.</p> <p>7 Inä hai maka na'ama qata nuwiyau inä maka na'ama qhoä ymnga qata nuwiunga, hainga qunu häva mamäi'ya hiuna. Mapiyama, nime qäinga ha'anga natemananaqati, haneqaqi ipäkanga hnanti.</p> <p>8 Mapiyama, ämä'ä fenga näuyävau inä ämä'ä feina maka yamaknunangwati, inä kingdoma fati näuyäva kingdoma fatiuna maka yamakananaqati. Inä qoänga ipäiponka yanangati qoäwa qaqäingaunga, inä mta'ma hiutama mapafa inä hänga'i'yafa temavananqati. Nime anga hänga'i'ya yä natemanata qi'i.</p> <p>9 Hanenqaqi hainga hai'ya häivanga hingo qe'ata yenuna. Mapiyama, e hainga kaunsila ei'ya fe'u nepmätau, inä e hainga ipaka heyämäiunangwati Ju ei'ya äpa'änga yä'm. Inä e hainga ämä'ä mnga pmetauta äwäi'ya hingowai nhema napau, inä kinga einafa, piyama hainga Nita nhe'anu inä hainga eina witnisi pmäunangwati.</p> <p>10 Inä qänanga qhoä qe'atamanga äuta'i temavananqati ämä'ä okänama eina äwä'i.</p> <p>11 Hanenqaqi e hai nema nuwau inä maka ei'ya fe'u heiyäuta inäntanga, hainga qunu häva mämtanqa hiuna qhoä äi äwä tunanga, inä hainga qunu tamämtanqa hiuna. Hanenqaqi Nkoto'o mapa hamana äu nime äi hetapauta, hainga a äwä tuna. Mapiyama, qhoä anga hainga äwä mäta hiunangwati, hanenqaqi Hikoäpa Pmä awa tananaqati.</p>

<p>Spirit Em bai i autim. 12 Na brata bai i putim brata long han bilong birua bai em i ken i dai, na papa bai i mekim olsem long pikinini man bilong en. Na ol pikinini bai i kirap na birua long ol papamama bilong ol, na tokim ol man long kilim ol i dai. 13 Na olgeta man bai i bel nogut tru long yupela, bikos yupela i holim nem bilong Mi. Tasol man i sanap strong i go inap long pinis, God bai i kisim bek dispela man. 14 Profet Danyel i bin tokaut long dispela samting i sting tru long nus bilong God na bagarapim olgeta samting. (Larim man i ritim dispela i mas save gut.) Taim yupela i lukim dispela samting i sanap long ples i no orait long em i ken sanap long en, orait larim ol man i stap long Judia i ranawe i go long ol maunten. 15 Na man i stap antap long haus, no ken larim em i go daun long haus, na no ken larim em i go insait long haus bilong kisim sampela samting long haus bilong en. 16 Na man i stap long gaden, no ken larim em i go bek gen bilong kisim klos bilong en. 17 Tasol sori tru long ol meri i gat bel, na ol meri i givim susu long pikinini long ol dispela de! 18 Na yupela i mas beten olsem, taim yupela i mas ranawe i no ken kamap long taim bilong bikpela kol. 19 Long wanem, long ol dispela de bikpela hevi tru bai i stap. Long stat bilong olgeta samting God i bin wokim, i kam inap long nau, dispela kain hevi i no bin i stap, na tu, i no gat kain hevi olsem bai i kamap bihain. 20 Na sapos Bikpela i no bin sotim ol dispela de, i no gat wanpela man bai i stap laip. Tasol bilong tingim ol man God i bin makim pinis, olsem ol man Em yet i bin makim, Em i bin sotim ol dispela de. 21 Na long dispela taim sapos wanpela man i tokim yupela, Lukim, Kraist i stap long hia, o lukim, Em i stap long hap, orait, yupela i no ken bilipim em. 22 Long wanem, ol giaman Kraist na ol giaman profet bai i kirap. Na ol bai i soim ol mak na ol samting i winim tingting, bilong traim long pulim ol manmeri God i bin makim pinis, sapos ol inap. 23 Tasol yupela was gut. Harim, Mi bin tok save long yupela pastaim long dispela olgeta samting i kamap. 24 Tasol long ol dispela de, bihain long taim bilong dispela bikpela hevi tru, san bai i kamap tudak, na mun bai i no givim lait bilong en. 25 Na ol sta bilong heven bai i pundaun, na ol strongpela samting i stap long heven bai i seksek. 26 Na long dispela taim ol bai i lukim Pikinini Man bilong man i kam long ol klaut long bikpela strong na glori. 27 Na Em bai i salim ol ensel bilong En, na ol bai i bungim ol manmeri bilong En, ol husat Em i bin makim pinis, na bringim ol i kam long ol 4-pela kona bilong graun, long las hap bilong graun i go long las hap bilong heven. 28 Orait yupela i mas lainim tok piksa bilong diwai fik. Taim han bilong en i stap malumalu yet na i wok long kamapim ol lip, yupela i save olsem taim bilong bixsan i kamap klostu. 29 Olsem tasol, taim yupela i lukim ol dispela samting i kamap, yupela i ken save olsem taim i kam klostu nau, olsem em i sanap long ol dua. 30 Tru tumas Mi tokim yupela, dispela lain manmeri bai i no inap i dai yet pastaim long ol dispela olgeta samting i kamap. 31 Heven na graun bai i pinis, tasol ol tok bilong Mi bai i no inap pinis. 32 Tasol i no gat wanpela man i save long dispela de na</p>	<p>12 Inä qätä'o qäinkoä'oi maka ei'ya fe'u wiyananqati ä'o qa'na napenaingama, inä qänmqo'o qai'ya ime'a qoka ä'oinga ha uyamakananqati. Inä ime'a enga näuyäva qunamä'ina maka niyamakanau, inä ei naunangwati. 13 Inä ämä'ä okänama häina hiyana hiunangwati, piyama hainga Nqa taka äqatatautama. Hanenqaqi ämä'ä ipäkauna yanga na'ana qatavatanga, Nkoto'o ämä'ä ä'onga namenanaqati. 14 Profeta Danielo'o qhoä äwä qatanqati nime oka qwi'wa phi'yänga q'i'ya Nkotoi'ya hima waqnga a'ma, inä nime okänama qwi'i meananqati. (Ämä'ä ta änatavanqa ä'onga na'anqa qe'ata he'ona.) Hanenqaqi hai nime a hingo nuwanu qoäwa qäi iya mätava yatau iya mätava qiyanganga, ämä'ä Judiapmenga iya una hipakauna. 15 Inä ämä'ä ängau hänka yä'm qapmetanga änga'mnga mä'äwiya yona, inä ä'onga mä'äwiya yona qai'ya änga'm nime fi menanga. 16 Inä ä'onga qai'ya wamngau qapmetanga änta muwa yona qai'ya qaka menanga. 17 Hanenqaqi, awä, äpaka ä'u'wa fanga iwäta inä äpaka hna ime'a ämnga quwiyataunga enga hingo qanuna mapa aunga. 18 Inä hainga prea ta hiuna, hai iya nunga inäntanga ymnga na'au mapme'a hiunangwa'ma. 19 Mapiyama, mapa aunga hänga'i'ya na'a wenanqati. Qana Nkoto'o nime qiyamakanqunta, niyäpiya änuwa tau, hänga'i'ya hä'a fi moe'a qiyatänqati inä tuwa ymtänga hänga'i'ya hä'a fo'o matemanqa qiyanaqati. 20 Inä Na'a Ä'o mapa a wanqapu miyamaka qiyanga, ämä'ä fanqo hnanga mapme'a yananaqati. Hanenqaqi qunu mtununa ämä'ä Nkoto'o yä mäka quwiyata eina, ämä'ä Ä'o Qaiva mäka quwiya eina, Ä'o mapa wanqapu yamakananqati. 21 Inä mapa inäntanga ämä'ä fanqo hai ta hetänqotanga, hingo wa'n, Kraisi'onga tiya qapmena o Ä'onga yanm qapmena hetäutanga, hainga ä'onga bilipa muwiya hiuna. 22 Mapiyama, Kraisi qäi'ya eta inä profeta qäi'ya eta näuyäungwati. Inä e mäka fi inä qunu nuwato'o fi'va to'ä hiunangwati, ämä'ä Nkoto'o yä mäka quyanqa ei namakiunanga'ma, e äwa nheunga. 23 Hanenqaqi hainga hingo qe'ata qanuna. Qata hi, Ni qana qhoä täipa netatm qatiya nime okänama temavananqa'ma. 24 Hanenqaqi mapa aunga, hänga'i'ya na'a hna temavananqanga, mapanga qataka mavananaqati, inä qämnganga qai'ya wäuya minqa yananaqati. 25 Inä hi'inäka hevenaunga na'aväuyanaqati, inä nime yangaqaqna hevana yämiu qhenqanga hamenga yananaqati. 26 Inä mapa aunga e hingo wanunangwati ämä'ä ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'o qäuwa pananaqati yanga qanqauntata inä gloriuntata. 27 Inä Ä'o Qai'ya ensela umto'ätauti, inä e ämä'ä Ä'o mäka quyanqa ei umqu namavau, inä qoä nuwa ipäka qhenqa a'mta namä'ma pananaqati, qoä ipäkaunta nuwa hevena ipäka'mta namä'ma pananaqati. 28 Hanenqa'ma hainga iya fikaunga qhoä manantikaunga na'anqa meuna. Äpa hna hämnga nhe inä mnga inänanga, hainga na'anqa ta qhemaungati mapa na'atanaiya. 29 Ha'anga, hai hingo nuwanu nime a qatemananga, hainga na'anqa ta'heuna anga yä quwa'i napataqi'i, inä fevenqau qatava. 30 Ni hai oka tawata qhetiya, ämä'ä tenga hna mape'a hetautna nime okänama anga natemananaqati. 31 Hevenafa inä qoä fanga ipäka henanaqati, hanenqaqi Nqa qhoänga ipäka mhe'a yananaqati. 32 Hanenqaqi ämä'ä fanqo mapa'ma fa inä auama fanga na'anqa</p>
--	---

<p>dispela aua, nogat. Ol ensel i stap long heven i no save, na tu Pikinini Man i no save. Papa tasol i save.</p> <p>33 Yupela i mas lukaut gut, na was, na beten. Long wanem, yupela i no save wanem taim dispela bai i kamap.</p> <p>34 Long wanem, Pikinini Man bilong man em i olsem wanpela man i lusim haus bilong en na i go wokabaut long wanpela longwe hap. Na em i givim namba long ol wokboi bilong en, na tilim wok long olgeta wan wan. Na em i givim tok long wasman bilong dua long was i stap.</p> <p>35 Olsem na yupela i mas was. Long wanem, yupela i no save wanem taim papa bilong haus bai i kam, long apinun tru, o long biknait, o long taim kakaruk man i kra, o long moningtaim.</p> <p>36 Nogut em i kam wantu tasol, na lukim yupela i slip i dai.</p> <p>37 Na wanem samting Mi tokim yupela, Mi tokim olgeta, Yupela i mas was.</p> <p>Sapta 14</p> <p>1 Bihain long tupela de, em i taim bilong bikipela kaikai bilong pasova, na bikipela kaikai bilong bret i no gat yis. Na ol bikpris na ol saveman bilong lo i wok long painim rot bilong trikim Jisas bai ol i ken holimpas Em, na kilim Em i dai.</p> <p>2 Tasol ol i tok, Yumi no ken mekim long de bilong bikipela kaikai, nogut ol manmeri i kirapim trabel na mekim bikipela nois.</p> <p>3 Na Em i stap long Betani long haus bilong lepraman Saimon. Taim Em i sindaun long kaikai, wanpela meri i kam na em i gat wanpela bokis alabasta i gat sanda spaiknad i stap long en, na i dia tumas. Na meri i brukim dispela bokis, na kapsaitim sanda antap long het bilong Em.</p> <p>4 Na sampela man i gat kros i stap insait long bel bilong ol, na ol i tok, Bilong wanem em i tromoi nating dispela sanda?</p> <p>5 Long wanem, sapos yumi bin salim dispela, yumi bin kisim 300 hap mani na moa yet, na yumi inap givim dispela mani long ol rabisman. Na ol i tok baksait long meri.</p> <p>6 Na Jisas i tok, Larim dispela meri i stap. Bilong wanem yupela i givim hevi long em? Em i bin wokim wanpela gutpela wok long Mi.</p> <p>7 Long wanem, ol rabisman i save stap wantaim yupela olgeta taim, na taim yupela i laik, yupela i ken mekim gut long ol. Tasol Mi no save stap wantaim yupela olgeta taim.</p> <p>8 Meri i bin mekim samting olsem em inap long mekim. Em i bin kam pastaim bilong kapsaitim sanda long bodi bilong Mi bilong redim Mi long planim.</p> <p>9 Tru tumas, Mi tokim yupela, Long olgeta hap bilong dispela graun ol bai i autim dispela gutnius, ol bai i stori long dispela samting meri i bin mekim tu, na tingim em.</p> <p>10 Na Judas Iskariot, wanpela bilong ol 12-pela, em i go long ol bikpris bilong putim Em long han bilong ol.</p> <p>11 Na taim ol i harim dispela, ol i amamas, na ol i promis long givim mani long em. Na em i wok long painim gutpela taim bilong putim Em long han bilong ol.</p> <p>12 Na long namba wan de bilong bikipela kaikai bilong bret i no gat yis, taim ol i save kilim pasova, ol disaipel bilong En i tokim Em, Yu laik mipela i go we na redim ol samting, inap long Yu ken kaikai pasova?</p>	<p>mhe'a qiya. Ensela hevenau napmaunga enga fo'o na'anqa mhe'a qiyanga, inä Ime'a Qoka Ä'onga fo'o na'anqa mhe'a qiya. Painqo'onama na'anqati.</p> <p>33 Hainga hingo qe'ata na'anu, inä qafe'a napmau inä prea iuna. Mapiyama, hainga na'anqa mhe'a qiyanga mapa ä'inänta temavata'manga.</p> <p>34 Mapiyama, ämä'ä ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'onga ämä'ä fanqo qhenqapa qai'ya änga nuyä'ätama inä qoäwa hmna quma. Inä qai'ya wamnga ämä'ä äwäi namba quwima, inä wamnga napatata okänama fatifatinanga ä'wäi quwima. Inä ä'o ämä'ä qafe'a qhoä quwima fevenkau qafe'a pmenanqa'ma.</p> <p>35 Hanenqa'ma hainga qafe'a pmeuna. Mapiyama, hainga na'anqa mhe'a qiyanga änga qäwo pananqamanga, qä'äfäinanta o äütitangau o kokoro qoka mä'ä täutna o äwinta.</p> <p>36 Häni'ma tutuwafa napa, inä hna sä'ä hunga wetauti hingo heanqama.</p> <p>37 Inä nime äi Ni hai täipa netatmnga, Ni okänama ei täipa qutiya, Hainga qäfe'a pmeuna.</p> <p>Sapta 14</p> <p>1 Mapa hifäu quwai'na, pasovaunga ita na'a qanamaunga mapa qatemama, inä ita na'a fatäwa yista mhe'a qänamaunga. Inä prista na'a eta inä qukngoma na'anqa fanga eta fa'na'ma qäuya qimanga Jisasi'oi qäi'ya nutau äunta Ä'oi ä namä'ätu, inä Ä'oi naunanga'ma.</p> <p>2 Hanenqaqi e ta'qatiya, Nainga ita na'a qänamaunga mapa taunga mi'ya yäno, ämä'ä e hänga'i'ya niyamakau inä qo'iwa na'a qiuna.</p> <p>3 Inä Ä'o Betaniu qapmäma Saimono'o ämä'ä lepra fanga ä'oi'ya änga'm. Ä'o ita'ma iya pmeana inäntanga, äpaka fanqi napa inä alabasta fä'ä sända späiknada fanga inä oka qe'atamanga. Inä äpaka ä'i fä'ä näuyäta inä sända Ä'oi'ya mqoäwau qhewätama.</p> <p>4 Inä ämä'ä fenga ä'uwa hipiya qu'ya äuwä'm ä nä'ätu, inä e taqatamanga, piyama ä'i sända qoma avänqa hewäti?</p> <p>5 Mapiyama, nai a maketa niyanqonga, nainga moni 300 äu inä fi'va name, inä moni anga ämä'ä nime mhe'a ei wiyänonqoti. Inä e äpaka ä'ina qhoä tuwa atavänta qatamanga.</p> <p>6 Inä Jisasi'o taquti, Äpaka ä'i qai apme. Piyama hainga ä'i hänga'i'ya wi'yä? Ä'inga Nina wamnga awamanga niyata qi'i.</p> <p>7 Mapiyama, ämä'ä nime mhe'a enga haita mapa qunminqina qäpämäungati, hai äinanta hiuna namtnunga, qa'na hainga qe'ata uyamaquna. Hanenqaqi Ninga häita mapa qheuka mapme'a imnanqati.</p> <p>8 Äpaka ä'i nime a qiyanga qa'na yata qi'i. Ä'i napa sända Nqa fewau qhewätanga Nqa fewa änga niyata qi'i qoä niyunangama.</p> <p>9 Oka tawatati, Ni hai haqetiya, mapiyama qoä okänama a'mtanga enga qhoä qe'atamanga tanga äwä tunangwati, enga fo'o qhoä tunangwati äpaka ä'i nime qi'yama, ä'ina qunu mtnunangwama.</p> <p>10 Inä Judas Iskarioto'onga 12'a äungwa qu'ya fanqoti, ä'o quma prista na'a äwäina Ä'oi ei'ya fe'u wiyana.</p> <p>11 Inä e a qata niyunga inäntanga, e se'a niyu, inä e qhoä ukä gamitamanga ä'oi moni mana wiunangwama. Inä ä'o mapa awamanga ä'ina qäu'ya qima Ä'oi ei'ya fe'u wiyananqama.</p> <p>12 Inä mapa qänänga ita fatäwa yista mhe'a nanau, pasova qämaunga äunga, Qai'ya disäipo e Ä'oi taqutamanga, Ntinga nainga häm nuwa nime änga yäno mtnang, qa'na Ntita pasova a nänonga?</p>
---	--

<p>13 Na Em i salim tupela disaipel bilong En i go na tokim tupela, Yutupela go insait long siti, na long dispela hap, wanpela man i karim jak wara bai i bungim yutupela. Yutupela bihainim em.</p> <p>14 Na wanem ples em bai i go insait long en, yutupela i tokim papa bilong dispela haus, Tisa i tok, Rum pasindia i stap we, ples Mi bai kaikai dispela pasova wantaim ol disaipel bilong Mi?</p> <p>15 Na em bai i soim yutupela wanpela bikpela rum i stap antap, na olgeta samting i redi na i stap long en. Redim ol samting bilong yumi long dispela ples.</p> <p>16 Na tupela disaipel bilong Em i go, na i kam insait long siti na lukim ol samting olsem Em i bin tokim ol. Na tupela i redim pasova.</p> <p>17 Na long apinun tru Em i kam wantaim ol 12-pela.</p> <p>18 Na taim ol i sindaun na kaikai, Jisas i tok, Tru tumas, Mi tokim yupela, wanpela bilong yupela i kaikai wantaim Mi, em bai i putim Mi long han bilong ol birua.</p> <p>19 Na ol i stat long bel hevi long dispela, na wan wan i askim Em, Em mi, a? Na narapela i tok, Em mi?</p> <p>20 Na Em i bekim na tokim ol, Em i wanpela bilong ol 12-pela, man i putim bret insait long dis wantaim Mi.</p> <p>21 Tru tumas, Pikinini Man bilong man bai i go olsem rait i stap pinis long Em. Tasol dispela man i putim Pikinini Man bilong man long han bilong ol birua, em i mas lukaut! Em i gutpela moa yet long dispela man sapos mama i no bin karim em.</p> <p>22 Na taim ol i kaikai i stap, Jisas i kisim bret, na blesim, na brukim, na givim long ol. Na Em i tok, Yupela kisim na kaikai. Dispela em i bodi bilong Mi.</p> <p>23 Na Em i kisim kap, na taim Em i givim tenkyu pinis, Em i givim long ol. Na olgeta i dring long en.</p> <p>24 Na Em i tokim ol, Dispela em i blut bilong Mi bilong nupela kontrak. Em i kapsait bilong helpim planti manmeri.</p> <p>25 Tru tumas, Mi tokim yupela, Mi bai i no inap dring moa long prut bilong diwai wain, i go inap long dispela de Mi dringim nupela wain insait long kingdom bilong God.</p> <p>26 Na taim ol i singim pinis wanpela song bilong lotu, ol lusim siti na i go long maunten Oliv.</p> <p>27 Na Jisas i tokim ol, Bel bilong yupela olgeta bai i pundaun long Mi long dispela nait. Long wanem, rait i stap pinis, Mi bai paitim wasman bilong sipsip, na ol sipsip bai i bruk nabaut.</p> <p>28 Tasol bihain long taim Mi kirap bek gen, Mi bai go pas long yupela long Galili.</p> <p>29 Tasol Pita i tokim Em, Maski bel bilong olgeta i pundaun, tasol mi bai no inap pundaun.</p> <p>30 Na Jisas i tokim em, Tru tumas, Mi tokim yu, Long dispela de, olsem long dispela nait, bipo long kakaruk man i krai tupela taim, yu bai haitim nem bilong Mi tripela taim.</p> <p>31 Tasol em i tok strong moa yet, Sapos mi mas i dai wantaim Yu, mi bai i no haitim nem bilong Yu, nogat tru! Olgeta disaipel tu i tok olsem.</p> <p>32 Na ol i kamap long wanpela ples, ol i kolim Getsemani. Na Em i tokim ol disaipel bilong En, Taim Mi beten, yupela i sindaun long hia.</p> <p>33 Na Em i kisim Pita na Jems na Jon i go wantaim Em. Na Em i stat long kirap nogut tru, na kamap bel hevi tru.</p> <p>34 Na Em i tokim ol, Sol bilong Mi i hevi nogut tru, na klostu i laik i dai. Yupela i stap long hia, na was.</p>	<p>13 Inä Ä'oi Qai'ya disäipo fanqoä'wi numtoätata inä äwä'wi taqutama, Qinga siti a'm nä'wi, inä äunga ämä'a fanqo e'a haka namenqa qi heme'oti. Qinga ä'oi mtamaina.</p> <p>14 Inä qoäwa äiyu ä'oi quyäutanga, qinga änga qäwoi täutina, Tisa'o ta'qati, Änga so'owa ämä'a avänqa einanga äiyati, qoäwa Ni Nqa disäipo äuwäta aväna ita pasova nanonga?</p> <p>15 Inä ä'oi qi toä heyana änga so'owa na'a fati hänka yä'm hetäuta, inä nime okänama nhe inä anga qina. Qinga naina qoäwa a änga ina.</p> <p>16 Inä Qai'ya disäipo awä'u nuwi, inä awä'u sitia'm näuyäpi inä hingo quwanamangi nime Ä'oi quta'pa haetäni. Inä pasova änga qimangi.</p> <p>17 Inä oka qa'afäinanta Ä'oi 12 äwäta qapmanga.</p> <p>18 Inä e iya napmau inä ita nanaunga inäntanga, Jisasi'o taqutama, Oka tawatati, Ni hai taqetiya, hai'ya fanqo Nita aväna ita qana, ä'oi maka ei'ya fe'u mananiyana.</p> <p>19 Inä enga a'ma äu'wä hänga'i'ya namäü, inä fatifatina e Ä'oi yätanga taqwimanga, Anga nita, a? Inä fe taqutamanga, Anga nita?</p> <p>20 Inä Ä'oi ei qhoä nutata inä ei taqutama, Ä'onga 12 äunga fanqoti, ä'oi fatäwa aväna Nita disi'm haka qimava ä'oti.</p> <p>21 Anga tawatati, ämä'a ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'onga yä Ä'oina tuwämnga tnatäutapa ha wana. Hanenqaqi ämä'a ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'oi maka ei'ya fe'u nuwiyatanqa hengoti qe'a utona! Ta'anga awamangati ämä'a tä'oina qanäi matäva qiyatanga.</p> <p>22 Inä e ita nanau pmetana, Jisasi'o fatäwa name, inä blesima niya, inä nakota, inä ei quwima. Inä Ä'oi taqutama, Hai namau inä häni. Tanga Nqa fewati.</p> <p>23 Inä Ä'oi kapa name, inä Ä'oi äwa qana nutanqa, Ä'oi ei manawiyäni. Inä okänama e qanamanga.</p> <p>24 Inä Ä'oi ei taqutama, Tanga Nqa hinge'ati kontraka hnanga taunga, ta qäevanga ämä'a okänama ei ätitäiya wiyananqamati.</p> <p>25 Oka tawatati, Ni hai taqetiya, Ninga wäina häuka fi manqa ni'm, nuwangmtiya mapa au Ni hnanga a nmnanqati Nkoto'oi'ya kingdoma yä'm.</p> <p>26 Inä e äpa singa fati natamanqa, e qoäwa ym näwiu inä hipaka Olivauna qumanga.</p> <p>27 Inä Jisasi'o ei taqutama, Hiyäwe'ä taunga hai okänama henqa äu'wänga nävüyana Ni'na. Mapiyama, tuwämnga yä qatna, Ni sipsipama ämä'a qäfe'a ä'oi näiyame'ämti, inä sipsipa enga näiyapätunangwati.</p> <p>28 Hanenqaqi tuwa atavänta Ni änta näuyämnga, Ni haina qa'na Galilina umnanqati.</p> <p>29 Hanenqaqi Pita Ä'oi taqutama, Okänama ei'ya äu'wä qi väuyona, hanenqaqi ninga mavüya imna.</p> <p>30 Inä Jisasi'o ä'oi taqutama, Oka tawatati, Ni nti taqetiya, hiyäwe'ä taunga, kokoro qoka hna mä'a hivä'u mäta hetautna, inä nti Nqa taka hifäü fatina pnqa heitnangati.</p> <p>31 Hanenqaqi ä'oi qhoä yangaqanqa fi'va taqatama, Piyama ni Ntita aväna pamnanqati, ninga Nta takanga pnqa mhe'a imnanqati, oka hawäiya! Disäipo okanama enga fo'oi hä qatamanga.</p> <p>32 Inä e qoäwa fatiu qatemamanga, qai'ya takanga Getsemani. Inä Ä'oi Qai'ya disäipo ei taqutama, Ni prea yatämtanga hainga tau pmeuna.</p> <p>33 Inä Ä'oi Pitau inä Jemsi'oi inä Jono'oita namä'ma Ä'ota aväna qumanga. Inä Ä'oi qunu häva namtnata, inä äu'wä hänga'i'ya qamenqati.</p> <p>34 Inä Ä'oi ei taqutama, Nqa mtinga hänga'i'ya nameta, inä quwafa napenai qi'i. Hainga tä'i napmäu, inä hingo nä'änu hapmäi.</p>
--	--

<p>35 Na Em i go liklik moa na pundaun long graun. Na Em i beten olsem, sapos em inap, dispela aua i ken abrusim Em.</p> <p>36 Na Em i tok, Aba, Papa, Yu inap long mekim olgeta samting. Yu mas tekewe dispela kap long Mi. Tasol i no laik bilong Mi i mas kamap, nogat, tasol laik bilong Yu i mas kamap.</p> <p>37 Na Em i kam, na lukim ol i slip i dai. Na Em i tokim Pita, Saimon, yu slip, a? Ating yu no inap was long wanpela aua tasol?</p> <p>38 Yupela i mas was na beten, nogut yupela i go insait long traim. Tru, spirit i redi pinis, tasol bodi i no gat strong.</p> <p>39 Na gen Em i lusim ol i go, na beten, na mekim wankain tok Em i bin mekim bipo.</p> <p>40 Na taim Em i kam bek, Em i lukim ol i slip i dai gen (long wanem, ai bilong ol i hevi). Na tu, ol i no save, bai ol i bekim wanem tok long Em.</p> <p>41 Na Em i kam namba tri taim na tokim ol, Yupela i ken slip na kisim malolo bilong yupela. Em inap, aua i kamap pinis. Lukim, Pikinini Man bilong man bai i go long han bilong ol sinman.</p> <p>42 Yupela kirap, na yumi go. Lukim, man i putim Mi long han bilong ol birua i kam klostu.</p> <p>43 Na wantu tasol, taim Em i toktok yet, Judas, wanpela bilong ol 12-pela i kam, na bikpela lain manmeri tru i kam wantaim em, na ol i holim ol bainat na ol stik. Ol i bin kam long ol bikpris na ol saveman bilong lo na ol hetman.</p> <p>44 Na man i putim Em long han bilong ol birua, em i bin givim wanpela mak long ol na tok, Man mi givim kis long Em, Em yet i dispela Man. Holimpas Em, na kisim Em i go, na lukautim Em gut.</p> <p>45 Na taim em i kamap, kwiktaim em i go stret long Em na tok, Tisa, Tisa. Na em i givim kis long Em.</p> <p>46 Na ol i putim han bilong ol long Em, na holimpas Em.</p> <p>47 Na wanpela bilong ol disaipel i sanap klostu, em i pulim wanpela bainat na paitim wanpela wokboi bilong hetpris. Na em i katim na rausim yau bilong en.</p> <p>48 Na Jisas i bekim na tokim ol, Ating yupela i kam bilong holimpas Mi long ol bainat na ol stik, olsem ol i save kam bilong holimpas wanpela stilman, a?</p> <p>49 Olgeta de Mi bin i stap wantaim yupela insait long tempel na skulim yupela, na yupela i no bin holimpas Mi. Tasol ol rait bilong God i mas i kamap tru.</p> <p>50 Na olgeta disaipel i givim baksait long Em na ranawe.</p> <p>51 Na wanpela yangpela man i bihainim Em, na em i pasim wanpela waitpela laplap tasol long bodi bilong en. Na ol yangpela man i holimpas em.</p> <p>52 Na em i lusim dispela waitpela laplap, na em i ranawe long ol skin nating.</p> <p>53 Na ol i bringim Jisas i go long hetpris. Na olgeta bikpris na ol hetman na ol saveman bilong lo i bung wantaim em.</p> <p>54 Na Pita i bihainim Em longwe liklik, na i go insait long bikpela naispela haus bilong hetpris. Na em i sindaun wantaim ol wokboi, na hatim skin bilong em long paia.</p> <p>55 Na ol bikpris na olgeta kaunsil i wok long painim rot bilong sutim tok long Jisas bilong kilim Em i dai. Na ol i no painim wanpela.</p> <p>56 Long wanem, planti i sutim tok giaman long Em, tasol tok bilong ol i no wankain.</p>	<p>35 Inä Ä'o häwi famputa nuwa inä qoäu qavä'uma. Inä Ä'o prea taqima, aua hetangotanga, mapa tauwa hänga'i'ya tanga qi Ä'oi uwatavana.</p> <p>36 Inä Ä'o taqatama, Äpa, Painqo, Ntinga qa'na nime okänama qiyamakamangati. Ntinga Nina kapa ta namä ym hämau. Hanenqaqi Nqa qunu mhe'a qiya, häwai, Nta namtnangapa qi hä ätemava.</p> <p>37 Inä Ä'o napa, inä Ä'o hingo quwanama e sä'ä wetäni, inä Ä'o Pita taqutama, Saimon, ntinga sä'ä nontiyang, a? Taqamtnanga ntinga aua fatina hingo na'n pmäta qita?</p> <p>38 Hainga hingo na'anu inä prea hi, hanimanqa hai yäinka'm quya'ma. Tawatati, hikoöpanga änga qina, hanenqaqi fewanga yanga mä'änqa qi'i.</p> <p>39 Inä änta ei nuyä'ätama nuwa, inä prea qima, inä aväka qä'm qiyapa hä qima.</p> <p>40 Inä Ä'o änta napa, Ä'o hingo quwanama anta sä'ä hunga wetäni, mapiyama ei'ya hingonga hänga qima. Inänga fo'o enga na'anqa mhe'a qimanga Ä'oi qhoä fi ututamanga.</p> <p>41 Inä Ä'o hivä'ufati ha'a napanqa inä ei taqutama, Hainga qa'na sä'ä hunga nou inä hai'ya häpa häpmai. Äwati, auanga natemanata qi'i. Hingo ha'ani, ämä'ä ä'oi'ya Ime'a Qoka'onga fanafa'na ämä'ä ei'ya fe'una wana.</p> <p>42 Hai häuyävi, yä nuwäno. Hingo wä'ni, ämä'ä Ni maka ei'ya feu ntäpanainga ä'onga yä quwä'i qapi.</p> <p>43 Inä tutwafa, Ä'o hna qhoä tatäna, Judasi'o, 12 äunga fanqo napa, inä ämä'ä häva e ä'ota aväna napu, inä enga itmngafa inä ipakafa äqa'atungati. Enga prista na'a eta inä qukngoma na'anqa fanga eta inä ämä'ä na'a mnga napmaunga äwäta qumtoätamanga.</p> <p>44 Inä ämä'ä Ä'oi maka ei'ya fe'u wiyananqa'ma, ä'onga ei mäka fati nuwiyata inä taqutama, Ämä'ä Ä'oi ni himakunku ta'mti, Ä'onga Ämä'ä qä'oti. Ä'oi ä nämä'ätu, inä Ä'oi namä'ma nu inä Ä'oi hingo qe'ata wanuna.</p> <p>45 Inä ä'o natemavanqa inäntanga, tutuwafa ä'o Ä'oina nuwa inä taqutama, Tisa, Tisa. Inä ä'o Ä'oi himankunku qatama.</p> <p>46 Inä e qu'ya fe'a Ä'oina namau, inä Ä'oi ä qamä'ätamanga.</p> <p>47 Inä qu'ya disäipo fanqo quwä'i qätava, ä'o itmnga fati namakiya inä prista mnga metänqa ä'oi'ya wamnga ämä'ä fanqoi qä'iyamaima. Inä itmnga natava inä ä'o ä'oi'ya qata natava qamukatama.</p> <p>48 Inä Jisasi'o qhoä nutata inä ei taqutama, Hainga Ni nmäuna napäunga itmngafa inä ipakafa namä qapa, e ämä'ä quwa haka fanqoi namäuna napau qimaunga'pa, a?</p> <p>49 Mapa okänama fatifatiunanga Ninga haita aväna tempola'm napmä'm inä hai na'anqa hetäpanänga, inä Ni ä mänqata qiyaungti. Hanenqaqi Nkoto'oi'ya tuwämnganga yä tawata natemanata qi'i.</p> <p>50 Inä disäipo okänama Ä'oina tu namä'ma inä iya qumanga.</p> <p>51 Inä ämä'ä iwiknga fanqo Ä'oi namtameta inä ä'onga iva qäpafe'a fatina qai'ya fewau qäkikanama. Inä ämä'ä iwiknga fanqoä ä'oi ä qamä'ätamanga.</p> <p>52 Inä ä'o iva qäpafe'a a nahima, inä qaka mhe'a ä'o iya quma.</p> <p>53 Inä e Jisasi'oi namä'ma prista mnga pmetänqa ä'oina qumanga. Inä prista na'a okänama eta inä ämä'ä mnga napmaunga eta inä qukngouna ämä'ä na'anqa fanga eta aväna ä'ota mqu qamanamanga.</p> <p>54 Inä Pita Ä'oi namtametanqanga hä'wi qheuka qatama, hani'yä prista mnga napmenqa ä'oi'ya änga na'a oka qe'atamangau qä'uma. Inä ä'o wamnga ämä'ä äwäta aväna iya napmau inä tau ti qiye'anama.</p> <p>55 Inä prista na'a eta inä kaunsila okänama eta fana'ma qäuya qimanga aunta Jisasi'oina qhoä tuwa natau inä Ä'oi näuna. Inä e fa'na fati hingo muwanqa qimanga.</p> <p>56 Mapiyama, häva e Ä'oina qhoä qäi'ya tuwa qatamanga, hanenqaqi ei'ya qhoänga aväka mhe'a qima.</p>
--	--

<p>57 Na sampela i kirap na sutim tok giaman long Em, na tok, 58 Mipela i harim Em i tok, Mi bai bagarapim dispela tempel ol i bin wokim long han, na bipo long tripela de i go pinis bai Mi wokim narapela ol i no bin wokim long han. 59 Tasol tok bilong ol tu i no wankain. 60 Na hetpris i sanap namel long ol, na askim Jisas olsem, Yu no bekim wanpela samting, a? Wanem samting i mekim ol dispela i sutim tok long Yu? 61 Tasol Em i pasim maus, na Em i no bekim wanpela samting. Hetpris i askim Em gen, na tokim Em, Yu dispela Kraist, Pikinini Man bilong God i gat Biknem? 62 Na Jisas i tok, Em Mi tasol. Na yupela bai i lukim Pikinini Man bilong man i sindaun long han sut bilong pawa, na yupela bai i lukim Em i kam long ol klaut bilong heven. 63 Na hetpris i brukim klos bilong em na tok, Bilong wanem mipela i mas harim sampela arapela witnes? 64 Yupela i harim pinis dispela tok bilas long God. Yupela i ting wanem? Na olgeta i pasim tok long Em i mas i dai. 65 Na sampela i stat long spetim Em, na karamapim pes bilong Em. Na ol i paitim Em na tokim Em, Autim tok profet. Na ol wokboi i solapim Em long insait bilong han bilong ol. 66 Na taim Pita i stap daunbilo insait long bikpela naispela haus, wanpela bilong ol wokmeri bilong hetpris i kam. 67 Na taim em i lukim Pita i hatim skin bilong em, em i lukluk long em, na tok, Na yu tu i bin i stap wantaim Jisas bilong Nasaret. 68 Tasol em i tok nogat olsem, Mi no save, na tu mi no klia gut long tok bilong yu. Na em i go ausait long veranda, na kakaruk man i kraik. 69 Na gen wanpela wokmeri i lukim em, na i stat long tokim ol man i sanap klostu, Dispela em i wanpela bilong ol. 70 Na em i tok nogat long dispela gen. Na liklik taim bihain, ol manmeri i sanap klostu i tokim Pita gen, Tru tumas, yu wanpela bilong ol. Long wanem, yu wanpela man Galili, na toktok bilong yu i makim yu olsem. 71 Tasol em i stat long tok nogut na tok tru antap olsem, Mi no save long dispela Man yupela i tok long En.</p>	<p>57 Inä fe näuya inä Ä'oina qhoä qäi'ya tuwa natau, inä ta'qatamanga, 58 Nai qata quwimango Ä'o taqatama, Ni tempola ämä'a feunta qiyamakaunga ati qwi'i namaim, inä mapa hifäufati a'mnga Ni fati yamaqmnanqati e feunta miyamaka qiyanguta. 59 Hanenqaqi ei'ya qhoänga fo'o aväka mhe'a qima. 60 Inä prista mnga napmenqa eina äwa'i iya natava, inä Jisasi'oi yätanga nuwiyata inä taqutama, Ntinga nta fi mäta qinga, a? Nime pi'ya yäni e Ntina qhoä a tuwätiya? 61 Hanenqaqi Ä'onga Qai'ya mänga napatava, inä Ä'onga nime fi muta qima. Prista mnga napmenqa ä'o änta Ä'oi yätanga nuwiyata, inä Ä'oi taqutama, Ntinga Kraisi'oi nai, Nkota Taka Na'a Fanga Ä'oi'ya Ime'a Qokoita? 62 Inä Jisasi'o taqutama, Ä'onga Niti. Inä hai hingo wänunangawati ämä'a ä'oi'ya Ime'a Qoka Ä'onga fe'a angänga yangaqanqau iya napme, inä hingo wänunangwati Ä'o hevenaunga qäwaunta päuta. 63 Inä prista mnga napmenqa ä'o qai'ya iva na'ayatiyata inä taqatama, Piyama nainga ämä'a hingo quwanuwa fei meno i'yo? 64 Hai yä qata qi'iwa Nkoto'oina qhoä hängatita tängqanga. Hainga qunu piya mtnganga? Inä okänama e qhoä uka qamitamanga Ä'o napenanga'ma. 65 Inä fenga ya Ä'oi mäpanga näutau, inä Ä'oi'ya himapmänga itmqa qimanga. Inä Ä'oi ipaka naiyameu inä Ä'oi taqutamanga, Qhoä profeta häti. Inä wamnga ämä'a äuwä qu'ya fe'a huyätinta Ä'oi'ya mapakäwau qä'iyamaimanga. 66 Inä Pita änga oka qe'atamangau ipenga'm pmetäna, prista mnga pmetänqa ä'oina äpaka wamnga qimanqa fanqi qapma. 67 Inä ä'i napa Pitau hingo quwanama tau tiye'anatäni, ä'i ä'oi hingo nuwana, inä taqutama, Inä ntinga fo'o Ä'ota aväna Nasaretau pmetäni qä'änanqati. 68 Hanenqaqi ä'onga häweiya nutata, taqutama, Ninga qämtati, inä ntinga nta qhoä a'ma fo'o qamta qhenga. Inä ä'o qoäwa ymtavänga qä'una quyäna, inä kokoro qoka mä'a qatama. 69 Inä änta wamnga ämä'a äpaka fanqi ä'oi hingo nuwana, inä ämä'a quwa'i tavatängwa ei täipa nutata qutama, Ta'onga qu'ya fanqoti. 70 Inä änta ä'o ä'manga häwaiya qutama. Inä tuwa'inta ämä'a quwa'i nataunga e Pitau änta taqutamanga, Tawatati, ntinga ei'ya fanqoiti. Mapiyama, ntinga Galili pmeoiti, inä nta qhoänga aväka ha'ati. 71 Hanenqaqi ä'o qhoä qwi'wa natata inä qhoä tawata hänqa yä'mta natata, taqutamama, Ninga Ämä'a hai qhoä qatuwa Ä'oinanga qamtati. 72 Inä änta kokoro qoka mä'a fati qatama. Inä Pita änta qunu qamtnama qhoä ta qatänqama, Kokoro qoka hna mä'a hifäu mäta hetautna ntinga Nina hifäufati häwaiya tnangati. Inä a'ma qunu namtnanqa inäntanga, ä'o kngo häva qa'ima.</p>
<p>Sapta 15 1 Na kwiktaim long moningtaim tru ol bikpris i holim kibung wantaim ol hetman na ol saveman bilong lo na olgeta kaunsil. Na ol i pasim Jisas, na karim Em i go, na putim Em long han bilong Pailat. 2 Na Pailat i askim Em, Yu King bilong ol Ju, a? Na Jisas i bekim tok long em, Yu tok olsem. 3 Na ol bikpris i sutim tok long Em long planti samting, tasol Jisas i no bekim wanpela tok. 4 Na Pailat i askim Em gen olsem, Yu no bekim wanpela tok, a? Lukim {Greek} hamas ol tok ol i sutim i go long Yu. 5 Tasol Jisas i no bekim wanpela samting, inap long Pailat i tingting planti.</p>	<p>Sapta 15 1 Inä äwinta tutuwafa prista na'a e mqumanqa ä qä'ätamanga äväna ämä'a mnga napmäunga äwäta inä ämä'a qukgoma na'anqa äwäta inä okänama kaunsila äwäta. Inä e Jisasi'o uka namitau, inä Ä'oi Pailata ä'oi'ya fe'u quwimanga. 2 Inä Pailata'o Ä'oi yätanga quwima, Ntinga Ju ei'ya Kinga'oita, a? Inä Jisasi'o ä'oi taqutama, Nta ntiva ä qatinga. 3 Inä prista na'a e nime häva'ma Ä'oi yätanga quwimanga, hanenqaqi Jisasi'onga qhoä fi muta qima. 4 Inä Pailata'o Ä'oi änta yätanga nuwiyata taqutama, Ntinga qhoä fati mäta nti'n, a? Hingo ha'n qhoä atita apunga Ntina tuwa tiya. 5 Hanenqaqi Jisasi'onga nime fi muta qima, he'äni Pailata'o qunu häva qamtnama.</p>

<p>6 Olsem na long dispela bikipela kaikai em i save lusim wanpela kalabusman i go long ol, wanem man ol manmeri yet i makim.</p> <p>7 Na i gat wanpela man i stap, nem bilong en Barabas. Em i stap kalabus wantaim ol man i bin kirapim pait wantaim em bilong daunim gavman. Ol i bin kilim man i dai taim ol i kirapim pait long gavman.</p> <p>8 Na bikipela lain manmeri i bikmaus na stat long singautim em long mekim olsem em i save mekim oltaim long ol.</p> <p>9 Tasol Pailat i bekim tok long ol olsem, Yupela i laik bai mi lusim King bilong ol Ju i go long yupela?</p> <p>10 Long wanem, em i save ol bikpris i jeles long Jisas na ol i putim Em long han bilong em.</p> <p>11 Tasol ol bikpris i kirapim ol manmeri, olse em i mas lusim Barabas long ol.</p> <p>12 Na gen Pailat i bekim na tokim ol gen, Yupela i laik bai mi mekim wanem long man yupela i save kolim Em, King bilong ol Ju?</p> <p>13 Na ol i singaut gen, Nilim Em long diwai kros.</p> <p>14 Olsem na Pailat i tokim ol, Bilong wanem? Em i bin mekim wanem kain pasin nogut? Na ol i singaut bikipela moa yet, Nilim Em long diwai kros.</p> <p>15 Na bikos Pailat i laik amamasim ol manmeri, em i lusim Barabas i go long ol. Na taim em i wipim Jisas pinis, em i givim Em long ol soldia bai ol i ken nilim Em long diwai kros.</p> <p>16 Na ol soldia i bringim Em i go insait long bikipela ples kot ol i kolim Pretorium. Na ol i singautim olgeta lain soldia i kam bung wantaim.</p> <p>17 Na ol i putim purpel klos long Em, na ol i wokim wanpela hat king long rop i gat nil, na putim dispela long het bilong En.</p> <p>18 Na ol i stat long tok gude long Em olsem, Gude, King bilong ol Ju!</p> <p>19 Na ol i paitim Em long het long wanpela kanda. Na ol i spet long Em, na brukim skru na lotuim Em.</p> <p>20 Na taim ol i tok bilas long Em pinis, ol i rausim purpel klos long Em. Na ol i putim bek klos bilong Em yet long Em, na bringim Em i go bilong nilim Em long diwai kros.</p> <p>21 Na wanpela man, Saimon bilong Sairini, papa bilong Aleksandar tupela Rufas, em i lusim wanpela hap ausait long siti na i kam klostu. Ol soldia i strong long em i mas karim diwai kros bilong Em.</p> <p>22 Na ol i bringim Em i kam long ples Golgota. As bilong dispela nem i olsem, Ples bilong bun bilong het.</p> <p>23 Na ol i abusim wain wantaim marasin i gat pait, na givim long Jisas bilong dring. Tasol Em i no kisim dispela.</p> <p>24 Na taim ol i nilim Em long diwai kros pinis, ol i tilim klos bilong En. Ol i pilai satu long ol klos, bilong makim ol wan wan man bai i kisim wanem samting.</p> <p>25 Na em i namba tri aua bilong moningtaim, na ol i nilim Em long diwai kros.</p> <p>26 Na antap ol i raitim tok ol i bin kotim Jisas long en, i olsem, KING BILONG OL JU.</p> <p>27 Na ol i nilim tupela stilman long diwai kros wantaim Em, wanpela long han sut bilong Em, na narapela long han kais bilong Em.</p> <p>28 Na dispela rait bilong God i kamap tru, em i tok olsem, Na ol i bungim Em wantaim ol man bilong brukim lo.</p> <p>29 Na ol man i wokabaut klostu ol i tok nogut long Jisas.</p>	<p>6 Ita na'a qānamaunga āunga ā'onga āmā'ā kalabusi angaunga fanqoinga nāuyātata eina qumtoātamanqati, ā'onga to'oti āmā'ā qwiva māka yāngweinga.</p> <p>7 Inā āmā'ā fanqo napmenqā, inā ā'oi'ya takanga Barabasi'oti. Ā'o kalabusi qapmenqati āmā'ā gapmāna namukātuna maka qaunanga eta avāna. E āmā'ā qavāungati gapmānama maka naunanga inānta.</p> <p>8 Inā āmā'ā qunminqā e o'o natau inā ā'oi mā'ā qutamanga hāyanai ā'o eina qunaminqina qimanqapa.</p> <p>9 Hanenqāqi Pailata'o ei taqutama, Hainga ni Ju ei'ya Kinga'oi haina umtoātmna tāmtnanga?</p> <p>10 Mapiyama, ā'o na'anqā taqhema prista na'a engā Jisasi'oina qunu qwi'wa namtnu nuwanu, inā e Ā'oi ā'oi'ya fe'u quwimanga.</p> <p>11 Hanenqāqi prista na'a e āmā'ā ei namā qāuyāma ā'o Barabasi'o nāuyāta eina umtoātanangama.</p> <p>12 Inā Pailata'o ei tāipa nutata inā ānta ei taqutama, Hainga ninga āmā'ā tā'oinga piya imna mtngā hai taqutamaunga Ā'onga, Ju ei'ya Kingo qana?</p> <p>13 Inā e ānta o'o taqatamanga, Ā'oi iya qoāusa'u neta hāviya.</p> <p>14 He'āni Pailata'o e taqutama, Mapiyama? Ā'onga iwāmanga qiwanga āi qiyati? Inā o'o fl'va natau taqatamanga, Ā'oi iya qoāusa'u neta hāviya.</p> <p>15 Inā Pailata ā'o āmā'ā ei se'a uyamakanangama, Barabasi'oi eina nāuyāta qumtoātama. Inā ā'o Jisasi'oi yā ipaka naiyanqā, ā'o Ā'oi ei'ya fe'u manaquwima Ā'oi iya qoāusa'u neta huna.</p> <p>16 Inā maka hiknga āwā Ā'oi namā'ma kota ānga'm qawimanga e taqātamaungau Pretorium. Inā e maka hiknga okānama ei mā'ā nutu avāna mqu qamanamanga.</p> <p>17 Inā e iva qotumta Ā'oi nuyatu, inā e kinga kepa fati ukā iyananga fangaunta niyamaku, inā a Ā'oi'ya mqoāwau quyatamanga.</p> <p>18 Inā e Ā'oi taqutamanga, Āwati, Ju ei'ya Kinga to!</p> <p>19 Inā e hā'oka fatiunta Ā'oi mqoāwau ipaka qa'imanga. Inā Ā'oi māpanga nautau, inā qomnga navikamakau inā Ā'oi āpa qutamanga.</p> <p>20 Inā Ā'oi hānga tita nutunga ināntanga, e Ā'oi iva qotumta quyatawa ati qāuyātamanga. Inā e Ā'oi Qai'ya iva āta namāu inā nuyatu, inā Ā'oi nama qoāwa ym qāumanga Ā'oi iya qoāusau neta hunangama.</p> <p>21 Inā Saimono'o, āmā'ā fanqoti Sairiniunga, ā'o taun'au qoāwa a'mta nuyātama napa inā quwa'i qapma. Ā'onga Aleksandar'ota Rufus'ota āwā'u'ya qunumqo'oti. E yanga qa'anamanga ā'o Ā'oi'ya iya qoāusa'a menanga'ma.</p> <p>22 Inā e Ā'oi namā'ma qapmanga qoāwa Golgota qana qātamaungwa auna. Taka āuwa qāuka nai navatamakanqonga, Qoāwa mqoāwa yanga we'ati.</p> <p>23 Inā e wāinafa e'a i'ya i'yafa namāu, inā Jisasi'o mana quwimanga nananai. Hanenqāqi Ā'onga ānga mānqa qima.</p> <p>24 Inā Ā'o yā iya qoāusā'au neta naunga ināntanga, e Ā'oi'ya qaka uya qinamanga. Inā e ivama satu hanga qimanga māka iuna fatifatina to'oti nime māunanga'ma.</p> <p>25 Inā anga hna āwi mapa qoātiti tānqau, inā e Ā'oi iya qoāusa'au neta qamanga.</p> <p>26 Inā e Jisasi'oi qhoā kota qwi'wa ati hānka yāmqn ta naiyu qimāqhemanga, JU EI'YA KINGA Ā'OTI.</p> <p>27 Inā e āmā'ā quwa haka fanqoā'ui iya qoāusa'au neta qamanga Ā'ota avāna, fanqoinga Ā'oi'ya fe'a angangintāngau, inā fanqoinga Ā'oi'ya fe'a qonāmintāngau.</p> <p>28 Inā Nkoto'oi'ya tuwāmnga anga yā tawata qatemanama, a taqatanqati, Inā e Ā'oi māka quyaungati āmā'ā qukngo qatawimaunga eta.</p> <p>29 Inā āmā'ā quwa'i qānga nuwaunga engā Jisasi'oina qhoā qwi'wa</p>
---	--

<p>Na ol i sekim het bilong ol na tok, Olanan, Yu man i laikim brukim olgeta dispela tempel, na wokim em gen long tripela de, 30 Kisim bek Yu yet, na kam daun long diwai kros. 31 Ol bikpris wantaim ol saveman bilong lo, ol tu i tok bilas namel long ol yet olsem, Em i bin kisim bek ol arapela man, tasol Em i no inap kisim bek Em yet. 32 Larim Kraist, King bilong Isrel, i lusim diwai kros na kam daun nau, bai mipela i ken lukim na bilip. Na tupela ol i bin nilim long diwai kros wantaim Em, tupela i sutim tok nogut long Em. 33 Na taim namba 6 aua i kamap, tudak i karamapim olgeta hap graun i go inap long namba 9 aua. 34 Na long namba 9 aua Jisas i singaut bikmaus olsem, Elowi, Elowi, lama sabaktani? As bilong dispela tok taim yumi tanim i olsem, God bilong Mi, God bilong Mi, bilong wanem Yu bin lusim Mi? 35 Na sampela ol man i sanap klostu, taim ol i harim dispela, ol i tok, Harim, Em i singautim Ilaija. 36 Na wanpela i ran i go, na pulapim wanpela <u>spans/ mosong bilong solwara</u> long viniga. Na em i putim dispela long wanpela hap diwai, na givim Em bilong dring, na tok, Yumi wet liklik. Yumi ken lukim, olsem Ilaija bai i kam kisim Em i go daun, o nogat. 37 Na Jisas i singaut bikmaus, na lusim spirit bilong En i go. 38 Na bikpela laplap bilong tempeli bruk long tupela hap, i stat long antap i go olgeta long daunbilo. 39 Na dispela kepten bilong 100 soldia i sanap hapsait long Jisas, taim em i lukim Em i singaut olsem na lusim spirit bilong En, em i tok, Tru tumas, dispela man Em i Pikinini Man bilong God. 40 Na sampela meri tu i sanap longwe liklik na lukluk i stap. Namel long ol em i Maria bilong Makdala, na Maria, mama bilong liklik Jems na bilong Joses, na Salome. 41 (Taim Em i bin stap long Galili, ol tu i bin bihainim Em na ol i bin wok long helpim Em.) Na planti arapela meri i stap tu, ol i bin kam antap wantaim Em long Jerusalem. 42 Olsem na taim apinun tru i kamap pinis, na bikos em i taim bilong redim ol samting, olsem de bipo long sabat, 43 Josep bilong Arimatia, em i wanpela man bilong kaunsil i gat gutpela nem, na tu, em i save wetim kingdom bilong God. Josep i no pret, na em i go sanap long ai bilong Pailat bilong mekim strongpela askim long kisim bodi bilong Jisas. 44 Na Pailat i tingting planti olsem, Jisas i dai pinis, o nogat. Na em i singautim kepten bilong 100 soldia, na em i askim em long Em i dai pinis. 45 Na taim em i harim olsem long kepten bilong 100 soldia, em i givim bodi long Josep. 46 Na em i baim wanpela naispela waitpela laplap, na kisim Jisas i kam daun. Na em i pasim Em long dispela naispela laplap, na slipim Em insait long wanpela matmat i stap long hul bilong ston ol man i bin wokim. Na ol i tantanim wanpela ston i go long dua bilong matmat. 47 Na Maria bilong Makdala na Maria, mama bilong Joses, tupela i lukim hap ol i slipim Em long en.</p> <p>Sapta 16 1 Na taim sabat i pinis, Maria bilong Makdala, na Maria, mama bilong Jems, na Salome, ol i bin baim ol samting i gat gutpela smel, bai ol i ken kam na welim bodi bilong Em.</p>	<p>qatamanga. Inä e mnga wanawana niyau inä taqatamanga, Ämä'a te, Ntinga to'oiti tempola okänama qwi'i namai, inä mapa hifäufati a'mnga änta qiyamakamangati, 30 Nti Nta Ntiva ätitäiya ni'n, inä iya qoäusä'aunta ha'atiyau. 31 Ha'anga prista na'a eta qukngo'ma na'anqa fanga etanga, enga fo'o qwiva äwa'i hanga titä natau taqatamanga, Ä'onga ämä'äi änta qamämanqati, hanenqaqi Ä'o Qai'ya Qaivanga ätitäiya minqa qi'i. 32 Kraisi'onga, Isrela ei'ya Kinga'oti iya qoäusä'aunta nuyä'ätama inä ha'atiyau änuwa, nai qa'na hingo nuwana bilipa yäno. Inä awä'ui iya qoäusä'au Ä'ota aväna e neta qäuwä, äwa'unga fo'o Ä'oina qhoä qwi'wa tuwa qatamangi. 33 Inä mapa äwa'i pme'äna, qoä okänama a'mnga qataka namava nengiä mapa imapme'äna wa qaunanqati. 34 Inä mapa imapme'äna Jisasi'o o'o hänkainta, taqatama, Elowi, Elowi, lama sabäktani? Qhoä ä'uwa qäuka nai navatamakanqaonga ta'ati, Nqa Nkoto, Nqa Nkoto, piyama Nti Ni tu nmäu'n?</p> <p>35 Inä qu'ya fe quwa'i qätawä, inä e a qata niyunga inäntanga, taqatamanga, Qata hi, Iläija'oi mä'a quti. 36 Inä fanqo tutuwafa nuwa, inä mosonga hewatiya qima vinika tavatauntanga. Inä e äpiyangau näkitaviya inä mana quwima Ä'o nananai, haniyata inä taqutama, Qi äpme. Nainga qa'na hingo wanänu, Iläija'o noepa namä qatiyavanai qiyota.</p> <p>37 Inä Jisasi'o o'o hänqa'inta nata, inä Ä'o Qai'ya mtinga quyä'äta'ma. 38 Inä tempolaunga laplapa na'a äti äwa'inta nitnä qoä ymiuna qutawima. 39 Inä maka hiknga 100 eina keptena ä'o Jisasi'o imäkanatanqa ätavä qatava, ä'o hingo quwanama Ä'oi o'o nata Qai'ya hikoäpa nuyä'ätäni, ä'o taqatama, Oka tawatati, ämä'a tä'onga Nkoto'oi'ya Ime'a Qokoti. 40 Inä äpaka fiwänga fo'o häwi yänmta natau inä hingo quwanamanga. Qu'ya äwa'mnga Maria Makdala, inä Maria Jemsi wanqa ä'oi'ya qanäi inä Josesi, inä Salomi.</p> <p>41 (Ä'o Galiliu pmetana inäntanga, enga fo'o Ä'oi namtameu inä Ä'oi ätitäiya quwiyaungati.) Inä äpaka häva fenga fo'o qapmeungati, e Ä'ota aväna Jerusalemauna qiyapaunga eti.</p> <p>42 Hanenqa'ma yä qa'a he'äni, inä piyama nime änga qimaunga, mapa qanänga sapäta atiunga. 43 Josep Arimatia'o napa, inä ä'o iyami'ya nä'uuya inä Pailata ä'oi'ya hingo wa'i iya qatama. Ä'o yätanga yanqaqanqa qima Jisasi'oi'ya fewa menanga. Josepo'onga ämä'a kaunsilaunga fanqoti, inä taka awamanga fanqoti, inä ä'onga fo'o Nkoto'oi'ya kingdoma'ma hingo na'ana qapmamanqati. 44 Inä Pailata'o qunu häva taqamtnama, Jisasi'onga yä qäpe'a tana, o häwaiya. Inä ä'o 100 maka hiknga ei'ya keptena ä'oi mä'a nuta, inä ä'oi yätanga ta quwima Ä'o yä qape'ati. 45 Inä Pailata'o 100 maka hiknga ei'ya keptena ä'oi'ya qhoä na'anqa nhenqa hetäni, ä'o fewa Josepo'oi mana quwima. 46 Inä Josepo'o laplapa qapafe'a hnanga fati mpa niya, inä Jisasi'oi iyä qoäusä'aunta qiyatama. Inä Josepo'o Ä'oi laplapa oka qe'atamangau itmngä niya, inä Ä'oi qoä qhema qoä hinqa häuwa na'a pmetänqa qäraka wa'm. Inä e häuwa fati namau fevenkau qapatamanga.</p> <p>47 Inä Maria Makdala inä Maria Josesi'oi'ya qanäita, hisäu hingo quwanamanga e Ä'oi qoä he'ängwa.</p> <p>Sapta 16 1 Inä sapäta ipäka he'äna, Maria Makdala, inä Maria Jemsi'oi'ya qanäi, inä Salomi, e nime piyänga wata qäimanqa fi mpa qimanga, qa'na e napu inä Ä'oi'ya fewau wela hewätunangama.</p>
--	--

<p>2 Na long moningtaim tru long namba wan de bilong wik, ol i kam long matmat long taim san i kam antap.</p> <p>3 Na ol i toktok namel long ol yet, Husat bai helpim yumi long tantanim dispela ston bilong opim dua bilong matmat?</p> <p>4 Na taim ol i lukluk, ol i lukim dispela ston ol i tantanim em i go pinis. Long wanem, dispela ston em i bikpela tru.</p> <p>5 Na taim ol i go insait long matmat, ol i lukim wanpela yangpela man i sindaun long han sut, na klos bilong en i longpela na waitpela. Na ol i pret nogut tru.</p> <p>6 Na em i tokim ol, Yupela i no ken pret. Yupela i kam bilong lukim Jisas bilong Nasaret, ol i bin nilim Em long diwai kros. Em i kirap bek pinis. Em i no stap hia. Lukim dispela ples ol i bin slipim Em long en.</p> <p>7 Tasol yupela i go na tokim ol disaipel bilong En na Pita olsem, Em i go paslain long yupela long Galili. Yupela bai i lukim Em long hap, olsem Em i bin tokim yupela bipo.</p> <p>8 Na kwiktaim ol i go ausait na ranawe long matmat, bikos ol i guria na kirap nogut tru. Na tu ol i no tokim wanpela man long sampela samting, bikos ol i pret.</p> <p>9 Na taim Jisas i kirap bek long moningtaim tru long namba wan de bilong wik, pastaim Em i kamap ples klia long Maria bilong Makdala, meri Em i bin rausim 7-pela spirit nogut long en.</p> <p>10 Na meri i go na tokim ol man i bin raun wantaim Em, bikos ol i bel hevi na krai i stap.</p> <p>11 Na taim ol i harim tok olsem Em i stap laip, na meri i bin lukim Em, ol i no bilip.</p> <p>12 Bihain Em i kamap narakain na i go kamap long tupela bilong ol, taim ol i lusim siti na wokabaut i go.</p> <p>13 Na tupela i go na tokim ol arapela, tasol ol i no bilipim tupela tu.</p> <p>14 Bihain, Em i kamap ples klia long ol 11-pela taim ol i sindaun long kaikai. Na Em i krosim ol long ol i no gat bilip, na bel bilong ol i bin kamap olsem ston, bikos ol i no bilipim ol manmeri i bin lukim Em bihain Em i bin kirap bek.</p> <p>15 Na Em i tokim ol, Yupela go long olgeta hap bilong dispela graun na autim gutnius long olgeta manmeri.</p> <p>16 Wanem man i bilip na kisim baptais, God bai i kisim bek em. Tasol wanem man i no bilip, em bai i lus olgeta long kot.</p> <p>17 Na ol dispela mak bai i kamap long han bilong ol man i bilip. Long nem bilong Mi ol bai i rausim ol spirit nogut. Ol bai i toktok long ol nupela tokples.</p> <p>18 Ol bai i kisim ol snek. Na sapos ol i dringim wanpela samting i save kilim man, dispela bai i no inap bagarapim ol. Ol bai i putim han long ol sikman, na ol bai i kamap orait gen.</p> <p>19 Olsem na bihain long Bikpela i tokim ol pinis, God i kisim Em i go antap long heven, na Em i sindaun long han sut bilong God.</p> <p>20 Na ol i go na autim tok long olgeta hap. Na Bikpela i wok wantaim ol, na strongim tok bilong ol wantaim ol mak. Amen.</p>	<p>2 Inä äwi hiyawe'mta wikaunga mapa qanänga ätiunga, e qoä hinqauna qapmanga mapa niyapäna.</p> <p>3 Inä e qwiva äwa'i qhoä taqatnamanga, To'o naina ätitäiya niyata qoä hinqaunga häuwa faqanga nafiu mäunaiya?</p> <p>4 Inä e hingo na'anunga inäntanga, e hingo quwanamanga häuwanga yä nafiu qämauwa hetäni. Mapiyama, häuwa ätinga oka na'ati hetänqa'ma.</p> <p>5 Inä e qoähinqa'm nawiunga, e hingo quwanamanga ämä'ä iwiknga fanqo fe'a anganga ätaväinta iya napme, inä qaiy'a ivanga qheuka nhe inä qäpafe'a hetäni. Inä e iya häva qimanga.</p> <p>6 Inä ä'o ei taqutama, Hainga iya mi'ya hi. Hainga Nasaretaunga Jisasi'oi hingo wanuna ntäpa, e iya qoäusä'au neta qäüwa Ä'oi. Ä'onga ya qäuyävati, Ä'onga taunga moe'a qiya. Hingo wani Ä'oi quwatewau.</p> <p>7 Hanenqaqi hainga nu inä Qai'ya disäipo ei täipa huti inä Pitauta, Ä'onga haina qana quwi Galilina. Hainga Ä'oi qoäwa äu hingo wanuna, Ä'o hai qä'm ymta täipa qhetanqapa.</p> <p>8 Inä tutuwafa qoäwa ym nawiu inä qoä hinqäunta iya qumanga, piyama enga ppa niyu inä iya niyängama. Inä enga ämä'ä fanqoi täipa muta qimanga nime fatina, piyama e iya niyungama.</p> <p>9 Inäntanga Jisasi'o qäuyävänqati Santeu äwinta näuyävänqa, qanänga Maria Makdalauna äuta'i qatemavänqati, ä'inga hikoäpa qwi'wa 7 ha'a pmetänqa name qamavänqa ä'iti.</p> <p>10 Inä ä'i nuwa inä täipa qutama ämä'ä Ä'ota aväna qapmeunga ei, e äuwä hänga'i'ya nameu inä nngo qiyatana.</p> <p>11 Inä e qata taniyunga inäntanga Ä'onga hnanga qapmena, inä ä'i Ä'oi hingo quwaniya, enga bilipa mi'ya qimanga.</p> <p>12 Äu tuwa ataväntänga, Ä'o qäinga fi natemava inä qu'ya aunga fanqoäwi äuta'i quwimama, äwä'u tauna nuyä'ätama inä qänga watana.</p> <p>13 Inä äwä'u nuwi inä fei täipa qutamangi, inä anga fo'o, e äwä'uinga bilipa muwi'ya qimanga.</p> <p>14 Tuwa atavänta, Ä'o äuta'i qatemama 11'a e ita nuna iya pmetängwa inänta. Inä Ä'o ei pätea qutama, mapiyama, e bilipa mi'ya qiwa'ma, inä ei'ya äuwä häuwa qhenqapa qatemavama, piyama enga ämä'ä ei bilipa mi'ya qimanga Ä'o nape tuwa'inta änta uyävänqa hingo quwanua'ma.</p> <p>15 Inä Ä'o ei taqutama, Qoä okänama tau a'm nuwau inä qhoä qe'atamanga ta ämä'ä okänama ei täipa utuna.</p> <p>16 Ämä'ä bilipa niyata inä baptäisi qame'anga, Nkoto'o ä'oiinga namenänqati. Hanenqaqi ämä'ä bilipa mi'ya qiyanga, ä'onga kotaunta okänga qana henänqati.</p> <p>17 Inä mäka anga ämä'ä bilipa yäuta ei mtamaiyanänqati. Nqa takaunta enga hikoäpa qwi'wa nameu ym mäunangwati. Enga qhoä hnangaunta qhoä tunangwati.</p> <p>18 E smtita mäunangwati. Inä e nime fi ämä'ä qamanqa e'a nanaunga qinga, anga einga qwi'i mamai'ya yanänqati. Inä e ämä'ä mame'a fanga ei fe'a utäwiyäutanga enga äwa temaunangwati.</p> <p>19 Hanenqa'ma Na'a Ä'o ei taqutama, Nkoto'o Ä'oi namä'ma hevenauna qiyänqati, inä Ä'o Nkoto'oi'ya fe'a ängangau iya qapme.</p> <p>20 Inä e qwi a'm nuwau, inä okänama a'mta qhoä äwa qatamanga. Inä Na'a Ä'o eta aväna wamnga niyata, inä qhoä au yanga quwima mäka au mtamena. Amen.</p>
---	--